

PIŠETA IN UREJUJETA:
LOJZE KOŠOROK
IN PAVLA GRUDEN

SVEČANA PROSLAVA AUSTRALIA DAY V PETERSHAMU

V suboto 28. januarja bo v Petersham TOWN HALL-u svečana proslava na sast dnevu Avstralije. Je to pac tudi nas praznik, ker pac živimo v Avstraliji in smo njeni otroci. Obeta se nam izreden in bogat program. Organizira Jugoslovansko-Australsko drustvo iz Newtouna. Kulturalna sekacija tega drustva ima na skrbi kulturni program. Tokraj bo nekaj posebnega. Poleg folklornih plesov pesmi itd. bo vazen

recital, ki bo v vec jezikih. Mladi pesniki bodo povedali kaj in kako vidijo svojo novo domovino AVSTRALIJO.

Sodeluje kot gost v vec tockah tudi progresivna skupina grske umetniške sekacije iz Marrickville. Zacetek ob 8 uri zvecer, vstopnina je le 3 dollarje, za otroke in penzijosnike polovicna cena. Za pokroviteljstvo te svečanosti smo naprosili mestne ocete novih his in speljali novih cest kako hodijo vsi ljudje "nobel" obleceni.

KAR PO DOMAČE...

V soboto je bilo tako vroce da sem si po povratku z nakupovanja spekla jajce na streki Dusanovega (sinovega) avtomobila. Seveda sem jo prej malo obrisala, da ne bi kdo rekel, da sem umazana. Resnica pa je, da nisem prevec natancna. Meni dom pomeni predvsem udobje. Ce se kaksen obiskovalec z dottom prsta podpisne na nas klavir ali okvir slike, ki mu je padla v oci, me to prav malo briga. Smatram ga samo za nevljudnega. Verjetno je celo nevraticen. Bolj od svoje hise spostujem sebe. Meni je prav vseno cejem pri mizi pokriti s casopisnim papirjem ali z vezenim, belim prtom. Vazno je tisto kar gre v usta. Ljudje, katerih kraljestvo je samo njihova hisa, imajo kaj revno zevljenje. Moj dom je cel svet. Rada ga imam. Poseben zdaj, ko zivim samsko zivljenje. Zdaj sele svoji osebnosti dajem odduska. Moj zakon, ki kakorekoc nikdar ne bil zakon, je bil za mene pravi pravca jarem. Zdaj je moj jaz - jaz. Pod svojim imenom zivim; pod slovenskim imenom. Taka bom sla v grob. Ce dobro premislim sem bila ocetu mojega sina pravzaprav le pomocnica.

Seveda je pa tudi takih zena dosti, ki so svojim mozem samo v nadlego. To so pac tiste, ki regularno vsak vecer jamrajo mozu, ki jim je v nadlego, da so utrujene. Ni bolj gresnih stvari kot so zakonci, ki so en drugemu nadleznii. V takem zakonu navadno zena zapreti s locitvijo, moz pa s porocnim listom. Ce se moz zatece k zupniku, ki je cerkvena oblast, ta zahteva, da se zena mora pokoriti mozu. Ce se k zupniku zatece zena je odgovor isti. Zakon bez potrdila pa tudi ni nic. Kdo bo zdrzel otroke? Kto bo zdrzel leno zeno? Kto bo negoval bolnega moza? Kto mu bo skozi zivljenje pomagal?

Ko je Bog ustvaril cloveka, (moskega in zensko), po svoji pobedi (torej ni bil moski), mu je dal oblast nad ribami,

"KONEC VOJNE V SLOVENIJI"

Janez Rus star 64 let, doma iz vasi Zalne pri Grosupljem, za njega se je končala vojna sele zadnje dni v decembru 1977. Dolgh 33 let je cepel v prostovoljnem ujetnistvu na svojem domu skrit pri materi in sestri. Leta 1960 mu je umrla mati seve se iz bojazni ni udelezil njenega pogreba. Med vojno je bil nekaj mesecev pri partizanih. Ujeli so ga Nemci in da bi resil svojo kozovo se je pridruzil beli gardi. Po osvoboditvi se je zatekel k materi v skrivalisce. Otkrili so ga zadnje dni v decembru milicniki, katrim se je zazadelo sumljivo, ker je sestra kupila precejšno zaloge kruha in britvic za bozicne praznike. Moz je moral se vedra na zaslanje, vendar se ze svobodno sprejava po svoji ozji domovini, novinarjem je izjavil svojo ugotovitev kako so v Sloveniji napredovali, kako se je vse spremenilo, koliko so zazidali novih his in speljali novih cest kako hodijo vsi ljudje "nobel" obleceni.

pticami in vsemi zivalmi. Tako trdi prvo porocilo o ustvaritvi cloveka v "Jerusalem bible" na 6. strani. Drugo porocilo na isti strani pa pravi takole: (menda je le bolj natancno!)

Ko je Bog ustvaril vrt Eden mu ga je uzrocil v odbelovanju pod pogojem, da ne okusi nad drevesa spoznaja, kajti drugace bo sigurno umrl. Potom nadaljuje v novem odstavku: Jehova Bog je rekel, da ni dobro, da clovek zivi sam. (V prvem porocili je Bog najprej ustvaril ribe. Tem so sledile ptice in zadnji so prisli na vrsto goveda, divje zivali in vse kar se plazi).

V drugem porocilu, ko je Bog spoznal, da ni dobro cloveku, ce zivi sam, je odločil, da mu napravi pomocnico. In, tako pise, je Bog izoblikoval iz zemlje vse divje zivali in ptice, ki letajo pod nebom ter jih pripeljal pred cloveka. da bi videl kako jih bo imenoval. Clovek je dal imena vsem govedam, vsem pticam in vsem divljim zivalim. (V drugom porocilu nikjer ne pise da je Bog ustvaril goveda).

Ali pomocnika, ki naj bi odgovarjal cloveku ni bilo najti. Tako je Jahweh Bog cloveka globoko uspeval. In medtem ko je on spal, je on vzel eno njegovih reber (tako pise: on spal...on vzel...) in ga obdal s mesom. Jahweh Bog je zgradil rebro, ki ga je vzel iz cloveka, v zensko in je prinesel pred cloveka. Clovek je vzkliknul "To je končno kost moje kosti, in meso mojega mesa. To naj se izmenjuje zenska, ker to je bilo vzet iz cloveka".

Ce vse to skupaj dobro promislimo je prvi clovek bil dvospolen. po dugom porocilu, so goveda kot taka, dobila ime sele ko jih je clovek oddvojil od divljih zivali. Lahko si mislimo, koliko casa je protekelo, da je clovek samo to storil. In kaj vse se je godilo od tistega trenutka, ko je Bog sam rekel, da cloveku ni dobro biti sam? Da bi se clovek mogel razmnozovati, mu je bila potre-

SLOVENCEM V AVSTRALIJI

Pred vami je druga stevilka lista NASE NOVINE. Z neucakano bojaznijo smo le docakali prvo stevilko. Pred menoj je, gledam, citam in presojam. Novorojenca smo veseli in smo zadovoljni z njim. Upajmo, da se bo dobro razvil in lepo napredoval. Radi bi videli, da bi bil lepsi in boljsi in razocaral nas le ni. Z moje strani moram le ugotoviti, da ena stran je le malo branja, kajti s Pavlo sva pripravila dosti vec citanja, kot ga lahko das na eno stran. Sem mnenja, da bi imeli se kaj drugega branja kot le novice. Upajmo, da se z uredniki pogodimo za vec prostora slovenskemu citanju. Ker seceda niso vsi dobili se lista v roke bi ponovil, kar je bilo že napisano v prvi stevilki.

List NASE NOVINE bodo izhajale vsak ponedeljak. So novi casopisi, namenjen predvsem vsem narodom iz Jugoslavije. Zato se je urednik potrusilo, da imamo tako Slovenci, Makedonci in Hrvati svojo lastno stran. Slovensko stran bova pisala in urejevala z go. Pavla Gruden. Trudili se bomo, da boste imeli cim vec novic iz domovine in novic med na-

bna zenska. Zato je prvi clovek, po sv. pismu, tako srecno vzkliknul "Končno to je kost moje kosti in meso mojega mesa!" Ni mi treba dvakrat misliti, dragi bralci, da smo zenske tukaj predvsem za priplod. Saj je to bila tista pomoc, ki je bila cloveku potrebna, da ne bi zivel sam. Zdaj nastopa prasanje o ljubezni med zensko in noskim? Kje je? Zdi se mi, ki nima zvezde s spolnostjo. Zasto se zakoni tako hitro razpadajo. Prema, veliko premalo smo pocenici o nagonih in custvih. Clovek je sele zdaj zacel odkrivati samega sebe.

Moski in zenske, kaj potrete na vse to?

Pavla Gruden

mi in Avstraliji. Porocali bomo o uspehih posameznikov kot vseh organizacij. Zato nujno prosimo, da nam cim vec pisete in porocate o sebi, prijateljih in delu v vasih društvih, solah itd. O vsem bomo porocali. Tudi sami pisete kar koli in o komer koli. Lahko boste v nasem listu tudi oglasevali. Vse do pise za slovensko stran posljite direktno uredniku na naslov:

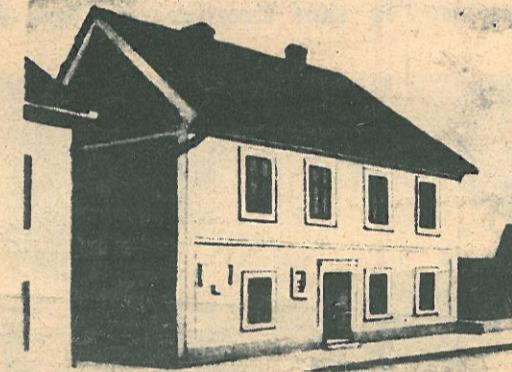
Lojze Kosorok
1 Bedford St. Newtown
Tel: 519-5218

23. januar 1978. Naše Novine- 9.

OTON ŽUPANČIČ (1878-1949)

Oton Župančič

Zupančičeva rojstna hisa

poezijo za odrasle. Objavljaj jih je v katolikih mladinskih listih "Vrteu", "Angelku", nekoj v "Domu in svetu" in "Zvoncu". V tem obdobju sta izisli zbirki "Casa opojnosti" in "Pisanice" (1900-1903).

V drugem obdobju otroške poezije je prevodil besedilo k nemski slikarici "Palcki Poljanci", stihe k slikanima o Murku in Muckah, katerim so sledili stihi za slikanico "Lahkih nog anokrog" (1907-1910).

Od 1913, ko se je porocil in si ustanovil svojo družino ter se mu je rodil sin, do 1. 1915 je zasnoval svoji najboljši pesniški zbirki za mladino: Sto ugank in Ciciban. Ciciban je preveden v druge južnoslovenske jezike in mnoga besedila iz te zbirke so uglažbena.

Tretje obdobje zacenja s prevodom nemskih slikanic "Pokonci iz korenih" iz leta 1927 in prepesnitve Puskinove Pravljice o carju Sultanu.

Iz Pisanic se meni zdi posebno znacilna pesem "Ob-laka":

Dva oblaka, rodna brata,
sina sinjega morja,
srečala sta se visoko
nad vrsinami gora.

"Kam si kanil, bratec beli?"
"Onkraj gore glej polje,
glej gorice vinorodne;
moje cakata rose.

"Ti?" - "Glej dol tudi pod
mano
krasen svet in jasen cvet!
Tja ponesem v krilu crnem
bliska zar in toce led".

Kot dramaturg se je uveljavil z Veroniko Desenisko (drama iz pocetka 15. stoletja o zivljenu tedanjih celjskih grofov) in z igro o Cicibanu.

Sicer je pa Zupančič toliko pesnil in pisal, da vse njegovi deli ni bilo mogoče objaviti za casa njegovega zivljenga. Vsa njegova zbrana dela so izsila v tisku sele po njegovi smrti (bolehal je sa astmo), ki so se ohranila v zapuscini, ki jo je pesnik pustil svojemu narodu v mnogostevilnih beleznicah.

Kot mislec ni premisleval samo o cloveku, družbi, naših kulturno-politickih razmerah nego tudi o Bogu. Boga nikdar ni zavrnil. V iskanju resnice je prisel do sledcege zakljucka, kar mislim, da bi Jezus potrdil, ce bi se enkrat prisel med ljudi:

Izbrisal si Boga
iz svojega srca
in v dvomu ved in v dogmi
ver
ne najdes ga nikdar nikjer.

Kakor ni mogoče izcrpati Preserna in Cankarja tako tudi ni mogoče orisati, na kosku casopisnega papirja, Zupančičevega ustvarjalnega duha. Tudi Zupančič bo zivel dokler bo zivel naš rod.

P.G

PIŠETA IN UREJUJETA:
LOJZE KOŠOROK
IN PAVLA GRUDEN

AUSTRALIA DAY ALI DAN AVSTRALIJE

Kdor spustuje svoje, spustuje tuje. Sestindvajsetega januarja vsako leto Avstralija praznuje svoj dan. Sicer clovek tega nikjer ne opazi, tu ne obesajo zastev kakor smo navajeni mi, da bi pokazali praznicno raspoloženje.

Starodavni mornarji, ki so sanjarili o zemlji na jugu so jo imenovali Juzna zemlja svetega Duha. Po verovanju domorodcev je Avstralija zemlja duhov, torej se ji naslov, ki so ji ga dali stari mornarji, dobro prilega. Kdor res zeli spoznati Avstralijo in domorodcev naj si kupi knjigo "Poor fellow my country". Napisal jo je Xavier Herbert, nenavadno plodovit ustvarjalec evropskega porekla, ki danes živi, nad vse razocaren, daleč od civilizacije kot je sydneyjska. Takorekoc puscavsko zivljene. Knjiga obsegata 1463 strani. Ne morem je dovolj prehvaliti. Ljubezen je kakor bolezen. Nalezljiva je. In clovek se skozi to knjigo nalezne ljubezni do take Avstralije, kot je bila pred prihodom belcev, za casa miru in svobode, ki so jo domorodci uživali a jim je krasanska civilizacija nasiloma odvzela. Kdor hoče invistirati 2 dollarja za izobrazbo v tem pogledu, mu ne bo zal. Nepravico je biti kritičen do tujine tako dalec, da ne bi bili dovezeti za njene lepote. Kakor rada razkazujem lepote moje domovine Avstralcem, tako jih tudi rada razkazujem lepote njihove domovine, posebno ka-

dar imajo to umetnisko vrednost. Leta 1970, ko je Avstralija praznovala dvestoletnico vstopa kapetana Coola v Botany Bay, kateri je pri tem odkril nov kontinent - Avstralijo, kar domorodci se danes objokujejo, je izslatku nenavadna krama, zbirka risak (samo 100 izvodov, moj je stev. 923 - vcasih tudi slepa kura najde zrno), izpod svincnika Avstralca evropskega porekla: Cedric Emanuel; talenat za risanje, ki ga ima ta clovek, je ovekovečil Sydney. Moje oči se njegovih rizb ne morejo nasiliti. Poznan je ne samo v Evropi, Avstraliji in Novi Gvineji, nego tudi v Ameriki, ki ga je zgrabilo, da se pridruži umetnikom, ne samo v njihovih galerijah, nego umetniškim ustvarjalcem v krogu Metro Goldwyn Mayer organizacije v Hollywoodu. Ta risanka je izslatku končno tudi v ponasitu. Imenuje se: Historik Sydney 1970 - Drawings and notes by Cedric Emanuel. Stane 10 dolarjev. Končno bi bilo v zvezi z 26. januarjem leta 1977, ki je po avstralski iznajdljivosti prestavljen na tisti pondeljek, ki je najblizi prijevozni dan po 26. januarju, tako da imamo "long Weekend", omeniti vse avstralske ministrske predsednike do danas od zacetka federacije:

1. Edmund Barton (1.1.1901 - 24.9.1903) 2. Alfred Deakin (24.9.1903 - 27.4.1904, 5.7.1905 - 13.11.1908, 2.6.1909 - 29.4.1910), 3. John Christian Watson (27.4.1904

TOŽBA PRESVITLEMU CESARJU

"Beseda niso prazne, če stoji clovek za njimi."

Potem imajo svojo moč in najdejo svojo pot..."

Sam presvitli cesar Franc Jožef pervi bi se v grobu obrnil, če bi mu prinesli pokazat najnovejše uradne rezultate jezikovnega popisa iz novembra 1976.

Na Dunaju da živi več Slovencev kot na Koroškem? Da, prečastiti cesar, ki so vas njega dni klicali za tirana narodov. Krivico so vam delali. Bili ste pravični in že tedaj ste se zavezali za zaščito majhnih narodov.

Naš narod dokaze hrani. Med ostalimi tudi ustavno pismo, ki ste ga izdali dne 4. sušča 1849 v Olomucu, v takratnem glavnem mestu Avstrije. Že v prvih vrstah ste zapisali takole:

"Ukažemo za naslednje dežele avstrijskega cesarstva, za nadvojvodstvo cesarstva, za vojvodstvo Štajersko, Kraljestvo Ilirska, obstoječe iz Koroškega in Kranjskega vojvodstva... (naj ne naštevamo vseh dežel vašega prostranega cesarstva) - v poznanje in varstvo političnih pravic prebivalcev teh dežel, ki so jim po, od nas prevzetim ustavnim redu prigotovljene, po nasvetovanju Naših ministrov sledče:

Vsak ima pravico z besedo, pisanjem, natiskovanjem ali podobami svoje misli svobodno naznaniti... Tudi za narode, ki so v manjšini, se ima tako skrbeti, da dobijo potrebine pomočke za olikanje njihovega jezika in za omikanje v njem...

Beseda niso bile prazne, ko ste stali za njimi vi, po milosti božji cesar avstrijski, kralj ogerski, češki, lombardski, hrvatski, dalmatinski in kdo bi še našteval.

Presvitli cesar, povedati vam moramo, da je vašemu tiranstvu odzvonilo. Avstrija je zdaj demokratična republika!

Tudi ta ima ustavo, ki jamči malim narodom pravice, pa še 7. člen državne pogodbe povrhu.

Pa tudi toplih besed ne manjka. Še eno preštevanje, presvitli cesar, pa vam bodo vaši nasledniki radostno sporočili, da so se Slovenci od same topline stopili.

- 18.8.1904), 4. Andrew Fisher (13.11.1908 - 2.6.1909, 29.4.1910 - 24.6.1913, 17.9.1910 - 27.11.1915), 5. George Huston Reid (18.8.1904 - 5.7.1905), 6. Joseph Cook (24.7.1913 - 17.10.1914), 7. William Morris Hughes (29.10.1915 - 2.2.1923), 8. Stanley Melbourne Bruce (9.2.1923 - 22.10.1929), 9. John Henry Scullin (22.10.1929 - 6.1.1932), 10. Joseph Aloysius Lyons (6.1.1932 - 7.4.1939), 11. Earle Christmas Grafton (page 7.4.1939 - 26.4.1939), 12. Robert Gordon Menzies (26.1939 - 29.8.1941, 19.12.1949 - 26.1.1966), 13. Arthur William Fadden (29.8.1941 - 10.10.1941), 14. John Curtin (7.10.1941 - 5.7.1945), 15. Francis Michael Ford (6.7.1945 - 13.7.1945), 16. Joseph Benedict Chifley (13.7.1945 - 19.12.1949), 17. Harold Edward Holt (26.1.1966 - 19.12.1967), 18. John McEwen (19.12.1967 - 10.1.1968), 19. John Grey Gorton (1.10.1968 - 10.3.1971), 20. William McMahon (10.3.1971 - 5.12.1972), 21. Edward Gough Whitlam (5.12.1972 - 11.11.1975) in 22. John Malcolm Fraser (11.11.1975 - ?).

N.B. Star slovenski pregovor pravi: Korito je isto, samo presici se menjajo.

Jožef Kosorok P.G.

VESTI IZ DOMOVINE

13. januarja je minulo 30 let od prvega koncerta ljubljanske Slovenske filharmonije. V 30 letih so gostovali menda vseh državah Evrope, pa tudi v Združenih državah in Sovjetski Zvezji. Kot gostje na njihovim koncertih so gostovali slavni umetniki kot: Rubenstajn, Ojstrah, Menjhuhin, Rostropovic in stvilni drugi umetniki in virtuozi.

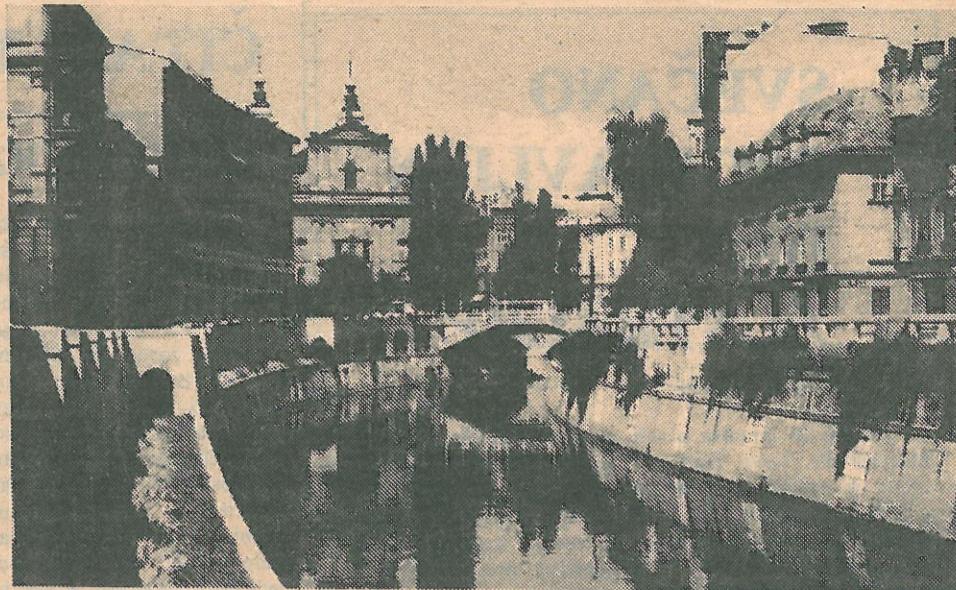
V Ljubljani se je 21. januarja zavrsil mednarodni sejem mode.

Te dni je bilo v Novi Gorici srečanje slovenskih gledališč, med njimi so bila tudi gledališca iz zamejstva.

Podjetje MERLES iz Maribora je podpisalo pogodbo, da bodo postavili v Afriki, Senegalju 5000 montaznih his. Tovarna zdravil KRKA iz Novega Mesta je skupno s farmacevtsko tovarno Dawa v Nairobi v Keniji, postavilo tovarno zdravil. V zacetku bo v novi tovarni zaposlenih 160 do 200 delavcev. V zacetku obratovanja bodo delo vodili nasi strokovnjaki. Ze v pretklem letu je sevnsko podjetje Liscia v Keniji na podoben nacin izpostavila svojo konfekcijsko "exposituro". Hm, le nismo v preteklosti, kot tudi sedej, zastonj posiljali svoje misjonarje v crno Afriko k zamorekom! Bo le drzalo, kot pravijo, da so misjonarji predhodniki in utrjevalci poti novim osvajalcem. Pa ker Slovenci nismo ne kapitalisti in kolonizatorji, smo le prisli na svoj racun!

Vse dopise za slovensko stran posljite direktno uredniku na naslov:

Lojze Kosorok 1 Bedford St.
Newtown 2042 NSW Telefon: 519-5218

Misel na Ljubljana moje rojstna mesto

KAR PO DOMAČE...

Izseljenci smo ljudje, ki živimo na dve stranah sveta, v svojem rojstnem kraju v mislih, dejansko pa v zemlji, ki smo si jo izbrali za bivalisce iz razlogov, ki so vekrat neutemeljeni. Ce je clovek se tako navajan na svojo novo domovino, v srcu neprehnomo nosi svoj rojstni kraj, pa ce je se tako siromasen, najlepši mu je. Na Avstralijo sem tako navajena, da me niti vrocina ne moti. Vendar mi misel neprehnomo uhaja v mojo ljubljeno Ljubljano. Saj je vedno bila nasa prestolnica in torisce nasega kulturnega porajanja. Brez nje ni bilo tistih mojih bornih pesmi, ki so se mi v tujini rodile in mi lajsale osamljenost. Blagor cloveku, ki ima domovino, kajti brez nje bi bil cigan.

Zdajgle gledam skozi okno nad mojo pisalno mizo v rdeče cvetje geranij, ki so krasile okna moje rojstne huse, ene lastarejsnih hiš stare Ljubljane (florjanska ulica st 10), kjer se barocne hiše, nanizane okrog Gradu in ob bregovih Ljubljance, v tesnem objemu ene poleg druge, tisce skupaj, kakor, da jih je cas povezel v kite neusahljivih vencev. Se kot deklici v osnovni soli, mi je srce trepetalo ob pomisli kaj se bo zgodilo s tem romantičnim delom Ljubljane, ko me vec ne bo. Ko so se oholi nemski turisti spogledovali nad kamenitim tlakom in prahom, ki se je dvigal za njihovimi avtomobili v tistih letih, ko se o vojni niti sanjala nisam, sem ze poznala visoko vrednost stare Ljubljane. V nasi ulici je zivel gostonicar in hotelir Kajfez. Za moje tedanje pokme je bil on strasansko bogat. "Oh kaksen film bi jaz napravila o Ljubljani", sem sanjarila, "ce bi imela njegov denar". Tako pa sem se tesila z idejo, da bom sla v Ameriko in tam postala velika zvezda, ter vsako leto prisla domov na pocitnice in prinesla s seboj 30 tisoc dolarjev. En tisec za vsak dan, da bi jih podelila med bosonoge otroke, bolehne zenske, da bi spravila stran beracev in kupila lesene noge za pohabljenje in, da bi nasla delo za pijance... Zdeleno se mi je taktar, da je bezposlenost bila kriva za pjanstvo. Tako bi enkrat na letu po en mesec, s tisoč dolarji na dan, prebila pocitnice, kot velika ameriška zvezda, v moji ljubi Ljubljani...

Tako sem sanjarila na klopcih pod kosatimi, cvetoci

mi kostanji ob bregu Ljubljance, tako sem sanjarila celo med mojimi prvimi ljubezenskimi sprehodi po gaju na Gradu, kadar sem si gasila zejo pri Robbovem vodnjaku pred Rotovcem ali pila medico pri lekarju v Zidovski ulici, lizala "točeno" smetano v mlekarni pri "Toncki" na nekdanjem Ursulinskem trgu. Vsako jutro, z nasega okna, ko smo se preselili v hisi nasproti zu-

pnisca, sem razprostirala roke svetu v objem in gledala na Krim, ces kaksno bo danes vreme. V zimskih dneh sem dihalo v okna, da bi se ledene roze se bolj razcvetale. Moje cvetje se je vsulo, toda moja starla Ljubljana, se je po vojni razsvetala na filmu. Uresnicila se je moja najvecja zelja - etudi dalec od doma.

Pavla Gruden

NAŠA NARODNA TLAKA

Prihodnji teden se bodo zopet odprla solska vrata ukazeljni mladini. Vzpono z redno solo se bodo odprla vrata tudi etnickim "sobotnim" solam. Tako se po dvomesecnih pocitnicah zopet zacne nova skrb, tako za otroke, starise, učitelje in za organizacije, katere se brigajo za obstoj etičnih sol. V preteklem solskem letu se je popisala gora papirja za prosnje, da bi vladu krpkeje podprla za obstoj etične sole. Nesteto stankov in mitingov, celo direktno z ministrom za prosveto, ni obrodilo posebnih sadov. Reci in pisi, vladu NSW, je milostno odobrila in razdelila med vse etične sole, le borih 100 tisocakov. Kar bi povprečno prislo na vsako solo le dober tisocak. Ce pogledamo proračun za solstvo v NSW, ki znasa blizu ali preko 900 milijonov dolarjev in da je vec kot 25% soloobveznih otrok iz etičnih skupin, je teh 100 tisocakov manj kot "peanut"! Dobili smo le drobtino iz bogatinove mize, manj kot milo sci-

notice. Prihodnji teden se bodo zopet odprla solska vrata ukazeljni mladini. Vzpono z redno solo se bodo odprla vrata tudi etnickim "sobotnim" solam. Tako se po dvomesecnih pocitnicah zopet zacne nova skrb, tako za otroke, starise, učitelje in za organizacije, katere se brigajo za obstoj etičnih sol. V preteklem solskem letu se je popisala gora papirja za prosnje, da bi vladu krpkeje podprla za obstoj etične sole. Nesteto stankov in mitingov, celo direktno z ministrom za prosveto, ni obrodilo posebnih sadov. Reci in pisi, vladu NSW, je milostno odobrila in razdelila med vse etične sole, le borih 100 tisocakov. Kar bi povprečno prislo na vsako solo le dober tisocak. Ce pogledamo proračun za solstvo v NSW, ki znasa blizu ali preko 900 milijonov dolarjev in da je vec kot 25% soloobveznih otrok iz etičnih skupin, je teh 100 tisocakov manj kot "peanut"! Dobili smo le drobtino iz bogatinove mize, manj kot milo sci-

notice. Terej ce ze govorimo na siroko o "multicultural society" v Avstraliji, kot na debelo pridigajo politikantje, nas ocitno in direktno diskriminirajo. Pogledajmo preko plota Avstralije, kako se tej stvari streze drugod po svetu. Vzemimo za ilustracijo Svedska, kjer je lepo stevilo nasih zdomev. Zā pred leti so izvedli solska reforma in parlament je sprejel zakon, da imajo doseljenci pravico, da se uce materinega jezika. Lokalnim oblastem je nalozena skrb, da organizirajo po potrebah in zahtevah obvezno solanje v materinem jeziku, tako v osnovnih solah, kot v otroških vrtcih. Ze v aprilu 1975 leta je bilo v ta namen na tecajih 1588

uciteljev. V letu 1976 so univerze odprle posebne tečaje, kjer trenirajo učitelje v ta namen. Vlada apelira na vse etične organizacije, da pomagajo pri organiziranju sol v materinem jeziku, da pravijo kampanjo ali dajejo informacije lokalnim oblastem. Ce pomislimo na izjavo, ki jo je pred nedavnim dal Al Grassby, da je nas (avstralski) solski sistem in program izza leta 1939 in da je ta program veljal v Anlijii že leta 1878 leta, mu moramo vec kot pritrditi. In da izobraževalni sistem v Avstraliji nikakor ne odgovarja casu z vec kulturami, kot je današnja Avstralska družba. Deljal je tudi, da ima Avstralija najslabsi rekord v ucenju jezikov. Za vzgled bi si lahko le vzeli Jugoslavijo, kjer se na raznih solah po raznih republikah predava v osnovnih in nadaljevalnih solah kar 17 jezikov. S to izjavo nam ni povedal prav nic novega in posebnega, je le potrdil, kar sami ne le vemo nego krepko občutimo na lastni kozi. V katerem lezi zajec, nam tudi ne bo težko uganuti. Vemo, da solo dirigira in vodi v tem sistemu, okrneli in birokratski uganiti. Vemo, da solo dirigira in vodi v tem sistemu, okrneli in birokratski Edukation Department, pri ministerstvu za prosveto in mu sam minister radi birokraticnega sistema ne more do zivega.

Da pa bo nasa ukazeljna mladina dobila tudi svoje in da bo zadoščeno pravico da materinega jezika naši malički, kot nas uce in da bomo res ustvarili novo "veckulturno družbo" Avstralije le ponovo veselo na delo! In zaklicimo: "le vkup, le vkup uboga gmajna..." ter veselo in pogumno ponovno na narodno tlako!

Lojze Kosorok

PIŠETA IN UREJUJETA:
LOJZE KOŠOROK
IN PAVLA GRUDEN

KAR PO DOMAČE...

Ljudem nikadar ni prav. Eden hoce lesen plot, drugi ograjo in opeke. Voditelji ver se kosajo med seboj, ces, kdo Boga bolj pozna. Poseljno kristjanske vece vse trde, da poznajo resnico, vendar so vse tako razlicne, da bi se Kristus, ce bi se kdaj postavil svojo nogo na svet, moral studirati razne teologije, da bi kot clovek mogel najti sebi mesto pri Resnici. Celo rodbinska imena ljuden ne ugajajo, bodisi njihova lastna ali - na primer, moje "sedanje" ime, ki je bilo vedno moje po ocetu. Poseljno tiste ograje, ki omejujejo cloveku duha, v mojem razumu nimajo prostora. Kdor mi ne da svobodne besede, ta moj prijatelj ni. Ni ga pa tistega, ki bi mi mogel odvzeti svobodno misel.

Spominjam se se tistih let, ko kot otrok nesem smela misliti dalje od domacega praga do priznice, a meni so misli krozile preko vseh mej sveta. Razne vere so mi delale posebne preglavice. Vse verske sekte, pa tudi krsanske, imajo voditelje, ki trde, da jih je navdihnil Bog. Potem takem bi tudi jaz lahko zacela novo vero - eno za vse ljudi, v kateri bi clovestvo bilo zdruzeno v duhu okrog Boga. Toda razum mi pravi, da se s prihodom vsake nove vere, clovestvo se bolj oddaljuje od miru. Mene je osvobodila takih ograj moja svobodna misel na Boga. Bog ima monopol na clovestvo, ne mi na Njega. Naj se mi javi tisti, ki Ga res pozna in pripognila bom koleno pred njim. Prisla sam do zakljucka, da je odnos med clovekom in Bogom popolnoma oseben. Vere so le pripomocki, napolnjeni z bogu odvratnimi cloveskimi tradicijami, na poti v iskanju Boga. Ni vere v katori so ljudje vsi enaki. Ni vere, ki bi se mogla vzpostaviti brez nasilstva, bodisi duhovnega ali telesnega, ali oboje. Vsi izmi omejujejo duha clovekovega. Edino tisti izem, ki bo vzpostavil red na svetu bo spostovanja vreden. Skupine, ki za propagando izmoy izkoriscajo ime Boga so v velikanski zmoti. Bog ne pozna nobenih izmov.

Sloboda izrazanju mojega duha v slovenski besedi mi je bila odvzeta leta 1964 v Avstraliji, ko sem se nehala strinjati s katolicizmom. Da, poznali ste me v "Mislih", kjer sem priobcevala moje poezije, razne clanke in literarno kritiko. Ko sva s tedanjim urednikom prisla radi moje filozofije navzkriž, sem mu morala vrniti, po osmih letih, pisalni stroj. Tu

se je moje sodelovanje z "mislimi" nehalo. Vendar sva kot cloveka ostala sobera prijatelja vse do njegove smrti, ceprav je vedel, da iscem resnico na svoj nacin. Spostovala sva se.

V srcu mi je bilo takrat neznansko tezko. Toliko v pojasnilo tistim bravcem, ki so me poznali v "Mislih" pod imenom Miladinovic, a danes ugibajo ce, je Pavla Gruden v "Nasih Novinah" ista oseba. Ista, dragi moji, s to razliko, da sem danes popolnoma svoboden clovek. Naj vam povek kdo je svoboden clovek: Vsaka tista oseba, ki ume v okviru postav, ki se jim vest in razum ne upirata, ziveti po svojih sposobnostih urejeno zivljenje. Kot taka danes pisem v "Triglav", "Novo doba" in "Nase Novine". Hinavciti ne znam. Zagrizenci, ki postanejo suzni izmov, izgube ne samo svobodo, nego tudi prisotnost duha. Postanejo suzni temnih strasti.

Meni pa ime, ki sem ga sprejela z vstopom v zakon, takorekoc ni dalo svobodno dihati. Svobodna in brez stahu sem bila pred SS majorjem v trzaskem zaporu na Piazza Oberdan, kjer so mi pretili s smrtno kaznijo, (l. 1943) po zaslugi onih, ki se klecepazili pred Nemci. Svobodnejsa sem bila na prisilnem delu v Nemciji (Avstriji), kjer sem tajno risala zemljevide in jih izrcala tajni organizaciji vojnih ujetnikov, da so s pomočjo njih bezali iz taborisc v juzno Italijo in, svobodnejsa sem bila pred Gestapovci katerim sem pred koncem vejne usla in po trinajstih dneh pesacjenja preko nasih planin prispela v domovino. Svobodnejsa sem celo bila pred pokvarjeno sosedo, ki je greh svoje hcerke natrpala na mojo glavo in me lazno ovadila nasim oblastem, ki so takrat 1945 l. bile v rokah cestokrat nerazsodnih ljudi, ki so nasedali laznjivim ovaduhom.

Vsled svoje erotične prebucitljivosti, ki je dala krila njegovim ljubezenski poezi-

DR. FRANCE PREŠERN

Dokler bo le kolickaj Slovencev na svetu, vse do zadnjega se moramo spomnijati njegova imena. Dal je nasemu ponizanemu, revnemu, zilavemu, posebno po Nemcih, vse do zadnje vojne zasmehovanemu narodu, prvo klasenco poezijo. Navzlic socialnim krivicam, ki jih je on vred z nasim narodom v tedanji dobi moral trpeti, je ostal kot pesnik popolnoma nepodrejenoga duha. Le takih duhov ustvarjenja nosijo zig resnickih umetnosti. Presern je bil poet umetnik. Pod najtezjimi pogoji v svojem osebnem zivljenju, kjer so ga preganjali ubostvo, samovoljna mati, nesrecne ljubezni, cezmerno uzivanje alkohola in bolezen, je do vrhunca svojih sposobnosti, negoval svoj pesnicki dar.

Bil je rojen s pesnickim pracutom, saj mu je beseda sama po sebi tekla v stihih. Tudi v svojem poklicnem zivljenju je imel kaj malo srece. Njegova mati je na vsak nacin zeleta, da bi sin Franc postal duhovnik. Toda Presern se je zavedal, da za ta poklic on nima sposobnosti. Ceprav bi se bil lahko preinacil in uzival vse privilegije, ki jih ta poklic nudi, je krenil svojo pot. Njegovo obzorje je bilo presiroko za moznosti, ki bi mu jih kot pesniku v tadanji dobi mogel nuditi duhovniški stan, ki se je vecinoma podrejal nemskim oblastem, katere so zatrjale slovenski jezik. Bil je pa tudi dovolj posten, da ni imel niti najmanj namena skrunuti polic cerkvenih sluzabnikov, kajti zavedal se je svoje naravne zahteve po zivljenski družici.

Mislec, da bi v posvetih zadeval mogel sluziti svoemu narodu, si je na nesreco izbral odvetnicki poklic, ki je ze v tadanjih casih bil na slabem glasu. Presern, kolikor je bil bister, je bil naiven. Verjel je, da bo kot odvetnik sluzil pravici. Ni pa se spomnil, da odvetniki sluzijo tudi zlocincem in, da so posebno zato na slabem glasu, ker so med njimi tudi taki, ki si prilascujejo zaupan jim denar. Pozabil je tudi, da so le nemskularjem bila dana visoka mesta v avstro-ogrskem cesarstvu. Celo v gimnaziji, kjer je bil najodlicnejši student, so mu skusali podmetavati neuspehe.

Vsled svoje erotične prebucitljivosti, ki je dala krila njegovim ljubezenski poezi-

teljica, pa ji je vendar prislo na misel, da rece: "Zdaj, ko si se celo njegovega imena odpovedala, bodo nekateri rekli, da si ga ubila". Na to njeni gromozansko izjavo, sem se iz vsega srca nasmejala. Nisam niti Bog, niti narava, niti carovnica, niti volja mojega pok. moza.

Ko sem se po osmih letih preciscevanja zivljenskih pojmov oglasila zopet v slovenskem tisku, tokrat v "Triglavu", mi je ta ista Slovenka poslala nepodpisano, drobno pisemce, na katerem mi je napisala kitajski obraz na rdečem zmaju. Storila je sramoto sebi, ker se je bala

6. februar 1978. - Naše Novine - 9.

PREŠERN IN TEMNE SENCE

FRANCE PREŠEREN

FRANCE PREŠEREN
rojstna hiša

Slovensko drustvo Sydney se že mesece marljivo pripravlja na izredno in edinstveno slovesnost, ki bo v prostorih omenjenega srustva. Napovedali so večne slovesnosti, da res vsi Slovenci dostojno sprejememo nasegavelikan slovenske poezije, Franceta Preserna.

Poleg ostalih slovesnosti, bodo odprli razstavo in knjižnico, kot visek praznovanja pa bo v nedeljo 12. februarja odkritje popsa France Preserena.

Da pa ne bi vse priprave potekale normalno in primerno v vzdusu velikega in pomembnega dogodka, je jasno, da mora tudi v to veselje pasti grena kaplja pelina. Ze nad dvajset let, od obstoja drustva, vso njeovo delo spremljajo temne sence. Te crne sence se vidno pojavljajo vedno in povsod, posebno kadar si uboga slovenska raja, predzne kupe svoje lastno zemljisce, kadar si hoče postaviti svoj dom ali pa postaviti svojim pesnikom in pisateljem spomenike. Te temne sence se rade za kulisami, predvsem, kadar posten in zaveden rojak in odbornik gara in doprinasa svoj delez skupnosti. Pojavijo se kot demoni, ki je raja nekaj naredila, zgradiла, postavila ali pripravila. Niti ne pridejo, da bi te sadove pozeli, ne, nego, da jih nekompromisno uni-

cijo. Star pojavi, kot je stara nasa slovenska emigracija v Sydney in kot je staro Slovensko drustvo. Vedno se pojavi ob pravem trenutku, celo vclanijo se, znajo sem ter kdaj pa kdaj kaj napisati.

Znajo se spremno poslužiti malovernih in postenih navnevez. Slicujemo masovne mitinge iz izredne obcene ter jih znajo spremno zrezirati, kjer v imenu "svobode, vere ter v borbi proti komunizmu", delajo zmedo med ubogom, "neuko" rajo! Ce je potrebno se poslužijo trikov in sodisc. Poznamo jih, saj so med nami ze skoro 30 let. Dobro nam je poznana njihova "vnema" za slovensko stvar! Ti samozvanci nam hocejo biti "narodni voditelji"!

Tudi ob pripravah na Presernovo proslavo so se pojavile te temne sence in stopile izza kulis preko na delo. Predobro nam je v spominu datum 26. julij 1971, ko so v Canley Vale sklicali mnozicni "sejem", isto so ponovili te dni na istem prostoru, z isto komedijo. Raji je bilo dovolj, niso se ustrasili niti navzocnosti samega senatorja in njegove "visokosti" in ta raja je odločno rekla; dovolj je te komedije: "danas slovenska gospoda in nikdar vec"! No ja, cez sedem let vse prav pride...

L.K.

PREJELI SMO

Mt. Isa:... V roke mi je prisel list, ki nosi ime NASE NOVINE, v katerem imas tudi ti in ga. Pavla Gruden svoj kot: Cestitam! Hotel bi vedeti sledece: namrec ze pred leti sem zasledil prispevke v Mislih, katere sem rad cital. Pisala jih je Pavla Miladinovic. Zanima me, da

ni morda prav ona taista, samo da je sedaj preseljala nazaj na deklisko ime? Ako je tako kot mislim, potem ti obljubljam, da bom od sedaj stalnen citalec vajinj dopisov.

Lep pozdrav,
Mirko Brencic

Odgovor Dragi Mirko, imas dober nos, da prepoznas cloveka po stilu pisanja. Ni

cuda saj si bil tudi ti svoje case dopisnik Misli, tako Pavla, jaz in se mnogo drugih. Vendar za pisce takega kova, kot smo mi, verski mesecnik nima prostora. Smo nemara le male slobodomidelnih in revolucionarnih misli. Da, Pavla je ze nekaj let "vesela vdova", vendar ne delaj si kakrsnih koli iluzij!

Lep pozdrav, L.K.

SLOVENSKA STRAN

13. februar 1978. - Naše Novine - 9.

PISETA IN UREJUJETA:
LOJZE KOŠOROK
IN PAVLA GRUDEN

SOBOTNE ŠOLE ETIČNIH SKUPIN

Solska vrata so se otrala in tako se je zapocel pouk v rednih kot etičnih solah. Letos je kot novost to, da so uvedli v gimnazijah kot druge obvezni jezik materinski jezik in dijaki bodo lahko polagali izpite na matuturi iz materinskega jezika. Ministerstvo za prosveto v nsw je poleg nekaterih jezikov letos odobrilo tudi srbohrvatski in slovenski jezik. Do tu vse lepo in prav. Poglejmo na kak nacin in pod kakimi pogoji bodo nasi dijaki prisli do svoje materniscine?

U Sydneju in tudi drugog, bodo dolocene le nekatere sole kjer se bo poucevala materinscina in to le ob sobotah! Kot povsed po svetu, tako tudi tu se je do sedaj pouceval jezik kot obvezni predmet v rednih solskih urah. Torej je za nase dijake, kot za učitelje, zopet nadurno delo in to le za ucence ki niso anglosaksonškega porekla. Torej ce se hoce nas otrok učiti svojega materinega jezika, je zato kaznovan z nadurnim delom in z odvzemom proste slobote! S tem mu je obvezet prost cas, ki bi ga lahko kot drugi njegovi sosolci poradil za sport, rekreacijo in za druge aktivnosti. Sicer Department of Education pravi da je to le pocetna faza, vendar vemo iz iskusnje, da je vzemimo za primer etični radio, ki je vec kot kot 2 leti tam kjer je bil ob prijetku. Kljub obilnim obljubam vseh političarjev, posebno ob volilnih kompanjih. Z drugo besedo, smo se vedno na nivou zacetnikov

Lojze Kosorok

SREČANJE S CIRILOM ZLOBCEM NAŠIM LITERATOM

"Tu gresta dan in noc v orbito Cirila Zlobca", sem si rekla, ko sem ga ugledala med prislici na sydneyškem letaliscu. Ce bi Ciril bil igla v kupu sena, bi ga nasla. Tako ga je narava zaznamovala. Glava misleca, obrvi cloveka, ki se dvigne visoko nad poprečnost. Mocna, kosato obrascena brada cloveka, ki v svojih podvigih ne popusca. Toda obraz in polt mu dajete videz melanholičnega poeta, kateremu prijateljica je noc. Oci? Tezko je zasledovati njih izraz, kajti menja se mu kakor neonske reklame. Prisrcnost s previndostno usmiljenje s pomislekom, oborožena dosstopnost, prisotnost in odso-

Pesnik CIRIL ZLOBEC
tnost. Vse na enkrat in se vec. Zvec istega dne sva se ponovo srecala na "Triglavu", kjer je prisostvoval pr

NOVICE IN ZANIMIVOSTI

ZALEC - Predstavniki slovenske vladne komisije za verska vprasanja ter predstavniki zalske občinske skupnine so se ubeležili slovensosti v Zalcu, na kateri je zupan občine Zalec Vlado Gorisek pobedil Stanislavu Trobinu, zupniku iz Gomilskega, red zaslug za narod s srebrnimi zarki, s katerim ga je oblikoval predsednik republike Josip Broz Tito. Trobina je to visoko drzavno odlikovanje prejel za družbenopolitico delo po vojni. To danes.

CELOVEC - Na sedežu zvele slovenskih organizacij v Celovcu so se na prijateljski delovni in informativni pogovor sešli predstavniki zvele slovenskih organizacij na Koreskom in sredstev javnega obvešanja v Sloveniji. Pogovor je tekel o trenutnem narodnopolitickem položaju slovenske narodne skupnosti v Avstraliji in o nacrtih dela za leto 1978. Mimo tega so se dogovorili za sodelovanje v obojestransko korist na področju informiranja, se posebej kar zadeva slovenski in formacijski in dokumentacijski center [Sindok] iz Celovca.

LJUBLJANA - Prorektor ljubljanske univerze dr. Slavko Hodzar je podelil doktorske naslove 17 znanstvenim delavcem.

LJUBLJANA - V dvorani ljubljanske Opere in baleta je bila 24. januarja osrednja republiška proslava ob 100-letnici rojstva Otona Zupanca. S svojo ubeležbo so ji dali poudarek strelinski predstavniki družbenopolitickega zivljenja in kulturni delavci. Uvodno besedilo je imel predsednik odbora za proslavo 100-letnice Zupancicevega rojstva Matej Bor, ki je Zupanca označil kot velikega pesnika malega naroda in poudaril njegovo pesniško vlogo v slovenskem osvobodilnem boju ter njegov odnos do naroda.

NOVO MESTO - Po drugi dopolnitvi osnov svojega načrta razvoja bo IMV Novo mesto skupaj s strelinskimi sele neposredno pred nastopom.

kooperanti leta 1980 proizvedla ze 150.000 osebnih avtomobilov in 50.000 stanovanjskih prikolic. Kar 90 odstotkov prikolic bo IMV izvozila na konvertibilna območja.

MARIBOR - 21-letna Hanny Wenzel iz Lichtenstina je zmagovala v tekmovanju za svetovni pokal v slalomu za zlato lisico na Pohorju. V obeh tekih je imela Hanny najboljši čas. To je njena treta letosna zmaga v tekmovanju za svetovni pokal, toda prva v slalomu. Na drugo mesto se je uvrstila Maria Eppie iz ZRN, ki je s tem doseglj svoj doslej največji uspeh v slalomu, tretja pa je bila Avstrija Lea Soelkner, ki si je to mesto pridobila z odlično drugo vozno.

Mariborski organizatorji so tekmovanje, katerega pokrovitelj je bil predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije Mika Spiljak, zelo dobro pripravili.

OKTET GALLUS V KANADI

S koncertom v New Glasgow 17. januarja 1978 je Oktet Gallus strnil tisti del koncertne turneje po ZDA in Kanadi, ki ga je vodil po novi Scotii.

Prebivalci te vzhodne kanadske dežale so kar v petih mestih vključno s prestolnico Halifaxom imeli priloznost za koncertno srečanje s pevci v Slovenia in to priloznost so dobra izkoristili, saj je bilo občinstva povsod veliko. Vse pa tudi kaze, da je bil za kanadske poslušalce nastop Okteta Gallus resnično lep dogodek, saj so mnogi od njih to sami zatrjevali, vsi pa potrjevali z reagiranjem med koncertom. Potrjujejo pa tak včas tudi prve strokovne ocene. Kritik sydneyškega dnevnika zaključuje svoj prispevki takole: "Bila je edinstvena priloznost, da smo slišali glasbo jugoslovanskih skladiteljev v izvedbi prvorstnih pevcev, ki petje ljubijo in ki so se že po koncertnih dodatkih lahko prepricali, da smo jih tudi mi z ljubeznijo poslušali".

Pevci z umetniškim vodjem Milivojem Surbekom pa vander ocenjujejo, da jim je doslej najboljši uspel koncert v St. Johansonu, prestolnici New Foudland 16. januarja, ceprav so v to castitljivo in gostoljubno mesto prileteli sele neposredno pred nastopom.

materinscina teče blagoglasno kakor bozajoca melodijsa, se nam je kot ustvarjalac predstavljal s citanjem svoje poezije o domu. Njegova zivljenska zgodbica, ki nam jo je na kratko povedal, potrjuje vtise, ki jih je napravil name, ob pogovoru z njim na letaliscu.

V petindvajsetih letih ustvarjanja nam je dal 48 knjig. Nekatere njegove pesmi so objavljene v vec kot dvajsetih evropskih drzavah, v obeh Amerikah in Aziji. Njegov roman "Moj brat svetnik" je preveden na več jezikov, a tudi sam se mocno ukvarja s prevajanjem italijanske poezije iz srbohrvanske. Od 1.1969 je urednik slov. literarne revije "Slobodnost". Zlobec, petkratni literarni nagrajenec, sa koncem vsakega tedna zateka v ocetov dom, ki ga je obno-

KAR PO DOMAČE...

PRIMOD SELIGARJA

Previden clovek krikrat premisli predeno kaj zine. V zvezi z mojim clankom v prejšnji stevilki "Nasih Novin" pod "Dan Avstralija", mi telefonira slovenski akademik iz Sydneya, da bi bila lahko izpustila tisto pripomočko pod N.B. o koritu in pravscih, ces da vsi politiki niso prasici. Predvsem naj se zavedajo tisti, ki so se tega slovenskega pregorova v tej zadevi ustrasil, da političarji zive na racun ljudstva; ljudstvo placuje drzavi davke in, da so v te davke vključene tudi place politikov. Pozabil je na dejstvo, da so prasici celo koristne domace zivali, saj služajo za prehrano ljudstva, pa najsi bodo suhi ali mastni, nihce jih ne zapostavlja. Sluzijo raznim vrstam okusa. Nekatere redimo delj, druge manja cassa. Sicer se na svinjerejo ne spoznam, toda rekla bi, da ni razlike med njimi od slovenskih pa vse do kitajskih. Clovek jih goji, clovek jih pojde.

Ce ta isti gospod mimo gornje zadeve ni mogel z nasmehom, upam, da se mi je do srca nasmejal v soboto 4. februarja, ko smo se skupina slovencev, v kateri je bil tudi on, zbrali na sydneyškem letaliscu, da pozdravimo delegate Slovenske izseljenske Matice. Tokrat sta nas prisla obiskat Drago Seliger, glavni urednik "Rodne grude", nas stari znanec in Cyril Zlobec, slovenski pesnik in pisatelj mednarodnega ugleda. Seliger mi je z zdeleč prav prisreno vzliknil v pozdrav. Z njim kakor z g. Zlobcem sem se toplo pozdravila. Med njima pa je bil se tretji gospod, ki se mi je zdel zelo znam. Toda nihce, da se spomnim, kdo je. Pa sem se mislila: "Pozdravi tudi njega; ko je ze z njim prisel tudi on med nas Slovence, jer tudi on po tako dolgi poti zasluzil, da ga pozdravis". Seveda sem se tudi z njim prav toplo objela. Moja kratkovidnost... Kar lepo potprezljivo, kakor nas macek, ki ga vsi bozajo, se mi je dal pozdraviti... Pac olikan gospod, ki je navajen podobnega prisrcnega pozdravljenja. Kdo je bil predmet te moje tovariske obzirnosti? Nihce drug kot generalni konzul Jugoslavije, g. Humo. Se boste vprasali, ce mi je bilo kaj nerodno? Nitaj najmanj ne. Bilo mi je celo prijetno, da so se prisotni na moj racun nasmejali.

Z ruto na glavi, s sončnimi očali in v ohlapni obleki, zenska leta se kar dobro skrije. Tako zacne z menoj pogovor o lepom sončnem vremenu. Njegova angloščina ima mocan slovanski naglas. Na vprasanje mi odgovori, da je Rus. Novodolski emigrant. Slo mi je na smeh. Pa mu recem, da se mi zdi, da je Jugosloven. Pordeci in prizna, da imam prav. Nadaljujeva v srbskini. Spet sem ga ujela. Izkažalo se je, da sva oba Slovenci. On cistokrven Stajerc, jaz stajerskega porekla po materi. Vprasam ga, da mi razloži kaj je "Kitajce" v Litkomu učil z besedami "pocestnica, pojdi v rit". Najraje bi se bil pogreznil v zemljo. Pa mi vendarle pove, da jih je učil, kako se po slovenski pravi "gospa, dober dan". Seveda sem se nasmejala do solz. On pa meni nic tebi nič: "Pojdite z mano v kino. Ce ne grem pa jaz z vami, kamorkoli. Samo recite". Zabava se je sele zacela. Jaz ne ne in ne, on pa vse bolj vztrajen. Celo to mi je povedal, da ne bo nobene nevarnosti, ker on nosi zenske pilule s seboj, za vsak primer. In da takega moskega ne bom nikdar vec srecala, kot je on. Končno snamem očala. Gleda me... se enkrat, bolj kot prej, pordeci... "Joj, gospa, oprostite, saj vas s "Triglavu" poznam. Joj, pa me ja ne boste v "cajtengi" dali? Ta prekleta vasa crna očala..." In na prvi postaji ga je zmanjkalo. Upam, da bo se prisel na "Triglav". Kaj bi zivljenje brez humora...

P.G.

Pavla Gruden

SLOVENEC 11/1978

PIŠETA IN UREJUJETA:
LOJZE KOŠOROK
IN PAVLA GRUDE

NOVICE IN ZANIMIVOSTI

PO SLOVENIJI

LJUBLJANA - V dvorani Slovenske filharmonije je bila 6. februarja na Presernov dan slovenska prireditev, na kateri so najuspnejši slovenski kulturni ustvarjalci prejeli Presernove nagrade - tradicionalna najpomembnejša nacionalna priznanja, ki jih vsako leto podeljujejo za najvidnejše dosezke na kulturnem področju.

LADKO KOSOREC - za operni pevski opus.

ANTON INGOLIC - za sodbna zgodovinska knjizevna priznanja in za knjivnost za otroke in mladino.

KAJETAN KOVIC - za pesniško zbirko "Labrador". **EDO RAVNIKAR** - za urbanistično arhitektonsko stvaritev Trga revolucije.

NIKOLAJ OMERSA - za ustvarjajno slikarsko delo. **NANDE IN DRAGO VIDMAR** - za umetniško, socialno, likovno partizansko odlikovanje (likovna umetnika).

LJUBLJANA - Predsednik izvršnega sveta skupscine SR Slovenije dr. Avgustin Lah je sprejel podpredsednico

mesta Dunaj Gertrude Erehlich-Sandtner in se z njo pogovarjal o možnostih razsiritev sodelovanja na kulturnem področju med Ljubljano in Dunajem oziroma Sr Slovenijo in republiko Avstrijo.

LJUBLJANA - 4. februarja je bila v Ljubljani slovensost: slovenski celovecni film "To so gadi" si je namreč ogledalo že 100 tisoč obiskovalcev. Dosej sta bila najbolj obiskana slovenska celovecna filma "Na svoji zemlji" (1948) v reziji Franceta Stiglica v "Vesna" (1954) v reziji Frantska Capa. Vesno si je takrat ogledalo okrog 92 tisoč gledalcev.

In ce pogledamo podatke samo deset let nazaj, lahko zapisemo, da je imela največ obiskovalcev leta 1970 "Bitka na Neretvi" 92.238 gledalcev, sledijo "Ta cudovita bitja" (1975) 84.018. Slovenski film "Vdovstvo Karoline Zasler" je imel v Ljubljani 57.127 gledalcev in "Zelo" reziserja Georga Roya Hilla

(1975) 54.227 gledalcev. To je "Gadi" dosegli resnicno lep uspeh.

Ob tej priloznosti je Viba film reziserju Jozetu Bevcu, ki je bil doslej znan predvsem kot reziser kratkih filmov (saj so "Gadi" njegov celovecni prvenec) podelil priznanje za njegovo uspešno delo pri filmu.

NOVA GORICA - Lidija Sentjurc, članica sveta federacije in castna občanka Nove Gorice, je v najmlajšem slovenskem mestu vzdala v temeljni kamen portal stare kmecke kraske hise - spominsko listino in tako odprla gradnjo kulturnega centra v Novi Gorici. Pricetek gradnje kulturnega zarisa je probivalcem mesta, občine in regije najlepše darilo ob letosnjem slovenskem kulturnem prazniku - Presernovem dnevu.

Bodoci kulturni centar v Novi Gorici bo imel močan vpliv tudi na sodelovanje s Slovenci in Italijani v Italiji. V vecji meri kot doslej bo omogočeno kulturno snovanje in sodelovanje ter "odpiranje" v sirslovenski in jugoslovanski kulturni prostor. Na predlog novgoriske občinske kulturne skupnosti naj bi se bodoci center imenoval po predsedniku Titu. Tudi tako naj bi Primorci poudarili odločilno vlogo našega predsednika, ki jo je imel pri uresnicitvi njihove zelje, da je bil ta del Slovenije priključen k Jugoslaviji.

BEograd - Na povabilo predsednika Jimmija Carterja bo predsednik Josip Broz Tito marca letos obiskal ZDA.

CESTITKE

Dne 25. februarja sta v Štamoru sklenila zakonsko zvezo ga. Matilda TOMAZIN in g. Rudi FRANKOVIC. Zakonskemu paru cestitamo in zelimo vse dobro in lepo v zakonskemu življenju.

KDO NE POZNA LJUBEZNI DO DOMOVINE? Kdo je pozna ljubezni do svojega naroda. Tak clovek tudi ni clovekoljub. Ta pripada tistim ljudem, ki v prvi vrsti sluzi samemu sebi. Torej sluzi tistem kar služi njemu, njegovim osebnim tezjam, njegovemu ozjemu krogu, njegovi miselnosti, njegovemu družbenemu razredu. Taki rojaki v nasi srčini so tiste grenke kaplje, ki mi nočjo kale moje praznico raspoloženje. Tudi k njim gre danes moja ljubezen in objokuje jih, saj z nekatorimi od njih delim tujino ze trideset let. To so bivsi sluge tistih izmov, ki so hoteli izbrisati nas narod z obraza zemlje. Izvadenci v zastrupljanju mladine, so jim pohabili duse.

VCERAJ SO SE ZBRALI avstralski Slovenci, od blizu in dalec, na nasem gricu v zapadnem predmestju Sydneya. Zbrali smo se, da v duhu povezani z domovino odkrijemo spomenik nasemu velikanu poetu in rodoljubu dr. Francetu Presernu. Pred menoj pa je zazarel lok sprave, tista mavrica o kateri sem že pred petnajstimi leti v "Mislih" zalobno zapela v eni mojih ubornih pesmi, ki so le ena sama molitev in hrapenje po bratski spravi. Ta moja molitev je bila uslusena včeraj dvanajstega februarja 1978 leta. Trideset let sem objekovala nas razkol. Trideset let sem v tujini prekinila

MARIJAN TOMAŽIN:

ODKRILI SMO SPOMENIK DR. FRANCETA PREŠERNA

[NADALJEVANJE]

Nedelja, 12. februar, je bil gotovo najpomembnejši in nepozabni dan v zgodovini nasega drustva - odkritje spomenika. Drustveni prostori so bili nabito polni in okoli doma se je kar trlo ljudi. Za vse zal ni bilo prostora, toda z ozvocenjem je bilo zagotovljeno, da so vsi obiskovalci lahko sledili kulturnemu programu. Nad vhoodom v dom so na visokih drogovih plapolale stiri zastave: jugoslovanska, avstralska in drustveni prapor in slovenska. Vzdusje je bilo praznično in na obrazih vseh gostov je odsevalo praznično rasplozenje v pričakovanju velikega trenutka. Vhodna rec v nas dom, v kateri je stal z drustvenim praporom pokrit Presernov spomenik, je bilo in moderno urejena, daje vzbujala zacudenja in pohvale med obiskovalci. Tudi notranjost doma in kolica so bile za to priliko lepo urejene. Ob starih smo priceli s kulturnim programom. Na samem začetku nam je Triglavski pevski zbor zapel tri prelep slovenske pesmi ter zasluzil obilan aplavz pri poslušalcih. Potem so sledili stevilni pozdravniki govorji castnih gostov. Pleskanje in navdusenje mi bilo mogoče izmeriti. Za tem je sledil govor o življenju delu in pomenu Preserna za slovenski narod. V krajski obliki je bil preveden tudi v angleščino in smo tako velikana nase poezije predstavili tudi gostom, kateri slovensko ne razumejo. Zatem so nadarjeni rezitatorji predstavili občinstvu nekaj najlepših Presernovih pesnitev, kot so Zdravljica, Vrba, Povodni moz, Uvod hkrst oru Slavici, Sonetni venec in druge. Sonet Vrba in Zdravljica sta bili predstavljeni prav tako v angleškem jeziku. Nepozaben je bil govor pisatelja Cirila Zlobca, ki nam je globoko umetniško, s srcem pesnika in umetnika, ter z lepo tekoco besedo, predstavil Preserna. Sledil je nastop mladinske in otroške folklorne

tisto hudo uro, v kateri so bratje odpadniki sprejeli tujcevo orozje in ga dvignili na brate.

SLOVENIJA! Drobna toda razkosna drobtinica zemeljske oble, polna lepote, ki se siri od s snegom in vencnim ledom pokritih planinskih vrhov nad tihami dolinami in jezeri, nad veselimi, zelenimi gribcki okrasenimi s cerkevnimi stolpi. Lepota, ki je kakor v zametodela dolina in polja ob bregovih rek sumečih s planinami, vse tja do sinjega Jadranja. Clovek, ki je to zemljo videl, pa naj bo se takoj razveselil, ko se spremni na njo. Slovenija, zibelka veselih ljudi! Drobna in blaga in ljubka kakor bozji volek. Pa se je naseljeno Antikrist, ki je dvignil klijasti kriz in z njim posilil to blago dezelico, kratko kakor bozji volek na bozji diani.

NAPOCIL JE SVECANI trenutek odkritja Presernovega poprsja. Skoraj bojim se tako dolgo pricakovanega trenutka. Zelja, ki se je v meni porodila, se je urešnila. V notranjosti trepetam... Sreca mi stiska drlo. Zaprem oci. To je za mene globoko osebno dozivetje... Komu poet res kaj osebno pomeni? Komu poet ravna pot skozi zevljenja? Poeti davno mrtvi zive v clovestvu, zvezda vodnica so narodom in posameznikom.

"**POSLJITE MI PRESERNA**", je bil moj klic na pomoc v pismu mojim, ki niso vedeli za moje nesrecno življenje. V borbi za moj duhovni obstanek sem instiktivno klicala na pomoc Preserna. V soli ga nisam cenila, za casa vojne se nanjam spomnila. V tujini sem ga dozivljala. Odprl je

Veliko dela in truda je bilo vloženega v priprave za svečano odkritje spomenika. Rad bi se v imenu Slovenskega drustva Sydney in v imenu drustvenega odbora iz srca zahvalil vsem, ki so prispevali s svojim delom, ce bi hoteli navesti vse pojmenko, ki so zrtvovali svoj prosti čas, in tem pokazali svojo kulturno in nacionalno pripadnost.

Zahvaljujem se Slovenski kulturni skupnosti, ki nam je podarila spomenik, ter slovenski iseljenški matici iz Ljubljane, ki nam je spomenik posredovala. Se enkrat se bi rad zahvalil kiparju Zdenku Kalinu za njegovo umetniško ustvaritev ter podaril zeljo, da bi ga vsi sydeynski Slovenci radi videli enkrat med nami kot castnega gosta. Iz srca upamo da bo prisel pogledat svoja dva avstralska "sinova" - Cankarja in Preserna.

Zahvaljujem se staršem otrokom, ki so svoje najmlajše potrebeljivo vodili na vaje. Posebna zahvala pa te priliki gre gospa Marija Kosorok ki je sesila vse narodne nose za obe folklorne skupini ter neutrudno učila otroke plesati.

Se enkrat najlepša hvala vsem, ki ste peli, recitirali, plesali, pripravljali drustvene prostore za prireditve, cistili, kuhalni, pekli, servirali hrano in pijsaco, igrali za ples, skrbeli za parkiranje avtomobilov, posodili stvari za naso rastavo, podarili nasi knjiznici knjige ter obiskali naše prireditve. S tem ste dokazali samemu sebi ter vsem rojakom doma in po svetu, da imamo Slovenci veliko smisla za skupnost ter za skupno delo ter potrdili star slovenski pregor, ki pravi - v slogi je moc. Dokazali smo, da se ne sramujemo svoje nacionalne pripadnosti, svoje domovine in svoje zastave. In le na tak nacin bomo v bodoče lahko s skupnimi momci kulturno in gospodarsko gradili svoje Drustvo, ter s tem gradili svojo duhovno notranjost. Se enkrat - najlepša hvala.

moje srčne rane. Njegov duh je dal krila mojim zalostnim pesmim, ki so se porajale v odupu moje osamljenosti; sam Bog mi je poslal Preserna, ki me je skoraj iznemoglo, na krilih svojega duha dvignil iz tujine. S Presernovim razumevanjem cloveskega trpljenja, sem se po desetih letih osamljenosti v zakonu vrnila k svoji besedi, k svojemu narodu. Presernova pesem mi je dala moc za nadaljnjo življenje. V sanjah, ki so mi ga zivega prinesle v moje notranje življenje, sem sprejala Presernovo izrocilo meni. Revna je moja pesem, vije se ob vznožju Parnasa. Toda v njej je moje trpljenje, trpljenje nasega naroda, trpljenje socloveka, ljubezen do nase domovine in seganje po Presernovem duhu, ki krili visoko, visoko nad menoj. Ljubim ga, ker je nedosegljiv v dalekosezni ljubezni do cloveka in svojega rodu.

Pavla Gruden

KAJ JE DOMOVINA ZDOMCU? Tista ljubezem mu je, ki jo spozna sele v tujini. Domovina je zavjetje izseljencev duse. Njegova spovednica je. Saj se zdomec celo k Bogu zateka v njeni besedi. Domovina je tisti kosek zemlje, brez katere celo clovek v najboljih gmotnih razmerah samo zivotari. Domovina je v vsakemu njenih otrok eden tistih bistvenih elementov, ki daje na

rodnu znacaj. Domovina je narod povezan s svojo zemljo.

VCERAJ SO PLAPOLALE na tistem gricu, kjer stoji se nedovrsen Dom slovenskega drustva Sydney, stari zastave: drustveni prapor, slovenska zastava poleg ju-

Odkrili novoročne grize

PIŠETA IN UREJUJETA:
LOJZE KOŠOROK
IN PAVLA GRUDEN

IN MED NAMI

DVE NEVESTI

Triglavsko igralsko družino je v soboto 25. februarja uprizorila veselo igro DVE NEVESTI, v treh dejanjih. Tokrat je bila rezija v rokah Mirana Spicarja in prav vsi igralci so nas vse prav prijetno iznenadili z odlicnim nastopom. Tako so ponovno potrdili in dokazali kaj zmrejo. Nismo ze pozabili Cankarjevih HLAPCEV, ki so jih dali na oder ob priliklji Cankarjevega tedna in odkritju spomenika. Tako smo s to prireditvijo nekako zaključili vrsto kulturnih prireditiv, ki so bile v zvezi z odkritjem spomenika Franca Preserna. Tudi obisk je bil zadovoljiv, v zadovoljstvo igralcev in nas vseh. Prav iskrene cestitke in hvala vam vsem!

Ob tej priliki smo se poslovili tudi ob predstavnikov Slovenske izseljenske matic, predsednika Seligerja in pesnika Zlobca. Besede pesnika Cirila Zlobca, nam bodo vsem ostale globoko v spomenu in jih ne bomo pozabili. Ostale nam bodo ne samo v spomenu, temvec nam bodo tudi v spodbudo za nadaljnje napore pri kulturnem delu. Predstavniki slovenskih organizacij v Sydney, so se na tem veceru tudi uredno poslovali od svojih gostov.

SLOVENSKI POUK TUDI V NEWTOWNU

V okviru Jugoslovenske etnicne sole u Newtownu je v letosnjem solskem letu poleg makedonskega, srbskega in

hrvatskega jezika, odprt oddelek oz. razred tudi za slovenski jezik. Vpisanih je 13 učencev in pouk se je zacetel 11. februarja. Za zacetek počuje Lojze Kosorok, dokler se ne najde druga učna moc. Ucitelj je z učenci zelo zadovoljen, pravi da so zelo marljivi. Zal se nimajo na raspolago učnih knjig.

Slovenski razred so odprli tudi pri Slov. društvu Sydney v Hosley Parku, kjer poučuje g. Marjan Tomazin. Predsednik Matice je izrazil posebno zadovoljstvo z odpptom novih razredov.

FEBRUARSKIE MISLI O PRESERNU

Edini slovenski mescnik v Avstraliji Misli, niso o tem velikem kulturnem dogodku pri SDS nasle one lepe besede. Nasprotno, skusajo z raznimi clancimi, izjavami pod raznimi naslovi prikazati priprave na veliki kulturni dogodek kot nekak politični spektakl. Verjetno so namerno tokrat zelo "clovesko" mislite. Kje je bila vsa ta saloigra rezirana, nam ni seveda potreba posebej ugotovljati. Zal, da se mora kultura meriti po barvah ali so to narodne barve ali kakrsne koli ze. Iboji odborniki pari - "klapi" in clanom - "klapi podobne baze", sta nasa castita duse briznika posteno isprasila njih rdeco vest. Pac v smislu 40 dnevnega posta! Naj vam bo v zadoscenje: sta kar opravila javno spoved za vas vse, kateri se pripravljate na velikonočne zabave. Spodobi se in pravico je...

Misli, da sem naivna,
Gospod U, in Gospod B?
Da sta oba gospoda objektivna,
naj izjavila bi javno Gospa G?

SLOVENCI SI MEDSEBOJNO VEC NE ZAUPAMO. Vsaj v zamejstvu ne. Zopet sem sprejela nedopisanu pismo od znanke. "Podpisala" se je z dvema kraticama. Toda svoj naslov je le napisala na ovitek. Ker se v pismu znasa samo na "Nase

Gospod B mi je v prisnosti gospoda A pel posmrtno slavo na levem bregu... Gospod A mu je rekel, da mi bo o temu telefoniral. Gospod B mu je to obvestoval, ces, dalate bo v casopis. Vendar mi je g. A vse to telefonsko sporocil... Dra ga moja, hvala za nasvete in konstruktivno kritiko. Ze pok. pisatelj Jurcic mi je prerokoval kakor vidva. Le nobenega brega ni omenil. Pisal mi je pa, da bom v nekaj letih presla v prozo in da bom se pomembno poseglja v zgodovino slovenskega naroda. Morda... Na vama odkrito povem, da se tako velikega daru ne zavedem. Vem pa, da sem najbolj srecna kadar pisem. Materinsina je moja največja ljubezen. Saj mi je vrnila prisotnost duha, ko sem pod udarci zbesne moske pesti izgubila zavest da sem bitje. Rjove, kakor gluhenoma, slična zival sem hlipala po svoji biti, kajti ostala sem dobesedno brez besede... Sele, ko sem zaslisala krik "mama", se mi je vrnila prisotnost duha. Oprostita mi, ce o vajini ljubeznjivosti zapisem takole:

I. Z. Nepodpisana poznana.

Uboga draga, nepodpisana poznana! Le kaksne pblasti se ti bojis? Nas ljudi je kakor listja in trava. Le orli in sokoli gnezdi v visinah. Ti pa si kukavica. Nisi niti Eva Peron, se manj Devica Orleanska. A kaj sele Junie Morosi! Pa tudi Greta Garbo ne.

"Zdaj si dobila besedo, "mi pravis". Kar slisim te kako sikas. Vendar tvoj strop na mene ne ucinkuje. Saj si silno, silno zabavam s tvojimi sestrinskim nasveti za prostovno delo v vrhu bliskovitega razsvetljenja slovenskih umskih sestradev v zamejstvu.

Ne zaletuj se kakor bik v nova vrata. Kdo se stuli med jugovice? Ne stulin se

med pesnike, pa bi se stulila med zurnaliste? K sodelovanju pri "Nasih Novinah" sem bila povabljen. Naj se zaradi enega južnega brata odrecem prijateljstva z vsemi? Saj smo se vendar v obeh vojnah skupno borili za svobodo. Slovenija se sama ne bi mogla zoperstaviti sovražniku.

"Od casa do casa, da jim je treba pomagati", pravis? Kaj ti ne sram s takim predsednikom in s tako pokroviteljsko milostjo gledati na njih? "MISLI" te tako ne učel. Moja zimska leta so tu. Pa sem mislila, da si dam dvignut prsa, da bi me ne zeblo v brado a ti, da bi za casa moje odsotnosti vzele na stanovanje mojega psa. Kje pa! Moj pes je dalmatinc.

Seveda Sava tece navzdol. Voda je. Obrni jo, ce ti ni prav. Imas zemljevid? Tako majcken del njene struge bi ostal suh, da bi se se zejen konj ne pozvagal na svojo hidromanijo.

Stari clanki v "Nasih Novinah"? Obrni se na krivca. Jaz pisem moje. Toda obljubljjam ti, da bom kmalu preveden eden od mojih dopisov iz angleščine v slovenscino. Kolikor je star, se vedno je nasim razmeram primeran.

Izjavljas, da so "MISLI" dobre. Nihe ni reklo, da so slabe. Saj ima vsaka slaba tudi dobro stran. Meni so "MISLI" postale le pretense.

Da naj ustvarimo slovenski tehnik? Ustvari ga ti. Tako bos vsaj dobila besedo.

Da naj za pouk slovenscine v tem casopisu nabavimo predvojno slovenco? Tisti meketefekete s kozami za e bi danasne otroke uspel. Danes je za e seks. Za a je

splav in krvav. Za o bomba. Ficko za i. A da ti o črki u ne govorim. Mlaja si od mene pa si ze toliko stara, da gres nazaj zastonjkaril.

Ocitas mi, da se ukvarjam s politiko. Jaz se ukvarjam z RAZMERAMI! Socijalizem je po TWOJIH besedih "ze tako dosti pohvaljen" - pohvaljen. Ne podtikaj mi svojih jajec! Politika je meni odvratna. Borim se le proti onim, ki kakor kaca skrivajo nove in mecejo kamenje v ljudi, ki se boje se ene bratske vojne, a bruna v svojem ocesu ne vidijo.

A kar se tice slovnice, dra ga moja, dobro vem kam cikas. Nasi odlicniki bi moralni naso slovenco obvladati odlicno.

Predno napravim zapik, naj se ti se zahvalim za danasen (res "kar po domace") pomeneck. Pa brez zamere. Saj nikdo ne ve kdo si. Prisrcen pozdrav, tvoja Pavla.

"Pazi, da ostanes objektivna. In da ne postanes demagog, mi je proti koncu pogovora, svetoval gospod pri telefonu. Demagog Hm..."

ZGAGA

Eden v stoli
drugi v soli,
viži dve v en rog
demagog i pedagog.
Sveta Urska! Dema -
glej ga pujska!
Narod hujska,
da mu sapo vzema,
Suh kot kreda, Peda -
mu razganja krog.
V fari vlasta zmeda,
raja pa kot lipov bog.

Pavla Gruden

PO SLOVENIJI

NOVICE IN ZANIMIVOSTI

PO SLOVENIJI

NOVA GORICA — Kolektiv Gorških opekarn je slavil svojo tridesetletnico. Povabljeni upokojenci so komaj mogli verjeti, da se je nekdanje revno podjetje, v katerem so delali predvsem s krampi, samokolnicami in kvečjemu z živinsko vprego, spremeno v veliko moderno tovarno. Lani so v Gorških opekarnah izdelali več kot 100 milijonov opečnih enot in več sto tisoč kvadratnih metrov ploščic.

TOLMIN — Pevski oktet Majnik je bil pred tremi leti ustanovljen na posebno željo zdravljnih alkoholikov, ki so želeli pijačo zamenjati s pesmijo. Od tedaj so imeli že več kot 60 nastopov. Vsa tri leta vodi oktet Ivanka Kosmač, rojena Hvala. Takole pravi: »Nisem se mogla odreči glasbi in petju, čeprav mi je manjkalo prave glasbene vzgoje. V človeku spi notranja sila, ki ga spodbuja in sili, da po svojih močeh in zmožnostih prispeva k splošni kulturi naroda.«

GOŘENJA TREBUŠA — V 86 hišah nadvse raztresenih samotnih hribovskih zaselkov, kjer je vse do sedaj svetila petrolejka, plinska luč ali pa šibka svetloba vaške elektrarne, je zdaj zasvetila prava elektrika. Elektroenergetske naprave v Gorenji Trebuši

obsegajo več kot 14 km visokonapetostnega, 30 km nizkonapetostnega omrežja in pet transformatorskih postaj. Pri delih so pomagali tudi mladinci, vojaki in domačini.

SKOFJA LOKA — Loška gimnazija postaja »smučarska«. Od 18 oddelkov so namreč širje smučarski. Dvainšestdeset dijakov, odličnih smučarjev, ima pouk 'prilagojen takoo', da lahko redno trenira in se udeležuje tudi tekem. »Smučarsko« gimnazijo, ki je za zdaj le poskusna, bodo tudi uradno potrdili.

GORNJA RADGONA — V gasilskem domu v Meleh so pisatelji-amaterji iz gornjeradgonske občine ustanovili občinsko literarno društvo. Članji društva so mladi ljudje, ki so po poklicu vzgojitelji, delavci, tehnički, dijaki, gospodinje. Z združenimi močmi si bodo prizadevali objavljati svoje literarne izdelke. Tovarna ELRAD Gorenje v Gornji Radgoni, ki se ukvarja z elektronsko proizvodnjo, bo izdala tiskano knjigo z njihovimi se stavki. Knjiga bo opremljena z reprodukcijami del slikarjev samoukov v gornjeradgonski občini.

DOVOLJ DELOVNIH MEST ZA POVRATNIKE

V Slovenijo se po podatkih republiške skupnosti za zaposlovanje vsako leto vrne približno dva tisoč naših ljudi, ki so začasno zaposleni na tujem. Večina zlahka dobi delo doma, na splošno pa je povprečna čakalna doba za delovno mesto šest mesecov. Za letošnje leto se predvideva, da bo odprtih nad tri tisoč delovnih mest, pretežno na tistih področjih, od koder se največ ljudi zaposluje na tujem. Veliko hitreje naj bi se razvijala tudi obrt, ki naj bi zagotovila dodatnih 1400 delovnih mest.

Zanimivo je, da so ob novem letu, prav v času, ko se je pri nas mudilo na novoletnih počitnicah največ naših rojakov, v Lendavi odprli nov obrat tovarne Gorenje-Varstroj, v katerem izdelujejo sanitarne kabine, v Črnomlju, v Beli krajini, pa so položili temeljni kamen za novo tovarno Gorenja, v kateri bodo izdelovali kompresorje za hladilne naprave. Med novoletnimi prazniki se je povezovala z našimi rojaki tudi delovna organizacija Olga Meglič iz Ptuja, ki deluje v okviru sestavljenih organizacij kovinske industrije ELKOM. Podjetje Olga

DARILO KOROŠKIM SLOVENCEM

Predsednik Slovenske narodne podporne jednotne Frank Groser je pred nedavnim poslal predsedniku Zvezde slovenskih organizacij na Koroškem, Avstrija, dr. Franciju Zwitteru ček za 2.500.— ameriških dolarjev. Ameriški Slovenci so poklonili denar našim koroškim rojakom, da bi ga po svoji presoji uporabili pri nadaljevanju boja proti diskriminaciji. Rojak Frank Groser je tudi sporabil da za letos načrtuje ponovni obisk Slovenije, ob tej priložnosti pa bo obiskal tudi avstrijsko Koroško.

PIŠETA IN UREJUJETA:
LOJZE KOŠOROK
IN PAVLA GRUDEN

Rado Radeček:

MESTO KAMNIK

Po sledih legende in resnice

Ponosno se dviga v ustju doline Komniške Bistrice starihodavno mestece Kamnik. O njegovi pomembnosti se dandanes pricajo razvaline Starega gradu, ki je bil opuscen v 16 stoletju. Na skalenem gricu sredi mesta pa je v srednjem veku nadzoroval cesto skozi Tuhinjsko dolino, tedaj najpomembnejšo zvezo med Ljubljansko in celjsko kotlino. Mali grad. Zato je bil Kamnik precej casa celo veljavnejsi kot Ljubljana.

Najstarejše znano porocilo o Malem gradu je listina iz Vidma z dne 6. februarja 1202, s katero zastavlja Bernhold, vojvoda Marenjski, oglejskemu patriarhu Pergrinu II., svoja dva gradova v Kamniku. V naslednji listini iz prve polovice septembra leta 1250, s katero je oglejski patriarch sklenil z Ulrichom, vojvodo Koroskim, vojno zvezo proti goriskemu grofu, pa je omenjena tudi kapela. To pa je pravzaprav skoraj vse, kar lahko iz zgodovinskih virov razberemo o kamniškem Malem gradu.

Le stezka bi danes lahko natanceno dolocila, koliko je pravzaprav star Kamnik. Domnevamo lahko, da je moralno biti kamniško področje brzkone naseljeno že v najstarejsem obdobju. Tej domnevi vsekakor govori v prid Valvasorjevo porocilo, ko pravi, da je bila menda malografska kapela v preteklosti poganska malikovalnica. Zal pa je ajdovsko obdobje toliko razsezno, da nam tudi ta podatek ne

more z gotovostjo povedati, kdaj naj bi na skalah današnjega razsula Malega gradu pozidali prvotno staroslovansko gradisce, ki ga omenja vec vzporednic pripravke o Veroniki. Pisanih virov o starosti Kamnika ter nekaterih vasi v okolici pa imamo, zal, bore malo. Zdi se, da so najstarejši podatki listine iz prve polovice 13. stoletja, ki omenjajo oba kamniška gradova - Stari in mali grad. Sari in Mali grad. Stari grad naj bi se preprosto imenoval Stein oz. iroma Oberstein, Valvasor pa navaja tudi ljudski vzporednici Kamnek ter Karnek. Torej bi lahko sklepali, da je bila gradnja starejsa od samega naselja in da je naselje dobilo ime po gradu.

RAVNINA JE BILA NEKOC JEZERO

Med drugim nam tudi Anton Milk pri opisu Kamniške ravnine omenja, da je le-ta mestoma pokrita s prodrnimi nanosi zadnje ledene dobe. Po vsej verjetnosti so ohranjene naplavene res prinesli drseci ledenički v poledeniskem obdobju, cernovo podoben nanos puscajo za seboj tudi reke ali jezera, ki so kasneje odtekla.

Pa vendarle bi lahko povsem drugace sklepali iz Valvasorjevega porocila v "Die Ehre des Hertzogthums Crain". V zapisu poudarja, da kjer stoji danes mesto, je daje nekoc bilo jezero. Se pred nekoleti, pravi, so na obzidju tako imenovanega Malega gradu videli zelenze oboce, ki so bili za pri-

vezovanje ladij. Jezero se je baje odtekel tam, kjer gre pot iz mesta v predmestje, Sutna imenovano. Kjer pa danes teče Bistrica, je bilo, pravijo, jezero tako visoko, da je Mali grad lezal spodaj ob vznosu gore. Ta gora pa je bila takrat eno in sele kasneje se je razcepala na dvoje, ker se je utrgal strahovit oblak. Na ta nacin sta se locila bratska gradova Mali in Stari grad. Po starom pripravovanju je tedaj jezero preplavilo Mengesko polje, odneslo samostan med Mengesem in Homcem ter posejalo polje s kupi kamnenja.

Valvasor torej navaja, naj bi kamniško jezero obstajalo se sorazmerno kasno, saj sta bila tedaj ze pozidana oba gradova. Posebno na podatek, naj bi vodna ujma odnesla samostan med Mengesem in Homcem podpira domnevo, naj bi se je zar nimiv Valvasorjev podatek, ko pravi, da meje nekdajnega jezera postavlja staro izrocilo k cerkvi v Nevljak, ki je posvecena sv. Juriju in so jo se v dobi slavnega kronista mnogi imenovali sv. Jurij ob jezeru.

Zdi se da mora biti v Valvasorjevem porocilu vsaj zrno resnice o obstorju nekdanjega jezera. Obroci za privezovanje ladij, ki jih omenja Valvasor v zidinah Malega gradu, bi bili navsezadnje lahko vzdiani se v pogonski dobi, vendar pa vsi ostali podatki podpirajo domnevo, da je moralno jezero oboce, ki so bili za pri-

LJUBLJANA - Ljubljanci vedo, da ze dolgo casa vdihavajo zelo slab zrak. Verjetno pobeden sydneyškemu. Ze dve leti je v veljavi odlok o treh alarmnih stopnjah. Enaindvajsetega decembra lani je bila koncentracija nesnage v ljubljanskem zraku zelo mocna. Vendar je ostalo le pri porocilih, nihepa ni uveljavil strogih prepovedi, ki jih predvideva odlok. Republiški izvrnsi svet je zato priporocil nujne ukrepe glede varstva zraka.

LJUBLJANA - Slovensko podjetje Lesnina opremila tri etaze Centralnega doma turistov v Moskvi, prvega objekta za prihodnjo olimpijado. Vrednost del znase 600 tisoc dolarjev. Spodnji prostori hotela, ki jih opremlja, so zelo zahtevni. Sovjetski arhitekt namreč zahteva da z lesom in z lučmi ponazorijo valovanje morja.

LJUBLJANA - Najvec vina v Jugoslaviji popijejo prav Slovenci. V povprecju popije Slovenec 42 litrov na leto (Franco popije 100 litrov). Slovenski pivcise vse bolj zanimajo za poreklo vina, ki ga popijejo. V vinoteki na Gospodarskem razstaviscu v Ljubljani so v zadnjem letu prodali 100 tisoc steklenic vina.

LJUBLJANA - Bozidar Jakac, slikar, je na slovenski televiziji treh oddajah pokazal svoje predvojne dokumentarne filme, med njimi tiste, ki jih posnel v Združenih Državah Amerike. Oddaje so naletele na veliko naimanje.

LJUBLJANA - Franc Stiglic, poznan filmski reziser, snema nov slovenski celovecni film Praznovanje pomlad. Scenarij za film je narejen po igri Francka Rudolfa Koza megle. Poleg znanih igralcev Radka Polica, Zvoneta Agreza, Zvezdane Mlakar in drugih bo v filmu nastopilo v filmu vec kot sto statistov, med njimi bodo tudi ptujski kurenti.

LJUBLJANA - Ljubljanska mednarodna in tranzitna telefonska centrala bo končno zacetela obratovati v zacetku aprila. Del centrale ze deluje mednarodna centrala, ki bo omogočala avtomatski telefonski promet s tujino pa bo delovala predvidoma z zacetku aprila.

LJUBLJANA - Od petoga aprila dalje bo vzpostavljena neposredna letalska zveza za med Brnikom in New Yorkom. Obhod iz Ljubljane je od 11.30 uri, pristanek v New Yorku pa ob 16. uri po lokalnem casu. V prvih mesecih bo letalo letalo tipa Boeing 707, od sredine julija pa DC 10. Ko bo prek poletja zaprto ljubljansko letališče, bodo ta letala vzletala in pristajala v Zagrebu. Vsa ostala letala pa bodo preusmerjena na mariborsko letališče.

TOLMIN - Dom upokojencev, ki bo imel za 125 postelj, je že pod streho. Dom bo imel poleg navadne restavracije celo dijetno restavracijo, ki bo na voljo tudi zunanjim gostom. Okoli lince nove stavbe bodo uredili lep park.

SEVNICA - Mladi clani raketarskega krožka se lotevajo izdelave vedno vecjih raket. Nazadnje so izstrelili 1.6 metra dolgo in 16 kg težko raketu. Zdaj je izdelujejo ze 4 metra dolgo raketu. Racunajo, da bodo z raketami dosegli od osem do devet

PO SLOVENIJI

IN MED NAMI

ST. JOHNS PARK

Med nami je zopet društveno glasilo TRIGLAV, sicer z nekoliko zamude, vendar po daljsem casu precej zanimivega branja. Ce pregledamo le drustvene novice in zanimivosti, ter vso družabno dejavnost med nami, lahko mirno trdim, da se je slovenstvo dokraj razmahiilo med nami. Poleg tega imamo precej nivic in zanimivosti iz domovine in pa zopet obnavljena stran za mladino. Pod rubriko: THE YOUNG TRIGLAV ali Mladi Triglav, je priloga za naso mladino, bodisi za solarje, kot za ostale. Ceprav dvojezично, vendar naj dobi vsak svojo besedo in naj se pac izraza, kot se pac zna.

Poleg novic, porocil iz drustvenega in družabnega zivljenja, najdemo tudi druge zanimivosti vredno branja. Posebno smo pozorni na članek pesnika Cirila Zlobca, ki se je mudil prejšnji mesec med nami v Avstraliji. Pod naslovom O Slovencih in slovenstvu, nam govorji o svojih vtiših - s poti po Avstraliji. Razmisluje o svoji poti po Avstraliji in o nas Slovencih, vredno da preberemo in razmislimo tudi mi.

HORSLEY PARK

Presernova proslava je za nami. V nekakem nemirnem zatisiju se besedna vojna na papirju nadeljuje. Nemirni duhovi ne odnehajo. Porenjeni ne priznajo poraza! Odborniki in clani so se uporno zagrili v delo. Vsaj nekateri. Eni dokoncujejo klubskie prostore, notranjost dvorane se je polepsala, razen poda je skoro vse gotovo.

kilometrov visine. V to visino bodo poslali naprave za merjenje tlaka v ozracju in balon iz aluminijaste folije, ki bo prisel prav radioamaterjem.

PORTOROZ - Letališče Portorož v Secovljah bo pripravljeno za javni letalski promet septembra letos. Tokrat bo v Portorozu tudi veliki letalski miting.

MURSKA SOBOTA - Komisija, ki so je sastavljali kanadski inspektor in jugoslovanski inspektorji, si je ogledala tovarno mesne industrije v Murski Soboti in napisala priporocilo, ki je potrebno za prodajo na kanadsko trzisce, kamor bodo prodajali sunke, in druge mesne izdelke v plocevinkah. Prodaja v Z.D.A. pa poteka že nekaj mesecev.

GORNJA RADGONA - Podjetje Radgonske gorice se je lotilo obnavljanje dolga zanemarjenih vinogradov. Lani so jih obnovila za 20 hektarjev, letos jih bodo prav toliko. Sezidali bodo tudi novo sampanjsko klet. V novi kleti bodo povecali prizvodnjo od sedanjih tisoč steklenic na milijon. So edini v Jugoslaviji ki proizvajajo sampanjec po klasicni francoski metodi.

NOVO MESTO - Sredi letosnjega leta bo Novo Mesto pod Karpatljem dobilo težko pricakovani hotel B kategorije. Novi hotel bo imel 53 sob, savno ter tri vecje in manjše konferenčne dvorane.

Drugi so zagrili v druga dela: zaceli s solo, mladina si organizira prostore za sport, kot za namizni tenis, teren za kosarko, tenis itd. Drugi pripravljajo zabave, servirajo, cistijo olepsujejo prostore, uredili dokončno knjiznico in se in se...

Mladina se vneto pripravlja na veliki ples, ki bo 8. aprila v klubskih prostorih. Bo nekaj posebnega pravijo, za to priliko so najeli tudi posebno godbo: Live band "URSHA MINOR", za mladino posebno presenečenje, zato ne zamudite te izredne prilike ne "mladi, ne stari", rekli bi, da bo to največji mladinski bal v letu.

NEWTOWN

Kot nam je vec ali manj znano, da so se v Avstraliji nahajali jugoslovenski književniki, tako smo imeli v soboto 11.3. posebno cast se z njimi spoznati malo bolj. Nemreč obiskali so Jugoslovensko strncko solo v Newtownu. Obiskali so vsak razred posebej, tako tudi nas slovenski razred. Ucenici so bili, vsaj starejsi prijetno iznenadeni nad obiskom. Se je le eden nasel in me vprasal, zakaj ni med njimi nobenega Slovenca. Objasnili sem, da je pac Slovenec že bil in se je ravnokar vrnil, ker je pac prisostvoval velikemu slovenskemu prazniku, ki smo ga imeli Slovenci v Sydney ob priliki odkritja spomenika velikemu pesniku Presernu. Zal da vecina otrok tega ni vedela. Po zaključku sole, se je izbral lepo stvilo ucencev, starisev in gostov v solski dvorani. Zal je dvorana veliko premajhna, da bi mogli prisostovati vsi otroci in vse starisci. Prvo je mladina pozdravila visoke goste s kratkim kulturnim programom. Seveda brez govoranc tudi to pot ni slo. Verjetno je pozela največji aplavz starosta jugoslov. književnikov, profesorica in velika pesnica Desanka Maksimovic. Izrazilila je, da je nad vse presecene nad tako velikem stvilom otrok in usencev v daljni tujini in nad toliko ljubezni jo do domovine.

Kot je vsak zacetek tezak, tako smo se tudi tu znamli pred tezkoto in to da nismo na razpolago nebenih ucnih knjig. Tudi Triglavska sola jih nima v izobilju, vseeno so nam prisiskili na pomoc in nam jih nekaj odstopili. Ker jih tudi za vse sole v Sydney ni dovolj, vsaka knjiga niti nebi odgovarjala za nase prilike, so jih potasnili, sicer so nevezane ali prva pomoc je tu. Vodstvu triglavskih sole, prav iskrena hvala! Vice konzul pa nam je obljubil, da nam bo iz domovine preskrbel se ostala učila in pripomočke za pouk slovenskega jezika.

NEWTOWN

Knjizevno Drustvo Juznih Slovenov v Avstraliji je te dni izdal svojo prvo stvilko svojega glasila NASE SLOVO. Kot prvenec je sicer precej nebogjen, vendar dobro volja se je pokazala. Pac gmotni položaj kaj vec in boljcega ne dovoljuje. Tiskan je na 9 straneh. Pricakovati bi bilo vsaj boljši tisk. Slovence zastopa z eno pesmijo Pavla Gruden.

VSEM BRALCEM ŽELIMO VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE

Smarjeta nad Pliberkom: Po blagoslovitvi velikonočnega žegna.

PIŠETA IN UREJUJETA:
LOJZE KOŠOROK
IN PAVLA GRUDEN

NOVICE IN ZANIMIVOSTI

NOVA ŠOLA V BREGINJU

Breginj - V Posočju so ob Osnovni šoli na Žagi in prvi fazi šolskega centra v Tolminu dobili še tretji šolski objekt, ki so ga zgradili po potrednih sunkih leta 1976. V Breginju, ki je bil ob potresu skoraj do tal porušen, so odprli novo osnovno šolo, ki nosi ime po makedonskem revolucionarju Goce Delčevu.

Šola, ki stoji na najboljem zahodnem delu Jugoslavije, je veljala sedem milijonov dinarjev in je sredstva zanje prispevala republika Makedonija. V novi šoli bodo prostor našli otroci vseh vasi breginjskega kota, v njej bo tudi otroški vrtec, postala pa naj bi tudi središče življenja krajevne skupnosti. V štirih učilnicah je prostora za 120 otrok, v njej je večnamenski prostor, ki bo služil tudi za telesno vzgojo, moderna kuhinja in stanovanje za učitelja.

POUK JEZIKOV JUGOSLOVANSKIH NARODOV

Jezike jugoslovenskih narodov - srbohrvaščega, makedonskega in slovenskega - proučujejo v 12 drzavah po svetu. Na 37 univerzah imajo lektorat za srbohrvaški jezik, na 8 za slovenščino in na 6 za makedonsčino. Takšne mostove jezikovnega sodelovanja si je Jugoslavija ustvarila z Madžarsko, Bolgarijo, Romunijo, Italijo, Čehoslovasko, Poljsko, Sovjetsko savezo, NDR, Francijo, Veliko Britanijo, Kubo in Indijo. Samo na Francoskih univerzah deluje 14 lektoratov za srbsko-hrvatski jezik, pa tudi lektorata za makedonsčino in slovenščino. Tudi na Kubi in v Indiji deluje lektorata za srbohrvaški jezik. V Jugoslaviji pa vsako leto priznajo še pet slavističnih seminarjev za študente jugoslovenskih jezikov.

ELEKTRIKE DOVOLJ ZA IZVOZ

Beograd - Te dni je Jugoslavija prenehala uvažati in začela izvajati električno energijo. Vsak dan dobavi kupcem v tujini 4 do 6 milijona kilovatnih ur električne energije. Hkrati poteka preskrba potrošnikov električne energije v državi

brez težav, čeprav je poprečna potrošnja minuli teden dosegla dnevno tudi do 146 milijonov kilovatnih ur.

ZA VEČ OTROK VEČ UGODNOSTI

Ljubljana - V Sloveniji bodo bržas sprejeli predlog naj bi starši /oče in mati/ dvojčkov in trojčkov po preteklu 105 dni porodniškega dopustita ostali pri otrocih do njihovega prvega rojstnega dne ali pa bi delali skrajšani delovni čas do 17 meseca starosti otrok.

UKINUTEV VIZUMOV V ŠPANIJO

Madrid - Od 1. aprila letos španskim in jugoslovanskim turistom ne bo več potreben vizum za potovanje v eno ali drugo državo. Dogovor o tem je bil dosežen med nedavnim obiskom podpredsednika jugoslovanske vlade in zveznega sekretarja za zunanje zadeve Miloša Minica v Španiji, medtem ko bodo uradni sporazum podpisali prihodnji teden v Beogradu, ko se bo tam mudil španski premier Adolfo Suarez.

Kot poudarjajo v Madridu, bodo med obiskom premiera Saureza v Jugoslaviji podpisali tudi nekatere dokumente z območja bilateralnega sodelovanja.

LJUBLJANA - Na obisk v Slovenijo je prispela prva delegacija kitajskih zdravnikov ki jo vodi predsednik akademije za kitajsko medicino, prof. dr. Chich Chung Pu. Delegacija di je ogledala klinični centar v Ljubljani in se pogovarjala s predstavniki te ustanove, medicinske fakultete ter republiškega komiteja za zdravstvo in socialno varstvo.

Gostje so imeli v novi bolnišnici v Slovenj Gradcu vrsto predavanj, za katera vlada zanimanje med zdravniki iz cele države. Govorili so o osnovnih značilnostih kitajske tradicionalne medicine, glavnih raziskovalnih smereh in načelih sodobnega zdravstva, organizaciji zdravstvene službe, prikazali pa so tudi uporabo akupunkture.

Ostali torek niso le pri besedah, ampak je bilo za delo z bolniki predvidenih kar nekaj dni. Povojne dobe vedno prinesejo velike spremembe, ki pa ne nastopijo same po sebi ampak so le pozoritev želja ljudi, ki poznavajo zahteve bodočnosti. Zahteve našega naroda je bila in je in bo - svoboda. Ne samo svoboda besedo v dežavnem okviru, nego zahtevamo tudi svoboden odnos do cerkve. Ta zah

KAR PO DOMAČE...

Vsako tele ima svoje veselje, ti, vi, oni in jaz. Seveda najbolje pa tiste, ki z jezikom kot lopata kopljajo jamo sebimi misleč, da se smeje na račun drugih.

Pa se je oprijela lopatarica telefona in se mi takole oglasila: "Sem mislila, da vam sporočim, da imam fotografije, ko ste dobila Cankarjevo nagrado, a ne če jih hočete, ker pač o temu ni nikjer nič pisalo, a ne?" Ha, ha, ha...

Seveda ji hudič ni dal miru, pa se je spet oglasila takoj po dnevu žena. Tokrat malo drugače ali spet tipično po njeni: "Gospa, a ste mi včeraj telefonirala in me vprašala za Petrovo številko?" Vprašam jo: "Zakaj to mene vprašate?"

Pa se odreže: "Pač zato, ker je tako trapasto govorila, a ne, da sem takoj pomisnila, da ste vi. Sem je rekla, če spi, a ne. Pa je rekla, da nič ne spi". Ji bom kar tu kajje odgovorila, a ne?

"Veste, zato se vam je tako trapasto slišalo, ker se vam je jezik zapletel, a ne, med telefonsko slušalko in uho. A ne? če bi Gospari upodabljali vas, takrat ko je slikal iz stare babe mlado, a ne, bi vas pognal, a ne, ne samo po enem ampak po dveh mlnskih kolesih, a ne?"

Slišim, da bom kmalu "na vrsti" tudi jaz. Saj je za cas: Prav, bo vsaj malo več smeha čeprav sem nekje čitala, da Slovenci nimamo smisla za humor. Ne bi rekla, da je tako. Le to je, da nam humor še ni dovolj otesan, saj smo se 1400 let borili za svoj narodni obstanek medtem, ko so nam stregli po življenju in se iz nas, ne blago hotno amrak surovo, norčevali. Morda smo res še premlad narod za humor kot je britanski, saj niti ne vemo kaj početi s svobodo. Deloma so pa tega krivi tudi naši vzbogitljivi, saj si bil v šoli zmerjan, če si hodil z nasmehom po ulici in z nasmehom pozdravil učitelja. Kadar si ugledal "gospoda" si moral upognati glavo kot ovca in zamrmati v tla "Hvaljen budi Jezus Kristus". Saj nismo v času katakomb, ko so se kristjani tajno med seboj pozdravljali. Bilo mi je sram vsakič, kadar sem moral s pogledom uprtem v "gospode" čevlje častiti Kristusa. Cerkev je pač sama kriva, če je po "gospodih" vrgajala upornike.

Povojne dobe vedno prinesejo velike spremembe, ki pa ne nastopijo same po sebi ampak so le pozoritev želja ljudi, ki poznavajo zahteve bodočnosti. Zahteve našega naroda je bila in je in bo - svoboda. Ne samo svoboda besedo v dežavnem okviru, nego zahtevamo tudi svoboden odnos do cerkve. Ta zah

teva se je živo pokazala med avstralskimi Slovenci. Tisti naši duhovni pastirji, ki so obstali v duhu s fevdalnim sistemom, sedaj doživljajo udarce. Prišla pa sem do zaključka, da ne ravno po svoji krivici. Oni so vzgajali nas, njih je vzgajala Cerkev, kateri se tudi majejo tla, saj je Rim prišel celo do tega, da mora odpraviti z zmotami, ki so nekdaj vladale za resnice. Rim je pometel z raznimi svetniki, Rim je pometel z raznimi obredi in pomebel bo milostno s tistimi dušnimi pastirji, ki ne razumejo današnjih zahetov prebujenega človeštva ko bodo nastopili bodo upokojitve.

Za časa Hitlerja so se mnogim katoličanom odpadle oči. Vprašam se, le kako bi se nam oči šele odprle, če bi cerkev razglasila, kaj je bilo napisano v tistem tajnem dokumentu, oziroma preročovanju iz Fatime? Znano je le to, da je cerkvene kneze, ki jim je to tajno preročovanje bilo prečitano v prisotnosti

papeža Janeza XXIII, prevzela groza. Naj bo kakorkoli, toda če cerkev ne bo prišla k ljudstvu, to je, če se ne bo otresla vsemogočih skrivnosti, ki jih je sama ustvarila, da bi se zdela ljudstvu bolj veličastna in močna, se bo ljudstvo obrnilo od cerkve in na svojo roko iskalо Boga. Naša duhovčina se bo morala s tem pomiriti, da Slovenci nismo več zabiti hridovci nego široko razgledani ljudi. Bog je in bo stal skrivnost. Cerkev bi morala biti človeku razumljiva in sprejemljiva. Sljepa pokorščina ljudi bo ljudi je umrla.

Bernanos je zapisal takole: "Cerkev je polna radosti, ki je namenjena temu žalostnemu svetu. Če kaj storite proti njej, ste storili proti radosti". Kaj pa če cerkveni ude store kaj proti radosti naroda? Zakaj je cerkev molčala za časa Hitlerjeve blažnosti? Da bi zaščitila Rim? Gospode, Rim ni in ne bo nikdar rešil človeštva. Prišel bo čas ko tudi v Rimu ne bo ostal kamen na kamnu.

Pavla Gruden

HITLER NA STAJERSKEM

Ko je Hitler kot šestnajstletni študent živel v Linzu, si je pač hotel ogledati kaj na Stajerskem delajo... Šel je v hride in je poleg svojega imena v pisni knjigi za goste napisal spodnjo pesmico, ki sem je prevedla iz angleščine.

V zračnih hišah tem sede ljudje, se s pivom, vinom osvejujejo popivajo, jedo noroč po vseh štirih po domov gredo.

Tam ljudje na gore plezajo, ponosno lica jim žare, navzdol se prekopicajo, ravnotežja ne ulove.

Zalostno potem domov prispe, te ure so pozabljeni, ko pride žena, ubogi mož z udarci rane so zaceljene.

Res, bil je na Stajerskem.

P. Gruden

MAGDALENA V OČETOVI DOMOVINI

Ne srečaš vsak dan človeka, ki ima nekaj tako rad, da zmore z nenavadno močjo to svoje navdušenje prenesti tudi na druge. Jovanka Noussair je eden takih ljudi. Je Srbinja, doma iz Zemuna, poročena z Egiptčanom in zdaj že dolga leta socialna delavka pri ministrstvu v Sydneju v Avstraliji. Pri svojem delu se dnevno srečuje z našimi, jugoslovenskimi pa tudi slovenskimi rojaki. Bodri jih, če zgubljajo voljo, pomaga, spodbuja, da ohranjajo v tujini stike z domom, s svojimi ljudmi, da gojijo čut pripadnosti narodu in domovini, iz katere so prišli. Prav zradi trdnega prepričanja, kako pomembno je v tujini ohraniti narodno samobitnost in pripadnost, je Jovanka Noussair med svojim nedavnim letalskim poletom v Jugoslaviji občudovala mlado sopotnico in njen odločitev, da pride za leto dni v očetov rojstni kraj, v Staro Fužino v Bohinju.

V očetovo domovino torek, kajti 18-letna Magdalena Odar se je rodila v Avstraliji. Je tretja po vrsti od šestih otrok matere Avstralke in očeta Slovencev. Oče Lojz, ki se je skoraj pred 30 leti poslovil od matere, sorodnikov ter priateljev v Staro Fužini in se naselil v Avstraliji, v državi Viktorija blizu mesta Sheppardon, ne more pozabiti svojega Bohinjskega kota. Otrokom v daljni deželi, ki leži na drugi polobli in na nasprotni strani sveta, pripoveduje o rodnem Bohinju, njegovih ljudeh, navadah, dogodkih, ki jih je doživil kot otrok, kot mladenič. Tačko podoživila ta lepi, nikdar pozabljeni kraj in morda si tako vsaj malo poteši grenkobo domotožja. Kdove, zakaj si je prav Magdalena izmed vseh otrok najbolj zaželeta poiskati kraj očetovega otroštva in mladosti.

V svoji mladi domišljiji si je zamišljala ta kraj lep kot v pravljici. Toda dokler je hodila v šolo, ni mogla priti, da bi se prepričala, kakšen je v resnici. Ko je šolo končala, si je našla delo prodajalke v neki trgovini in štedil, zaslužek za pot v očetovo domovino, ki jo je bilo komaj najti na zemljevidu sveta.

In zdaj je Magdalena Odar že od junija pri stari mami, Mariji Odar v

Stari Fužini. Uči se slovenščino, očetov jezik, kajti njena mati Avstralika je po očetu Irka, po materi Francozinja, vsakdanji jezik v družini, med prijatelji, znanci je — angleški. V Slovenijo je Magdalena prišla tudi zato, da bi bolje spoznala jezik, ki ga oče že pozablja. Še nekaj je spodbudilo Magdaleno, da je prišla v Staro Fužino — rada bi pomagala že ostareli očetovi mami.

Je Magdalena našla kraje, kot si jih je po očetovem pripovedovanju zamišljala?

Našla je čisto drugačno deželo, kot si jo je predstavljala. V nepregledni, porjavljeni in izsušeni avstralski ravnini, kjer živi, si ni mogla zamišljati svežega zelenila, bistrine vode, visokih gor, Bohinjskega kota v vsej resničnosti. Zdaj Magdalena vsak dan občuduje kaj novega, lepega in popolnoma drugačnega, kot je vajena iz daljne Avstralije. Občuduje stare gorenjske hiše, cvetje na oknih, šwigajoče postri v čisti Savi Bohinjki, ljudi na polju z živinsko vprego, njihovo veselje nad rastjo okrog sebe, vnemo za vrtnarjenje, delovno zagnost žensk in družin. »To je lepa dežela«, je sporočila v Avstralijo, »popolnoma drugačna od tiste, kjer živimo mi, in ljudje so drugačni, živijo drugače, mislimo drugače.«

Po nekaj mesecih se Magdalena, ki je ob prihodu v Slovenijo komaj znaла kako slovensko besedo, že lahko sporazume v slovenščini z vsemi, s teto, s staro mamo, ki se je pred njenim prihodom naučila celo nekaj angleških besed, da bi se njena vnukinja laže spoprijela s slovenščino in drugacnimi navadami. Našla je tudi precej priateljic, bratrancev, sestričen, Marto, Urško, Anico, Ireno, Tjašo in z njimi lahko pokramlja v angleščini, kadar se ji stoži po rodni deželi in jeziku, ki ga je najbolj vajena. Včasih se pa tudi zgodi, da si za hip želi v Avstralijo ali pa da bi bil z njo kdo njenih.

Magdalena bo doživel v Sloveniji, v Bohinju vse štiri letne čase take, kot so pri nas, spoznala bo ljudi in se navezala na staro mamo, tetu, priateljico. Poleg narodne noše, ki si jo s posmočjo tete šiva, bo odnesla s sabo neštetno spominov, vtipov, doživetij.

Boža Škoberne

PIŠETA IN UREJUJETA:
LOJZE KOŠOROK
IN PAVLA GRUDEN

POLETNI VETRIČ

Poletni vetrič nad Ljubljano zavel je in zanikal goste veje domačih smrek; nikdar popreje ni toliko bilo ostalo je za mano.

Prijatelji in dom, cvetoča njiva,
planine bele, materina roka.
Ah, v vsakem možu res je pol otroka!
Tujina pa je lepa, a varljiva.

Čemu usoda me v daljave žene
kot Ahasverja na ta dolga, dolga pota?
Poletni vetrič nad Ljubljano veje...
Z drevesa glasno se mi kookaburra smeje.

Ing. Ivan Žigon

LJUBLJANA V ŠTEVILKAH

V Ljubljani živi približno 15% vsega slovenskega prebivalstva. Po podatkih ima Ljubljana približno 300.000 prebivalcev. V zadnjih letih je priliv prebivalstva iz dežele velik radi naraščujoče industrije.

Ljubljana je bolj žensko mesto, saj je žensk približno 13.000 več kot moških. Še posebej velja to za višje starostne skupine. Povprečna starost je 33 let. Zanimivo je, da je Ljubljana po deležu starega prebivalistva nad 65 let, na prvem mestu med jugoslovenskimi mesti. Tudi narodna sestava mesta je pestra. Skoro 10% prebivalcev mesta se je preselilo iz drugih republik. Največ je med njimi Srbov i Hrvatov, približno 6%.

Tako kot narašča število prebivalstva, narašča tudi število zaposlenih. Skupaj z Zagrebom je Ljubljana eno najbolj industrijskih mest, hkrati pa tudi pomembno trgovsko središče. Po številu zaposlenih je najmočnejša panoga industrija, druga pa je trgovina. Najšibkejši panogi sta nar-

avno kmetstvo in gozdarstvo.

Delež v narodnem dohodku republike, Ljubljana doprinese s 24.3 odstotki. Največ doprinese trgovina, industrija, gradbeništvo, promet ter gozinstvo in turizem. Ljubljana ima 5 rednih in 2 experimentalni gledališči, opero z baletnim ansamblom, slovensko filharmonijo, 3 galerije z več razstavnimi prostori, 8 muzejev in prav toliko knjižnic. Zanimiv je podatek da priredite iz lela v leto padajo. Vzrok televizija! Tudi število knjig in knjižic vztrajno pada.

Z naraščanjem prebivalstva, narašča število otrok in mladine, tako je po podatkih v 49 osnovnih šolah vpisanih nad 31 tisoč učencev, nad 6 tisoč učencev vpisanih na 8 gimnazijah, v 20 tehničnih šolah študira nad 8 tisoč dijakov, v 18 šolah za kvalificirane delavce pa je vpisanih nad 7 tisoč učencev. Za zdravstvo pa skrbi nad 300 zdravnikov, vsaj toliko zdravniških sester in drugih zdravstvenih delavcev.

Ljubljana

KAR PO DOMAČE...

Ni ga bolj domačega predmeta od srajce in o tej se bomo danes res prav pa domače pomenili. Danes torej imam nekaj za tiste dekleta in žene, ki se po narekovljaju mode oblačilo v tako globoko izrezane obleke, da se jim križe, ki je znak krščanstva, blešči na takorekoč golih prsih. To ni nič novega. V začetku 19. in koncem 18. stoletja so se ženske v životu tako stiskale s stezniki, da so jim prsa švignila kvišku in jim skoraj uhajala kakor kipieče mleko iz globokega izreza na katarem se je pasla moška pahota. V tistih časih je živel na Dunaju cerkveni glavar pod imenom Abraham s Santa Clara, ki se je prav posebno zgrázel nad to modo. Smatral je da so gola prsa za posteljo, ne za javnost, še manj pa za cerkev. Prav je imel, sej se jim je s prižnico nudil razgled, ki jih je zapeljeval v skušnjavo. Pa se je našel neki mlad pridigar, ki tega ni mogel več prenašati in je takim damam, posebno tistim v dvorski kapeli, kar s prižnico zaželet, da bi se jim orel Janeza Evangelista podelal /to je on izrekel še bolj po domače/ kar med prsa. Seveda so se prizadete dame strašno ujezile nad njegovo surovostjo in zahtevale opravičila. Mladega, namučenega meniga, ker mu kri pač ni dala miru, je naš Abraham opravičil z željo, da bi se tem grešnicam podelal med prsa ne Janezov orel, ampak osel evangelista Matije naj bi opravil to funkcijo.

V Benetkah so na gola ramena in prsa gledali čisto drugače. Tam so dekleta, ki so si izbrala za kariero "samoprodajo" v javnih nišah, morala po zakonu sedeti pri oknu do pasa razgaljene, da bi s tem odvračale maške od homoseksualnosti. Vsako zlo ima svoje dobro.

Zdaj pa na zaj k modi. Steznikov skoraj ni več. Zdaj so obleke ohlapne in telo svobodno diha. Vandar je zopet na vrsti golota kakor nekdaj. Zdaj so se razpasle bele obleke, ki imajo za naramnice "špagete", dolge pa so kakor so nekdaj bile srajce, ki so zdaj v modi za moške-seveda za v posteljo, ne na ulico. Ko gledaš na ulici ženske, ki se nosijo po modi ne veš ali gredo iz neke postelje domov ali še gredo v neko posteljo.

V zgodovini o srajcah, ki so jih nosili že Egipčani na ulicah, ne samo njihove mumije, pa vse od Grkov in Romanov do današnjega časa, zavzemajo zelo važno mesto južno-slovenske srajce. O teh je leta 1910 Ljuba T. Daničić napisala zelo izčrpno študio.

/Tega je ne bom nikdar odpustila/. Po njeni ugotoviti je srajca tem narodom najvažnejši del garderobe. Do leta 1920, takoj trdi naša južna sestra Ljuba, ženske pod srajco sploh niso nosile hlačk. Ravno zato, ugotavlja ona, so srajce najvažnejši del narodnih noš pri južnih Slovanih. Ker imajo južne Slovanske nenačaden talent za razkazovanje svojih oblik skritih pod srajco, je to povzročalo moškim velike erotične probleme. Najbolj izvedene v tem pogledu pa so bile kmecke ženske. /Verjatno, saj so kmetje imeli načev otrok. To potruje tudi naša literatura, saj so "delali otroke" kar sredi polj/. Kmetice so celo po vonju srajce znale ugotovljati če je njen lastnica devica ali ne. Srajca, ki jo nosi devica, vonja na sladko kri, so trdile.

Stajca, tkana iz tanke južno-slovenske svile, izvezena pred dnevom sv. Jurija, oprana in osušena v sijaju polne lune na prvi petek po Veliki noči, ima to moč, da se bo najponosnejši fant zaljubil v najgrške dekle, pa če se mu je prej še tako gnušila. Seveda pa mora dekle, ki si hoče pridobiti ženina, pri vsakem ubodu igle v to srajco, med vezanjem šepetati ureke.

V Macedoniji in Dalmaciji, trdi Ljubica Daničić /da je Boj ubio!/ se ženske zvečer niso preoblačile. Še so v posteljo kar v dnevni srajci. Slepko so se le ko je napoila polna luna in to samo če so bile zaljubljene. takrat je taka naša južna sestra zamahnila s srajco trikrat okrog teleša /da bi se prezračila/ z desne na levo, izrekla urek, obesila srajco na žibelj in "presto" - ujela ga je na limanice. /Boj, o, boy/!

Pa tudi Slovenkam ni prizanesla, nesramna Ljuba. /Večna tema naj ji sveti in naj ne počiva v miru, amen!/ Nam je prizanesla še najmanj. Če paročena žena ni uživala v občevanju s svojim možem, je poklicala k sebi žensko, ki je znala urekat. Ta jo je med ureki oblekla v njeno najlepšo srajco, ji dala pravila za srečno zakonsko življenje in nasvetne za užitek v postelji. /Gavno je, da ji ni srajce odnesla.../

To sicer ni nič. Če je mož imel v vasi ljubico, se je morala žena, kakor je pač vedela in znala, polastišti njene srajce in v tej srajci ob mlaju prespati noč z možem. /Torej on svoje ljubice v srajci nikdar ni videl.../ In vse je bilo spet kakor v medenih tednih.

Zdaj pride najhujše, kajti naša Ljuba se je tako naravnost odrezala

NAJMODERNEŠJI
MEJNI PREHOD
V EVROPI

Gorica - Novi mednarodni mejni prehod Štandrež-Vrtojba z velikim terminalom za tovornjake bo predvidoma dograjen pred koncem leta 1978. Sedaj gradijo prvo fazo del, ki obsegata izravnavo zemljišča in podzemna dela, druga faza pa bi se moralna pričeti v marcu: gre za dokončno ureditev površin. Proti koncu leta bo poletja naj bi začeli z gradnjo objektov. Mejni prehod bi moral biti med najmodernejsimi v Evropi, saj bo oprenjen z vsemi sobodnimi tehnološkimi pridobitvami.

OKREPITEV
SODELOVANJA Z
JAPONSKO IN
KITAJSKO

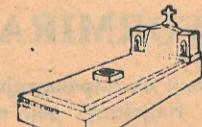
Beograd - Predsednik jugoslovanske zvezne vlade dr. Berislav Šefer je po štirinajstnem obisku na Japonskem in Kitajskem izjavil, da se je s tamkajšnjimi predstavniki pogovorjal predvsem o sodelovanju na gospodarskem področju, ki ga kaže še bolj razviti. Na Japonskem je dr. Šefer sprejel premier Takeo Fukuda, na Kitajskem pa predsednik Hua Kuo-feng.

4000 LET LIPICE

Lipica - Lipiška kobilarna bo čez dve leti praznovala 400. obletnico obstoja. Za ta visok jubilej so se lipiški turistični delavci že začeli pripravljati. Tako nameravajo med drugim zgraditi nov hotel s 150 ležišči, nogometno igrišče, teniska igrišča in hipodrom. Na ta način nameravajo še bolj popestriti turistično ponudbo.

DIMARCO SPOMENICI

Specijalista za
PORODIČNE GROBNICE

Tražite savete, konsultujte se sa nama pre odluke, da bi kasnije bili zadovoljni.

TELEFONIRAJTE U
SVAKO DOBA!

708 3238

Izgrađujemo Porodične grobnice, Nadgrobne spomenike, kao i spomenike svih vrsta IZ GRANITA, MERMERA, CEMENTA ili po vašoj želji...

FOTOGRAFIJE U PORCULANU
SPECIJALNO IZRAĐENE

U ITALIJI

Naša adresa je: 77 EDGAR STREET
BANKSTOWN

PIŠETA IN UREJUJETA:
LOJZE KOŠOROK
IN PAVLA GRUDEN

KAR PO DOMAČE...

Kolikokrat je že vsakdo izmed rekел za nekoga, češ, ta živi samo za številke. Pri tem pa seveda ni pomisil kako važne so številke ne samo v toku osebnega, svetovnega in celo v toku vsakdanjega življenja. Mati ima 3 otroke, sosed se je dvakrat oženil, stanovanje ima 11 sob, dežja je padlo 6 cm, vreden je tri miljone, vojna je trajala (yž) let, stanek je ob enajsti uri, Amerika je odkrita 1. 1942 Brez številki ni točnosti in zgodovina brez števik je samo ugibanje. Življenje brez števil bi bilo samo velikanski nered. Celo pri obujanju spomina so nam potrebne številke.

Pred nekaj tedni sem brskala po spomnih, ko sem pregledovala staro šaro med katero sem našla dve mašni knjižnici. Padle so mi v oči številke, ki govore o odpustih. Toda to ne spada v današnji pomenek. Kar mi je najbolj padlo v oči, je "datum" ki sem ga s tintim svinčnikom zapisala na notranjo stran platnic z besedami: v petek vkorakali Italjani. Sram me je priznati toda resnica je, da se nisem mogla spomniti točno datuma. Vedela sem le to, da se je ta nesreča zgodila na veliki petek 1. 1941. Šele pozneje sem se pomočjo brskanja po knjigah ugotovila da je ta petek bil 11. aprila. In tistega trenutka sem se zavedla, da je zgodovina brez števik le ugibanje.

11.4. leta 1941 so Italjani vkorakali Ljubljano. Zavzeli so jo brez vsakega odpora in brez zmagoslavlja. Da pa so nad Ljubljano grmela prva vojna letala na cvetno nedeljo tj. 6 aprila pred prihodom Italjanov, tega se ne spominjam. Spominjam se le tega, kar je zapisal Finžgar: "Ob petih popoldne na veliki petek so se najprej prikazale kolone na motornih vozilih s pripravljenimi strojnicami. Za temi tanki in nato peštro". Dobro pa se spominjam, da smo tekali po Ljubljani kar-kor mravljščice, ki jim je nekdo unicil mravljišče. Eni so vpili, da so Nemci že pri glavnih pošti, drugi so "tolazili" da se nam Nemci ni treba dati, češ, da so Ljubljano prepustili Lahom. Vsi skupaj pa smo menda prosili Boga, da naj stori čudež... Vem le to, da so nekateri ljudje iz šentjakobske fare pridrveli čez šentjakobski most in vpili: "Italjani, Italjani, so že na Tržaški cesti". Takrat so se vsa okna začela zapirati in kdor je imel le kaj črnega blaga jih je z njim zatemnil. Italjane je pozdravil smrten

prezir. Tistega trenutka, ko sem v svojo mašno knjižnico zapisala "v petek vkorakali Italjani" si še danes ne morem priklicati v spomin. Narava je pač tako milosti polne, da spomin na velike boleznine skoraj popolnoma zabriše. Jasno pa mi je da sem pričakala okupatorja z molitvijo...

Usoda Jugoslavije je bila začenjena že 13. novembra 1940 v Berlinu v protiletalskem zaklonišču, ki je bil privatna last tadanjega nemškega ministra za zunanjje zadeve Ribbentropa, komu je Molotov izjavil da je v interesu Rusije, da se Nemčija ne dotakne Rumunije, Madžarske, Bolgarije, Jugoslavije in Grcije.

Zelo zanimivi so podatki, ki jih je pisatelj Finžgar navedel v svoji knjigi "Leta mojega propovedovanja". Ta-kole piše: Italjani so bili spočetka dokaj obzirni... Bržkone so jih tudi blažile vdanostne izjave in priliznjeni pokloni ljubljanskih oblastnikov vseh vrst" Tu je bil Finžgar dokaj obziran, saj je prizanesel tem bogatašem, da jih ni naveseš po imenih. Nam starih ljubljancam pa ta imena še danes roje po glavi.

Ustavimo se pri delih s katerimi so Nemci začeli bičati po Slovencih. Finžgar piše: "Najprej so izgnali duhovnike. Prav vse razen nekaterih starčkov. Izgnali so vse inteligenco, med njimi nad 300 učiteljev z druzinami vred... Pisatelj Meško /duhovnik/ je moral pobirati z rokami konjsko govno po ulicah... Nemški divjaki so skrunili tudi cerkve. Na Poljskem so spremenili pri vtoru svoje armade 400 cerkve v konjske hleve. Na gorenjskem so bili posamezni primeri surovih in brezbožnih gestaparjev. Dne 27. junija 1941 je prišel v Rotve nad Jesenicami član pete kolone in zagrizen Nemeč Ravter. Sel je v cerkev, vrgel križ z olтарja, ga treščil na tla, v oltar pa obesil podobo Hitlerja.

Tu sem navedla le par tistih začetnih primerov, ki so nam takoj dali točno sliko o nemškem razpoloženju do cerkve in duhovščine, posebno do duhovnikov slovenskih narodnosti, za katere je Hitler trdil še v tistih letih, ko je pisal knjigo "Mein Kampf". Izbrisal bom Slovane z obraza zemlje". Toda tisti, ki se s hudičem speča, ga hudič uniči. To se je zgodilo Hitlerju in njegovim hlacem.

Pri lahki "zmagi" nad Jugoslavijo se je Hitler na-

PO SLOVENIJI

SEMIČ - Letošnja druga razstava belokranjskih vin, ki bo v Semiču od 29. aprila do 1. maja, bo vsebinsko znatno bogatejša od lanske. Hkrati z razstavo vin - ocenili so jih že pred tedni in ugotovili da je njihova kakovost nad lansko bodo namreč ustanovili tudi društvo belokranjskih vinogradnikov ki bo združevalo vinogradnike metliške in črnomaljske občine.

Mimo ustanovite društva bodo v dneh, ko bo raz-

stava belokranjskih vin, privedili še razstavi belokranjske domače obrti in belokranjski jedi. Tipične belokranjske jedi bodo razstavljali v hotelu Smuk, predirevni odbor druge razstave belokranjskih vin pa načrtuje, da bo ob tej priložnosti izdal tudi recepte značilnih belokranjskih jedi.

LJUBLJANA - V Sloveniji je prispevala študijska delegacija komunističke partije Kitajske, ki se mudi v Jugoslaviji na povabilo predsednika Zveze komunistov Jugoslavije. Delegacija, ki jo vodi namestnik načelnika oddelka za mednarodna zveze CK KP Kitajske Li Yi-mang, preučuje izkušnje zveze komunistov Jugoslavije in njena prizadevanja v socijalističnem, samoupravcev v združenem delu in njihovemu vključevanju v odločanje o vseh družbenih vprašanjah.

NOVO MESTO - Več kot 50 koroških učiteljev iz Avstrije je bilo na dvodnevni seminarju v Novem mestu. Gostje so si najprej ogledali tovarno zdravil Krka. Ogledali so si še kulturne znamenitosti Novega mesta, nakar jim je ravnatelj belokrnskega muzeja Jože Dular predaval o Ottonu Župančiču in Beli krajini.

IN MED NAMI

Ingleburn - H družini Gruden v Ingleburnu je 1. aprila prištorkljala štoklja in spustila skozi dimnik kreplega 5 kilskega fantiča. Očka Dušan in mamica Šila sta ga bila izredno vesela. Še menda najtežja pa je to dočakala stará mama ga PAVLA GRUDEN. In tako je dobila dinastija Gruden svojega prestolonaslednika. Srečni družini prav iskrene čestitke in obilo srečnega družinskega življenja!

Ker je ta srečna "stará mama" naša sodelavka pri urejevanju slovenske strani, s v bodoče izrecno bojim, da nam bo kdaj izpustila svojo rubriko: "Kar po domače...", če bo preveč zaposlena s pestovanjem.

Cestitkam se pridružuje in kolektiv Naše Novine!

SLOVENSKA POMLAD V SYDNEYU

V soboto 1. aprila mi je že zjutraj telefonirala neka gospa, recimo je Špelca. Kot iz topa je ustrelila: Ali vese, da se v Sidneju ustanovlja novo slovensko društvo? "Ne, never" sem dejal, "ja imenovalo se bo slov. nacionalno društvo". Na moje vprašanje, kdaj, kje in kdo ga ustanavlja, mi ni hotela ali znaša povediti. "Ja kaj boste pa zdaj?" je zapiskal Špelcin glas iz slušalke. Rekel sem ji: "zdaj gospa Špelca grem v šolo, ker se mi že res mudi", se na hitrico poslovil in odšel. Na avtobusu sem se spomnil da je 1. aprila in da me je morda hotela malo potegnuti. Zato dragi bralci, za to novico ne jačim, da je rasnična.

Pavla Gruden

Vse prav in lepo, čim več nas bo, tem bolje za nas Slovence. Če pogledamo dobrih 10 let nazaj, je v Sidneju životarilo le eno samo društvo. Tudi slovenske cerkve še nismo imeli. Danes ima to društvo že svoj dom, kar bi moral to biti že vsaj pred desetimi leti ali prej. In če naštejemo vse slovenske "ustanove", ki delujejo na področju Sidneja, bomo videli da je nastala prava cvetoča pomlad, četudi pozna. So pač nekateri predolg spali in se šele sedaj prebudili.

Med slovensko dejavnost spada tudi Ethic Radio 2EA kjer imamo kak ducat napovedovalcev in urednikov.

Poštojudi slovenski šolski odbor, ki naj bi se zanimal za slovensko šolstvo na splošno. V okviru jugoslovenske dejavnosti pa imamo slovenski razred v Newtonu, slovensko stran v listih Novo Doba in Naše Novine.

Tako Slovenci v Sidneju le nismo tako na psu, kot bi to kak povprečne misil. Posebno če pogledamo samo deset let nazaj v naše zgodovino. In s tem še da le niso izčrpane možnosti in naše sile. Morali bi imeti Društvo upokojencev, vedno se nam kdo izmuzne domov, uživati svojo v Avstraliji prigarano pokojnino in sadove tamkajšnega socialistizma! Po vzgledu Makedoncov in društva "Južnih Slovanov v Avstraliji" bi lahko imeli literarno ali književno društvo. Pravzaprav bi bil bolj priporočljiv PEN klub, kajti zadnje čase se pojavljajo i pesniki i pisci. Bodisi da se pojavitamo v raznih listih slovenske šole. Torej dragi Slovenci bera je velika!

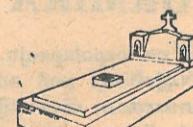
Zato nič bojazni, če se res še pojavi novo društvo, morda bi bilo celo pametno im modro, da bi tako telo poskušalo koordinirati vso to že obstoječo slovensko dejavnost na področju Sidneja.

Torej pomlad slovenstva prihaja tudi v Sidneju, čeprav pozno a vendar le... Bomo s Prešernom zapeli: "O zlati vek zdaj Muzam Kranjskim pride"!

L. Košorok

DIMARCO SPOMENICI

Specijalista za PORODIČNE GROBNICE

Tražite savete, konsultujte se sa nama pre odluke, da bi kasnije bili zadovoljni.

TELEFONIRAJTE U SVAKO DOBA!

708 3238

Izgrađujemo Porodične grobnice, Nadgrobne spomenike, kao i spomenike svih vrsta IZ GRANITA, MERMERA, CEMENTA ili po vašoj želji...

FOTOGRAFIJE U PORCULANU SPECIJALNO IZRAĐENE U ITALIJI

Naša adresa je: 77 EDGAR STREET BANKSTOWN

PIŠETA IN UREJUJETA:
LOJZE KOŠOROK
IN PAVLA GRUDEN

KULTURNA ŽEJA AVSTRALSKIH SLOVENCEV

Pod gornjim naslovom je v Nedeljskem izšel članek ki ga je napisal JUŠ TURK v pogovoru s pesnikom Cirilom Zlobcem. Izvleček na nekatera vprašanja objavljamo na naši strani. Vsi kateri ste se s pesnikom srečali, bo več kot zanimivo branje.

Iz domače perspektive zmerom govorimo o izseljencih kot o enotnem pojmu. Ko pa se človek sreča s posamezniki, čeprav živijo v isti deželi in v podobnih razmerjih, je presenečen, a po svoje vendarle zadovoljen ugotavlja, da tudi v tujini ostaja vsak človek usoda zase. In ker sem takšne ljudi odkrival v Avstraliji, mi je bilo to potovanje dragocena človeška izkušnja.

Vsi vemo, da je avstralska slovenska skupnost sestavljena domala v celoti iz ekonomske emigracije, vendarle so ti Slovenci — največkrat kmetje iz Brkinov, Brd, Vipave, Krasa, Prekmurja — prišli v Avstralijo resnično s trebuhom za kruhom. Tam pa so jih že pričakali ali pa jih kmalu obiskali naši politični emigranti, ki so zapustili domovino leta 1945 po porazu okupatorja. Ta simbioza je prav gotovo po toliko letih naredila svoje. Vendar se je to v zadnjih sedmih ali osmih letih začelo rušiti in danes lahko že rečemo, da je položaj močno izpremenjen in da so Slovenci zadihali svobodnejših pljuč. Kaj se namreč po mojem opazovanju zgodilo? Sledheni izmed njih, ki je odšel prek meje v tujino, mnogi ne vedo, kam jih bo usoda zanesla, je imel ves čas pred očmi, da mora za vsako ceno ekonomsko uspeti. In iz njihovih pripovedi, priznanj, človek zlahka vidi, da so se domala vsi, od prvega do zadnjega, toliko namučili, nagarali, kot bi doma nihče pod nobenimi pogoji in za nobeno ceno nikoli ne delal. Toda to obdobje je zdaj za njimi. Zdaj žive svoje normalno ekonomsko, družinsko in družbeno življenje. Večina Slovencev se je, kot pravimo, znašla. V tej situaciji, ko so se ekonomsko osamosvojili, pa se je zgodilo, tisto, kar morda sploh niso pričakovali: začutili so potrebo po drugačnem življenju, ki presega samo misel na zasluge. Začutili so potrebo po ponovnem združevanju. Ustanavljati so začeli svoja društva — v mnogih mestih celo več društev, ker so mesta razsežna in ker so izseljenici po političnih prepričanjih dostikrat seveda tudi vsaksebi. V teh društvih so se torej začeli ponovno združevati in zame je bilo zanimivo primerjati nastanke teh društev, danes tudi nastanjanje njihovega šolstva, ki me je spominjalo na naše partizanske šole v zelo primitivnih razmerah z minimalnim učnim kadrom ali pa celo z nekvalificiranim kadrom, ki pa ima silno voljo, da nekaj doseže in celo da pristori zamujeno.«

— Ce prav razumem, je to novo združevanje na višji ravni posledica gospodarske utrjenosti?

»Ko so Slovenci v Avstraliji dosegli gospodarsko trdnost, so se nenadoma počutli oropane za tisto, kar domovina ima, oni pa ne in zaradi svoje vendarle tudi številčne majhnosti in socialne strukture tudi ne morejo imeti. A kljub temu je močno stopila v ospredje potreba po kulturnem življenju. In ker sami takega kulturnega življenja niso bili zmožni ustvariti, vsaj ne v obliki, v kakršni so čutili potrebo, so si še bolj zaželeti tesnejših stikov z domovino. In tako se od leta 1972 dalje njihova kulturna društva spreminjajo društva z močnim nacionalnim obeležjem. Našli so skupne simbole, ki jih lahko v celoti združujejo in povezujejo. To so simboli slovenske kulture: Prešeren, Cankar, Župančič. Svoje klube so po njih imenovali in postavili

spomenike teh mož kot svoje razpoznavno sredoščvo.

— Kakšen vtis so na vas napravila srečanja s tako raznoliko izseljensko publiko?

Srečanja so bila izjemna. Zame bodo ostala nepozabna. Oba s Seligerjem sva bila za večino izseljencev ne le to, kar sva osebno, temveč predstavnika tiste dežele, tiste daljne domovine, po kateri mnogi čedalje bolj zdihujejo in čutijo potrebo po njej. Starejši avstralski živelj z anglosaksonskim jedrom niti ni tako star, je brez izrazite tradicije, predvsem pa ni nacionalno agresiven. Avstralske oblasti celo pričakujejo od novih naseljencev, da bodo prinesle v novoavstralsko kulturo najboljše iz svoje nacionalne kulture. Tudi Slovenci čutijo potrebo da se vključijo v novo avstralsko družbo, ne kot brezosebna množica, kot množica posameznikov brez lastne duhovne podobe, temveč kot narodnost z vsemi kulturnimi tradicijami. Tisto, kar Slovene v Avstraliji druži, in kar me je najbolj presenetilo, je kar nekakšen mitičen odnos do slovenstva. Za avstralske Slovence postaja dejstvo biti Slovenec, ostati Slovenec, ne izdati stikov s Slovenijo, rojstno domovino, domovino staršev, pravzaprav kategorija morale, etike, najosnovnejše človeške poštenosti. In zato tudi kultura dobiva pri njih to obeležje, obeležje nacionalnega izraza, obeležje tega, kar narodni ustvarjalni duh doma ustvarja. Prek tega čutijo potrebo, da ostajajo najesneje povezani z domovino in seveda, da jim domovina, zlasti, kadar so v stiski, resnično pomaga.

— Kako ste kot književnik dojemali njihove probleme?

Poseben človeški problem so usode teh ljudi, ki so tako zapletene, nekatere vznemirljive, mnoge tudi tragične, in to je stvar umetniškega oblikovalca, da se jih loti, in manj stvar prvh vtisov priložnostnega popotnika. Moj občutek je, da je sleherno izseljenstvo po svoje tragično in da je prva generacija, ki ga doživila, bolj ali manj žrtev. In tako skoro vsi, ki so svojo mladost doživili doma, in zdaj svoja leta preživljajo v Avstraliji, ne morejo tega prehoda preživeti brez travme, brez velikih pretresov. Zanimivo je, da se njihovi otroci — ki so večinoma v ne-slovenski družbi, njihovi starši pa so skoraj praviloma ves dan na delu — najprej odtujijo tako staršem kot slovenstvu, ko pa pridejo v zrejša leta, ko nekateri stopijo na univerzo, skratka postajajo samostojnejši in zrelejši, nenadoma občutijo ta svoj odmak od kulture jezik staršev kot veliko pomankljivost in se mnogi pri dvajsetih letih začno prvič sistematično učiti slovenščine in se zanimati za zgodovino svojih staršev, ker čutijo tudi oni, da ni zmerom samo jezik tisto, kar človeka pogojuje v neki družbi, ampak tudi to, kar je na ta jezik vezano: njegova zgodovina, kultura in navsezadnje tudi nрав naroda.

— Ali je to morebiti tudi kako v zvezi z nehneno naraščajočim ugledom Jugoslavije v svetu?

Je. Pa tudi dejstvo, da se naši izseljeni čedalje pogosteje vračajo v domovino, kjer se jim zlahkoto razprši vsa dolga leta s sovraštveno grajena predstava o njihovi domovini. Tistem delu naše povojske politične emigracije, ki skuša izseljence obdržati na ravni spoznanj in občutkov prvih povojskih let in zamolčati ves veliki napredok, ki ga je naša država dosegla ne samo v notranjem življenju, ampak tudi v mednarodnih stikih, ne gre več od rok. Čedalje večje so želje naših izseljencev po obiskih v domovini.

LJUBLJANA — Najstarejša oskrbovanka doma upokojencev na Taboru Elizabeta Rakoš je praznovala svoj stoti rojstni dan. Delati je začela s 14 leti v tobačni tovarni. Od devetih otrok, kolikor jih je rodila, ji je ostala samo najmlajša hči. O svojem življenju je povedala: »Vedno je bilo lepo. Če človek hoče, je lahko lepo. Vseeno je bilo najlepše takrat, ko sem bila zaljubljena. In takrat, ko sva z možem imela briljantno poroko.«

(LIDCOMBE)

KAR PO DOMAČE...

vsakršnim osebnim mišljenjem in seveda celo z osebnimi zahtevami. Na kratko povedano, če bi človeštvo odpravilo človeštvo, bi na svetu bil vzpostavljen mir. Ne bi bilo življenja, ker brez človeka za življenje nikdo ne bi vedel. In ravno zato, ker človek ni žival nego človek, moramo, oziroma bi morali drug z drugim potpreti, drug z drugim deliti kar imamo in se pomikati in premikati skozi življenjski prostor mirno in vladljivo, kakor, da je naše življenje le pot od ene do druge železniške postaje. Tako življenje je v današnji civilizaciji popolnoma nemogoče, razen če človek poskuša s "hojo za Kristusom". Morali bi vsi živeti kakor Kristus, da se ne bi pojavil Antikrist. Toda Kristus je bil Voditelj, ljudje pa le volje krdelo, ki naj bi imelo ovčja srca. Prišel in odšel je iz začaranega kroga človeštva in pustil za seboj zapovedi po katerih naj bi se človeštvo razsvetilo in zveličalo. Ni ga živega bitja, ki hodi po poti katero nam je on zarisel.

Vendar so ljudje, ki misijo, da so ne samo dobrski kristjani nego celo Kristus. Sto ljudi, sto čudi. Toda celo med čudaki se nahajajo taki čudaki, ki se po svoji posebnosti popolnoma razlikujejo od ostalih čudakov. Na takega človeka sem naletela prejšnji petek. O njemu sem govorila s tremi ljudmi. Najprej sem se o temu čudaku pogovarjala z nekim mladeničem, ki zaradi svoje neizkušenosti ni inel moči, da bi mogel zagovarjala o temu "kristusu" poslušati bez strahu. Tako je ostal prekrajšan za zelo zanimiv človeški pojav. Druga oseba s katero sem se o njemu pogovarjala, je bila ženska, ki ima vse lastnosti sebičneža. Ta ga je takoj brez premisleka obdolžila, da je izkorisčevalc usmiljenja. Tretji je bil Lojze Košorok. Le on ga je po mojem pripovedovanju spravil takega kot sem mu ga opisala, brez da bi metal kamenje in brez, da bi ga dvigal v nebesa. Bil nama je predmet za zanimiv pogovor. Jaz pa še danes o njemu premisljujem.

Kakor bela vrana je sedel v vlaku med potniki. Bos. V nekdaj beli, ohlapni srajci do tal s širokimi dolgimi rokavi v pasu povezan z vrvjo in z vezoglavko iz enakega blaga, je ponižno sedel na klopi in se z nenačadno milino v očeh oziral po nas. Zagledala sem se v njegove oči, polne ljubezni. Vendar sem se v sebi skoraj nasmejala kajti z rjavoredčasto brado in dolgimi, kodrastimi lasmi iste barve, je res izgledal kakor Kristus. Smatrala sem, da je res dobro naštudiral vlogo po kateri trenutno živi. Vse vidno premoženje, ki ga naj bi imel, je bil siv, grob koce povezan z vrvico. Zanimal me je. Ko je izstopil, sem izstopila za njim. Nagonila sem ga, češ, da me zanimajo njegovi pogledi na življenje. Bila sem prepričana že v vlaku, da mi bo odgovoril na vprašanje kdo da je, da je Kristus. "Povejte mi kdo ste", sem ga po previdnem nagovoru,

mu ne bi ranila čustev, vprašala. "I am Jesus Christ", je bil njegov odgovor. Zavedajoč se, da ga ljudje smatrajo za norca, mije k temu dodal popolnoma sprejemljivo razlagu. Vprašala sem ga kako se preživlja. "Od človeške milosti", je odgovoril. "Kje spite, kam se zatekate v slabem vremenu?" "Naš Oče za to poskrbi, sestra." "Kaj pa vaše združljive?" "Moje telo je odmrlo svetu". "Koliko ste star?" - Odgovor: "Koliko je star tvoj duh, sestra?" "Kje ste rojeni?" "V Perthu". "Kaj pa vaš starši?" "Ljudje kot vsi drugi". "Kaj po rečejo na vaš način življenja?" "Sestra, jaz hodim za Kristusom," "Bi kaj jedli?" "Ne, imam še dva kosa kruha, ki mi ga je nekdo dal". "Bi kaj popili?" "Oranžado, prosim". Izvlekel je kruh iz melje in dala sem mu nekaj drobičja, da kruh zalije s sokom.

Skoraj dve uri sva se pogovarjala sedeč od glavnih cest v Lidcombe. Ljudje so ziali v njega kakor da ni s tega sveta. Ziali so tudi vete, toda tudi meni ni malarj ljudje o meni mislijo. Vprašala sem ga kako je prešel doodločitve, da se idreče posvetnemu življenju.

"Sredi neke beznice v Indiji sem se zgnusil nad samim seboj in se odločil za Kristusa". Na vsako vprašanje mi je dal neoporekljiv odgovor. Vse kot v sv. Pismu. "Križa", je dejal "ne bi smeli častiti, kajti to je iznajda zlobe". Vprašala sem ga, čemu največ novih verskih struj prihaja iz Indije in Kalifornije. "V Ameriki in Indiji hudič neomejeno vlada" je brez zadržka odgovoril. Rekla sem mu, da bi ga rada srečala po desetih letih. "Sestra", mi pravi "Čez deset let sveta morda več ne bo..."

Zagledal se je po ulici in žalosno dejal, da je vse kar človeštvo ustvarja ena velika iluzija. Tudi to je imel prav. Zaželeta sem mu združila in duhovne moči,

jti drugače, sem mu rekla, boste spet prišli nazaj na posvetna pota". Prožila sem mu roko v pozdrav, kar je odbil z obrazloženjem, da iz človeških rok sprejemam le še miloščino.

Okrug vratu mu je visel širok črn trak, ki mu je segal pod srajco. Vprašala sem ga, kaj pomeni ta trak. "To je simbolične vajeti v katerih hodim za Kristusom".

Ko sva se razšla, sem se pred ovinkom obrnila za njim. Šel je ob železniški ograji, kakor da ne hodi po zemlji. Pustil mi je vtis, ki ne bo nikdar izbledel. Vprašujem se le če je norec, v kar dvomim, saj mi je na vprašanje če se boji policije, odgovoril: "Kaj mi morejo, če jim rečem, da sam Kristus?" Če je zvitorepec, ki se preživljava na račun človeške milosti, je občudovanja vreden, saj milosti skoraj ni več. Če pa je res po svojem notranjem prepričan krenil na "pot za Kristusom", se mu nimam kaj posmehovati.

Vprašala sem ga, zakaj ne dela, da bi se preživljal, pa mi je odgovoril: "Sestra, se še nisem dovolj odrekel samega sebe. Pa tudi to bo prišlo. Tokrat bom stopil na ogel pločnika, kot je tale pred nama in začel označevati prihod Kristusov. Za sedaj je moja pot še premehka in že preširoka". Kdo ve, morda je človek, ki uživa v trpinčenju samega sebe?

Pavla Gruden

PARRAMATTA - V sredo 5. aprila je zapustil Avstralijo naš rojak, član in delničar Triglava g Martin Prebil. Tudi Martin je bil lepo vrsto let v Avstraliji, kjer si je prislužil pokojnino kot kuhan v bolnici. Svoj pokoj bo vžival med svojimi v domovini. Tudi tebi Martin želimo prav prijetno bivanje med svojimi najdražimi in na svidenje v Ljubljani.

DIMARCO SPOMENICI

Specijalista za PORODIČNE GROBNICE

Tražite savete, konsultujte se sa nama pre odluke, da bi kasnije bili zadowoljni.

TELEFONIRAJTE U SVAKO DOBA!

708 3238

Izgrađujemo Porodične grobnice, Nadgrobne spomenike, kao i spomenike svih vrsta IZ GRANITA, MERME RA, CEMENTA ili po vašoj želji...

FOTOGRAFIJE U PORCULANU SPECIJALNO IZRAĐENE U ITALIJI

Naša adresa je: 77 EDGAR STREET BANKSTOWN

PIŠETA IN UREJUJETA:
LOJZE KOŠOROK
IN PAVLA GRUDEN

ZOFKA KVEDER PRVA SLOVENSKA PISATELJICA

že v začetku marca se je ustanovil pripravni odbor za proslavo stoletnice rojstva Zofke Kvedrove. Pred njenim jubilejem, ki go bo slovenska kulturna javnost počastila s številnimi prireditvami in kulturnimi akcijami v aprilu mesecu, je bila sklicana tiskovna konferenca pod vodstvom Mitje Ribičiča, kjer so sprejeli načrt letošnjih proslav.

22. aprila praznujemo stoletnico njenega rojstva, kot "prve zaresne slovenske pisateljice", kot je Zofko Kvedrovo imenoval njen prijatelj Ivan Cankar. Ustvarjalno delo slovenske pisateljice in napredne novinarke Zofke Kvedrove je v slovenski literaturni in kulturno-politični zgodovini pričazano še vse premalo. Premalo pa je raziskana tudi njena vloga v razvoju jugoslovenskega delavskega gibanja in njenega boja za enakopravnost žensk v začetku našega stoletja. Njeno delo in pomen kot publicistke, urednice, pisateljice, kulturne posrednice, prevarjalke pri nas še niso doživeli

KONEC USPEŠNE GALLUSOVE TURNEJE PO AMERIKI

ZAGREB - Z letalom se je iz ZDA prek Pariza vrnil v domovino oktet Gallus, ki je deset tednov v organizaciji Columbia Artist gostoval v ZDA in Kanadi. V tej najzajetnejši turneji slovenskega ustvarjalnega ansambla so gallusovi priredili 47 celovečernih koncertov in 7 koncertnih nastopov za izseljenice. Nasopali so od vzhodne in zahodne obale in od severa do juga. O uspehu okteteta Gallus zgovorno pričajo tudi kritike ameriških časopisov, ki izrebro hvalijo nastop slovenskih pevcev. Z okretom se je vrnil v domovino tudi dubrovniški festivalski orkestar, ki je odpotoval v ZDA skupoj z oktetom in je v tej daljni gostoval že drugič.

PROROK Proričem vašu sudbinu

Mogu vam reci vasu prostost i vasu buducnost. Sto ce vam se desit u varem zivotu. Posjetite me svakim danom od 12.30. pm. do 7. uvecer. Uvijek sam na istoj adresi. Pitajte za Gos. Anu na adresi.

761 Park Street,
Branswick 3056.
Melbourne, VIC.

SKRIVNOST LOŠKIH KRUHKOV

V Škofiji Loki izdeluje znamenite kruhke Valentina Kobal.

"Izdelovanje loških kruhkov je že takorekoč družinska tradicija, saj se je s tem ukvarjal že oče moje stare mame. Tako se je to delo nadaljevalo iz roda v rod, "pravi Kobalova".

"V Škofiji Loki sem edina ki izdelujem loške kruhke. Pečem jih za slaščarno in za muzeja v Škofiji Loki in Radovljici".

Dela po naročilu. Največja možna peka je okoli 200 kruhkov. Vstane zjutraj ob enih, konča ob osmih zvečer. Koliko truda in napora je potrebno: zakuriti je treba v posebni peči in jo segreti do visoke temperaturo. Pomembno je povedati, da je peč izdelana nalač za peko kruhkov in da jo je izdelal njen oče. Pokazala je tudi modele, narejane zelo umetniško, z veliko posluha za lepoto.

Verjetno bo z njo to delo izumrlo. Že sedaj je preutrujena, da bi lahko cel dan stala na nogah. Ne verjame, da bi se s tem želel še kdo ukvarjati. Žal ji je za radi tega. Toliko časa so se s tem delom ukvarjali materini starši, potem njeni starši in sedaj ona. Veliko dela so vložili, preveč, da bi lahko verjeli, da se bo vse končalo...

Kdo bi hotel prevzeti to? Ona ne ve. Tistem, ki bi mu bila pripravljena izdati recept kruhkov, bi morala zaupati, verjeti v njegovo delo. Naučila bi ga peči. Najbrž so bili zadnji loški kruhki že spečeni, kajti močno so ji opešale noge in sklenila je, da ne bo več pekla. S tem je torej opravila svojo veliko nalogo, ostane pa vprašanje, če bo še kdo nadaljeval s to loško znamenitostjo, ki je slovenski ponos.

OBRAVNANA ODNOSE DRUŽBA CERKEV

Predsednik komisije slovenske vlade za odnose z verskimi skupnostmi Stane Kolman je sprejel ljubljanskega nadškofa in metropolita dr. Jožeta Pogačnika in pomožnega škofa dr. Stanislava Leniča. V daljšem razgovoru so obravnali nekatera aktualna vprašanja, ki zadevajo odnose med samoupravno socijalistično džirbo in rimokatoliško cerkvijo v Sloveniji. Še zlasti je bil govor o delovanju katoliške cerkve med slovenskimi izseljenicami in zdenci, dotaknili pa so se tudi perečih razmer v župniji RAZKRIŽJE v občini Ljutomer, kjer je bil zapostavljen slovenski jezik pri cerkvenih obredih in verskem pouku.

Ob tej priliki je povabil svoje prijatelje na svečano praznovanje. Praznovali smo seveda pristno po knapovku, z obilo jedač in pijače pozno v noč. Svetila nam je le rudarska svetiljka tako naš upokojenec ni mogel dobro videti, koliko kozarcev sem spraznil. Zato sem šele prišel do sape, da napišem te vrstice. Pravi, da je v svoji delovni dobi premenjal 16 rudnikov, več kot je imel zimskih sukenj v svojem življenju.

Želim ti prav vse dobro in lepo v zasljenem pokoju, pa gdej da še obišeš svoj rodni Mali Kamnik in rudnik Senovo, kajti rudnik bodo vsak čas zapri in bo nehal z obratovanjem.

KAJ MAR...

Mar je slovenska nova doba v zamejstvu Ottonu tam onkraj groba, njegova dela verna so podoba.

Kaj de če vsak pisun na slepo udarja, kaj mar če kdø ga ali ne tu razovarja, vladar Župančić v zemljo se pretvarja.

Ni mar mu, da ga krikat nam obrazložuje, ni mar mu, da ga Kristusov apostol obrekuje. Hudo je, da pastirju vest več ne deluje!

KAR PO DOMAČE...

sed, ki jih je izumil hudič." Kaplan mons ignoru; "Besedo nazadnjaštvo pa je izumil Bog."/ Kot ženska naprednega duha sem z istim poukom nadaljevala na ladji med potovanjem v Avstralijo. Iz protesta se mi je nekdo podelal na moje ležišče v skupnem spavalnišču in - dobila sem zasebno kabino.

Kako v nebo vpijače malo važnosti je človeštvo pripisovalo otrokom potruje dejstvo, da slikarji v 10. stoletju niso znali upodobiti otroka ampak so ga slikali kot odraslega človeka, ki mu je zastala rast v otroških letih. Kolikokrat mi je srce obstalo pb pogledu na take spačke, ne vedo da so to le otroci, kadar sem naleta na pobede, ki prikazujejo stare čase. Tudi izumitelji mode so bili polnoma neobčutljivi napram otrokom. Šele v začetku

17. stoletja se na portretih začenja opaziti razlika v obleki med starši in otroci. Izginjajo težki široki klobuki, dolge suknje in obleke z vlečkami in dečki se že pojavljajo v hlačah in s sabljo ob boku.

Le otroku Jezusu so slikarji vendarle nekoliko pričanesli. V 12. stoletju ga slikajo v naročju Matere Še vedno kot odraslega človeka - Boga v miniaturi, ki pa je oblečen v skoraj prozorno srajčko. Šele v 15. stoletju so se slikarji upali Jezusa prilagoditi človeškim razm-

Vprašam se le; kdaj bo človeštvo doraslo svoji nalogi? Kdaj bomo spoznali, da smo tu zato, da gradimo boljšo bodočnost bodočim rodovom. Mlatimo prazno slamo ko govorimo o starih zlatih časih. Morda so zlati časi res le kje po smrti? V 20. stoletju, ko bi človek končno moral znati pogledati v svojo dušo, starši mečejo otroke skozi okno. Po svoji volji smo ljudje po tisočletjih še vedno le ničeva bitja.

Pavla Gruden

Acacia Florist

Cusak Centre
Kingston A.C.T.
Tel: 950-721 /G.da. Sales/

SVADBENE NARUDBINE
VENCE ZA SAHRANE
ROĐENDANSKA CVEĆA
DNEVNA URUČIVANJA /Naruđbine/

Restoran

"BLACK SWAN"

Susak Shoping Centre u

Arkadi

Kingston

Canberra A.C.T.

Ovo je restoran koji vam nudi nekoliko vrsta raznih jela uz izvrstan ukus. Specijalna cena za redovne goste obratite se na svom jeziku vlasnici Violeti.

Bićete s pažnjom usluženi.

Dobro došli!

Ovo je vaša obučarska radnja. Sve vrste opravki kao i prodaja novih cipela možete kupiti kod vašeg zemljaka:

VIKTOR OVCAR

Cusak Shoping Centar u

Arkadi

Kingston

Canberra A.C.T.

Bićete usluženi na svom jeziku.

Pavla Gruden

PIŠETA IN UREJUJETA:
LOJZE KOŠOROK
IN PAVLA GRUDEN

PRED POBRATENJEM LJUBLJANE S CLEVELANDOM

LJUBLJANA - Čeprav je razdalja med Ljubljano in Clevelandom ogromna, pa vezi med tem mestom v zvezni državi Ohio v ZDA in slovenskim glavnim mestom postojajo vse tesnejše. bilo zaslug za to imajo potomci slovenskih izseljencev, ki niso zatajili svojega poteka.

Zlasti drugi generaciji izseljencev /torej otrok, katerih starši so bili rojeni v naši republiki/ si še posebej prizadeva okrepiti stike z ožjo domovino njihovih očetov, dedov, pradedov...

Cleveland, ki ga imenujejo "ameriška Ljubljana", se želi podrabiti z Ljubljano. Nedavno so ustanovili Slovenski odbor za pobratitev mest, ki ga vodi Josephine Zakrajsek. Izseljenci bi radi več zvedeli o Sloveniji, o Ljubljani sami, o šegah, navadah, o našah, ljudski umetnosti, obrtništvu, želesi tesnejšega sodelovanja na kulturnem, trgovinskem, izobraževalnem in na drugih področjih.

"V šoli so nam o Jugoslaviji le malo pripovedali, o Sloveniji pa praktični nič. Vse, kar sem zvedela o naši lepoti deželi, sem slišala iz ust staršev, "pravi Jennie Zaman, podpredsednica odbora za pobratitev Clevelandca in Ljubljane, ki je skupaj z Louisom erjakom prispevala v Ljubljano na večne obisk. Povabila ju je Slovenska izseljeniška matica. Njun prvi name si je ogledati slovenske kraje, poiskati ter si zagotoviti rane predmete, ki naj bi jih kasneje odkupili Etnografski muzej za Slovence v Boroughu v Pensylvaniji. Tu so si izseljenci na 200 hektarjih površine zgradili zgradbo, okoli katere je rekreacijski center s počitniškimi hišicami ob jezeru, igrišča za tenis, golf, balančiranje itd. Tu se zbirajo Slovenci iz vseh koncev in krajev.

V zgradi, kjer je restavracija, velika sejna dvorana s tisoč sedeži za razna predavanja, kulturno-zabavne prireditve in sestankovanje, je tudi etnografski muzej. Zanj velja med izseljenci največje zanimanje. Zato ni čudno, da so ga že doslej obiskali številni izseljenci iz širinajstih držav ZDA, iz Brazilije in Venecuele. Muzej je lepo urejen, v njem pa so za zdaj v glavnem razstavljeni le tisti eksponati, ki so jih darovali izseljeni sami. Nekateri predmeti, stari tudi po več sto let, so bili generacijam

LETOSNI KIDRIČEVI NAGRAJENCI

V Ljubljani so 11. aprila že dvajsetič slovesno podelili Kidričeve nagrade, iz Sklada Borisa Kidriča ter nagrade za izume in izpolnitve. Nagrade so dobili: Dr. Dušan Lasič za Živiljensko delo s področja elektronie in vakuumske tehnike.

Dr. Lev Milčinski znan psihiatrer, za Živiljensko delo /40 let/ na področju psihijatrije.

Dr. Vinko Kambič za delo in proučevanje ter zdravljenja bolezni v grlu. Zdravi in preočuje rakaste bolesti v grlu.

Lojze Ude za Živiljensko delo pri obravnavanju koščega vprašanja in boja za našo severno mejo. Njegove knjige obravnavajo z znanstvenega in zgodovinskega stališča Koroška vprašanja.

Dr. Anton Bajec za Živiljensko delo na področju slovenskega knjižnega jezika. Poleg omenjenih pa je prejelo skupno še 35 znanstveno-raziskovalnih delavcev.

KAR PO DOMAČE...

Srečala sva se z dobrim znancem, kar je res sreča v današnjem Sydneyu. Drug poleg drugega sva obstala pod prometnimi svetilikami. "Glej, da boš kaj poštenega napisala za prvi maj", je gledal v rdečo luč, "saj si ti tudi delavka", in že je šel za zeleno lučjo na drugo stran ceste.

Hm, da naj pišem o prvem maju? Kakor da mora vsak človek živeti po kaledarju, temu univerzalnemu kažidnevnu? In da naj napišem kaj poštenega o temu dnevu? Kako le? Saj je cel koledar ena sama potegavščina. Res je, da ima vsak dan v njemu svojo nišo. To je resnično. Ni pa rečeno, da je vse resnično tudi pošteno. Tudi ni vse resnično resnica. Resnica je namreč nespremenljiva. Posebno resnice, ki jih razglaša Vatikan, ki naj bi bil nezmočljiv, bi morale biti za vse čase nespremenljive. Kdor se misli zdaj ujedati, naj se zahvali tistem, ki me je nagnal, da napišem kaj poštenega o prvem maju. Hinnavčiti in klečplaziti ne znam. Verjetno bi marsikatemremu bilo bolj všeč če bi napisala kaj o seksu. Na primer: kaj je umetnina? Orgazem človeškega ustvarjalnega duha. Pojedimo rajši nazaj v koledarske niše.

Vsak dan ima svojo nišo. V vsaki od njih se nahaja po eno, včasih tudi po dvoje imen nagrajencev, ki jim je Vatikan v vsakodnevni dirki v nebesa podelil naslov svetnika. toda že za časa mojega življenja je ta človeška ustanova že nekoliko svetnikov vrgla z njihovega "večnega" pedestala. Verjetno, ker niso več ustrezali aktualnosti. Pomebli so z njimi, kot gospodija pomete staro šaro, ko naenkrat ugotovi, da je čuvala nepotrebitno navlako. Piše, da so papežovi ukrepi na zemlji potrjeni tudi v nebesih. Le kako je tistem nebešanom, ki jim naenkrat zmanjka smaragdnih, rubinstarih, emeraldnih in bogeške kakšnih dragocenih tal pod nogami in morajo skozi biserna vrata nebeškega mesta nekam tja med oblake... Ta večnost, polna posvetnih dragocenosti, imelo diši na materjalizem in na izkoriscenje vere, ki nas jo je učil Nazarenec.

Vzemimo samo en primer tega izgnanca iz svetniškega zabora. Sveti Kristof. Njego so menda pognali kar na cesto, saj je bil zaščitnik popotnikov. Prvic: ne vidim nikakršne izredne modrosti z izpostavljanjem tiste raje svetnikov malikovanju. Saj delajo celo konkurenco Bogu. Ne samo to, da ljudje pred njimi plazijo, na dan mnogokaterih svetnikov pijančijo na čast svojega imena. Kaj ni to malikovanje? Kaj bi ne bilo pametnejše če bi nam v nišo vsakega dneva v koledarju napisal Vatikan, ki naj bi bil kristjanom vir modrosti, kakšno modro izročilo za naše živiljenske poti?

Družič: tisto razpojevanje svetnikov, ki naj bi bil istočasno zaščitniki zemljyanov pri raznih vsakodnevnih opravkih, je kaj nepremišljeno delo, brez čuta za človekovno notranjost. Nekateri lju-

dje se tako naslanjajo na svetnike, da niso sposobni za nikakršne samostojne odločitve. Odvzemi mu takega božjega zaščitnika in ubogi vernik, ki je slonel na svojem svetniku, se bo znašel v življenju kot muha v močniku! Poznam ljudi, ki se boje šofirati brez tistega drognega kipca sv. Kristofa. Ne gre jim v glavo, da jim je odvzet zaščitnik. Iz ljudi, ki se zatekajo k svetnikom za vsako figo nastajajo mevže.

Tretji greh v zvezi s svetniki je ta, da sveti Rim izkorišča svetnike v politične namene. Primer? Jožef. Spominjam se, da je Jožef nekoč bil zaščitnik družine. Zdi se mi, da nekje v marcu mesecu. V glavnem, predstavili so ga na 1. maj, tu, sedaj pod nazivom Jožef delavec, koketira s proletarijatom. Zdi se mi, da je le šahovska figura v borbi za prevlado. Uboga delavska raja pa ne ve kam. Za Jožefom ali za sindikatom? Kar vidim jo, komedijo za katero daje inspiracijo. Va-

Zapisnikarji v nebesih radijo, prečrtavajo, in tragojo liste, ki so strogo numerirani, ker tam ni nobene goljufije in birokracije. Morajo se celo v brade prdušajo nad rimskimi ukrepi, ker so vsem odvzeli celo svetništvo. Tako je absolutno pravilno.

Tu na zemlji pa so zaradi prestavitve Jožefa kaj-nenavadni, pestri in živahni pravomajski sprevodi. Krščanski socijalisti, ki so istočasno tudi člani delavskih sindikatov, korakajo v nekaterih slučajih kar skupaj s komunisti. Med transparenti delavskih zadruž vihrajo praporji cerkvenih delavcev: prapor mežnarjev, prapor cerkvenih čistilk, prapor bolniških strežnic, prapor vatičanskih vrtnjarjev, prapor papeževe služinčadi /bilo mi je zabičano, da papeža ne smem več omenjati, češ, da sedi na vrhu človeške piramide/ in seveda tudi prapor farovskih kuharic, ki spadajo že v slovensko folklorno.

Tako bi pravzaprav moral biti, če bi nekateri rimski služabniki pokažali več strpnosti, saj jo celo papež ima v obilni meri. Sprejema mnogo božje, agnostike, ateiste, socialiste in komuniste. Kaj ni Učenik posedal v jedilnicah bogatašev, se pogovarjal mirno s svojimi neprijatelji in z uličarko Magdaleno?

Taki prijateljski in bratski sprevodi delavstva bi morali biti v Pekingu, Moskvi, Rimi, Londonu, New Yorku, Melbournu, Sydneyu, Parizu in celo v našemu Marrylandsu. Kaj sele v Canberra! Tako bi moral biti, če bi šlo res za interes delavstva.

Kaj najše zinem o prvem maju, da bi bilo nekaj za vsakega?

Živelj prvi maj! Živelj svi Jožefi in Jusufi!

Živelj delatstvo!

Dol s človeško piramido!

V dokaz strpnosti papeža Pavla Šestega naj izustum še oso, ki mi že dokaj časa brenči po mozganih.

ŠE ZADNJIČ S PARNO LOKOMOTIVO DO POSTOJNE

Na zadnjo vožnjo je iz ljubljanske želkežniške postaje 11. aprila od 11. do poldne odpeljala lokomotiva v Postojno. Vsa zavita v paro in črni dim, se je tako tudi simbolično umaknila hitrejšim, modernejšim in bolj ekonomičnim strojem. Lokomotivo je odpeljal storjevoda Damjan Zajc, z njim pa se je odpeljalo tudi lepo stevilo upokojencev - storjevodij iz vse Slovenije. Tako se je zaključila doba parnih strojev, ki je trajala ravno 130 let pri nas v Sloveniji. Istočasno je šla v "pokoj" tudi prva električna lokomotiva, ki ji pravijo tudi "musolini", ki se je v Postojni srečali in obe starci so poslati v doslužen pokoj.

OPSA

Na ljubo sestricam prispeti "Minoresi" so v našo vas. Godli, pili so ni peli, nam spretno krajšali dolg čas.

Val ne trpi ti petokrake,
na njo pogled se mu megli
a sestre zvezde ravno take
dele njegovi čredici...

Slovenci grb, glej, žitno klasje,
orjak Triglav pod njim kipi.
Sestre! O, duše pasje -
rdeča zvezda ga kras...

Pavel Šesti je pozdravil
Tita: "Zaslužen pacifist!"
Kaj zdaj bo pater zone-
gavil?
Da je papež socialist?
Pavla Gruden

FRANCE MIHELIČ JAKOPIČEV NAGRAJENAC

12. aprila so v Moderni galeriji podelili tradicionalno nagrado, ki ima ime po slovenskem slikarju Rihardu Jakopiču. Letos je to visoko priznanje prejel France Mihelič. Ustvarja že skoro pol stoletja, njegove slike in grafike na svojistem umetniški način komentirajo predvojna leta gospodarske krize, grozoto vojnih let kot tudi v povojni dobi izraža ustvarjalnost naših dni. France Mihelič ima stalno razstavo svojih slik v obnovljenem samostanu v Kostanjevici, poleg Božidarja Jaka in drugih.

PROROK Proričem vašu sudbinu

Mogu vam reci vasu prošlost i vasu budućnost. Sto ce vam se desit u vasem životu. Posjetite me svakim danom od 12.30. pm. do 7. uyečer. Uvjet sam na istoj adresi. Pitajte za Gos. Anu na adresi.

761 Park Street,
Branswick 3056.
Melbourne, VIC.

Acacia Florist

Cusak Centre
Kingston A.C.T.
Tel: 950-721 /G.da. Sales/

SVADBENE NARUDBINE VENCE ZA SAHRANE ROĐENDANSKA CVEĆA DNEVNA URUČIVANJA /Naruđbine/

Restoran "BLACK SWAN"

Susak Shoping Centre u Arkadi Kingston Canberra A.C.T.

Ovo je restoran koji vam nudi nekoliko vrsta raznih jela uz izvrstan ukus. Specijalna cena za redovne goste obratite se na svom jeziku vlasnici Violeti.

Bićete s pažnjom usluženi.

Dobro došli!

Ovo je vaša obućarska radnja. Sve vrste opravki kao i prodaja novih cipela možete kupiti kod vašeg zemljaka:

VIKTOR OVCAR Cusak Shoping Centar u Arkadi Kingston Canberra A.C.T.

Bićete usluženi na svom jeziku.

PIŠETA IN UREJUJETA:
LOJZE KOŠOROK
IN PAVLA GRUDE

ŽENSKE NEKOČ

Ženske nekoč niso imele volilne pravice, ženske nekoč niso smelete in mogle o ničemer same odločati. Zato so bili možje ali očetje. Skratka, bile so le kot drugazredna bitja.

Gibanje za človeške pravice, ki naj bi pripadale tudi ženskam, ki so od dobe matriarhata v davnji zgodovini živele le podložne možu se je v Evropi začelo šele v prejšnjem stoletju. Oglejmo si primer v Angliji. Na volilnih shodih in kampanjah je bilo vse pogosteje slišati vprašanje žensk in njihove volilne pravice. Leta so minovala, takratni politiki ženski in njihove volilne pravice. Leta so minovala, takratni politiki niso naredili nič, vse dotlej, dokler niso ženske same vzele zadavo v roke. Spoznale so, da namen način nikamor ne pridejo in so sklicale svoj shod, na katerem naj bi poslance prisilile, da začno tudi o njihovih zadevah resno razpravljati v parlamentu. Tako je prišlo do znamenitega shoda žensk v londonskem Hyde Parku leta 1908, kjer je bilo nad 250 tisoč žensk in moških. Pred prlamentom in pred poslance so prišle organizirane z zahtevami. Poslanci so ostali glubi na njihove zahteve, ker se niso razšle, so jih razgnali s policijo. Ko so ženske to videle so 30. junija organizirale mirne demonstracije pred parlamentom, na katere pa je prišlo kar kakih 5 tisoč policistov. Odgovorile so s silo, začele so razbijati okna in podirati ograje in plotove, da so se branile pred policijskimi konji. Zaprli so takrat 29 voditeljic in so jih

v zaporih tretirali kot kriminalke. Kar jim niso dali pravice političnih zapornikov so pričele gladovno stavko. Da bi jim v zaporu ne umile, so jih le izpustili. Odnehalo niso, še večkrat so demonstrirale, bile v zaporih, tam naprej stavkale, tudi nekaj jih je umrlo od glada, nekatere so nasilno hramili a obnehalo niso.

Žensko gibanje se je vedno širilo. Pridružili so se gibanju tudi nekateri poslanci, vendar uspeha še nismo. Čas prve vojne je to gibanje za nekaj časa prekinil, nato pa se je še močnejše razmahnilo. Tako so ob koncu vojne 1918 leta dobile delno, deset let kasneje pa popolno volilno pravico.

Znana voditeljica tega gibanja je bila Emmeline Pankhurst, ki je 1903. leta organizirala žensko socijalno in politično zvezo /WSPU/. Bila je osemkrat v zaporu. Njeno delo je nadaljevala kći Estelle. Tudi ona se je zavzemala za pravice žensk in se ukvarjala s socialnim delom. Pisala je o ženskem gibanju in tudi napisala življenjepis svoje matere. Dandanes stoji v Londonu spomenik Emmeline Pankhurst.

Taka in podobna gibanja so bila tudi drugod po Evropi in tudi pri nas. Tudi mi smo imeli pogumne žene poznamo junakinje skozi vso dobo, od Turkov pa do danes. Tako so delale skrivaj v ilegalni v odporniškem gibanju ali pa se borele v vrstah osvobodilnih borcev. Nemalokatera je svoje življenje žrtvovala za svojo domovino.

N.Z.

UNITED TRADING P/L
BANKSTOWN
HUSQUARNA AND KWIK SEW
CENTRE

Veoma širok assortiman HUSQUARNA ŠIVAČIH MAŠINA, kao i male FABRILS

HUSQUARNA 2000 normalno se prodaje po ceni od 629 dolara, sada kod nas SAMO 499 dolara, dok se ne rasproda zaliha!!!

14. MARION ST. BANKSTOWN,
N.S.W. TEL. 707-2301 U STAROM
DELU GRADA

Osterholz

KAR PO DOMAČE...

Že davno pred nastopom zapadne civilizacije napovedan čas, ko bo zmanjkal na svetu ljubezni, je globoko zagazil v našo dobo. Odnos med starši in otroci se je tako strašno izpremenil, da je skoraj neverjetno. Če bi ne bilo materinskega dneva, bi otroci menda ne posvečali materam nobene pozornosti več.

Ob materinskem dnevu se mi misli ustavljanje največ pri zapuščenih, obubožanih, ostarelih materah, ki v neizmerni osamelosti, samo toliko, da še životarijo v domovih za ostarele, ugašajo pozabljenje v takoreči berških razmerah. Družinsko življenje je v vedno večjem razpadu. Spominjam se časov, ko sta stari oče in stara mati bila predmet velike ljubezni in spoštovanja. Otroci so nekdaj imeli visoko razvit čut odgovornosti, spoštovanja in potrpljenja do ostarelih staršev. Nihče ni niti v sanjah mislil, da se jih rošil in da jih pošlje v zavod za ostarele. Le čej je bolezem že tako daleč nagnizla, da jih doma niso mogli več negovati, so jih s težkim srcem prepeljali v hiralnico. Skrb do staršev je v bogatih in revnih, mestnih in pobeželskih družinah nekoč bila sveta dolžnost. Ne samo to. Bila je opravek ljubezni.

Po vojni se je živiljenki način družbe na zapadu popolnoma spremenil. Materializem je izgnal ljubezen in jo nadomestil s pohlepom. Ne v borbi za opstanek nego v borbi za gomiljenjem izumov, ki naj bi napravili življenje, posebno družinsko, lažje, se je začela družina razpadati. Oče in mati sta se pognala za delom, včasih imata celo pa dve službi, samo da ne bi zaostajala za sosedom. Otroci, večkrat kot ne, še v pleničkah, pa so izročeni v varstvo ženam, ki materinske ljubezni ne morejo nikdar nadomestiti. Ko otrok doraste, se že tako in tako staršem odstuen, poda na svojo pot in začne svoje družinsko življenje, ki je še slabše od generacije njegovih staršev. Dokler je mati še vsaj toliko sposobna za neodvisno življenje, da sama skrbi za svoj dom in zdravje, še more upati, da bo vsaj materinski dan preživel v krogu svojih. Ko pa jo današnje živiljenjske razmere prisilijo, da se sama umakne v dom za ostarele, če jo tja že prej niso odpravili otroci, se prav lahko zgodi, da jo ne bo nihče več obiskal. Znam, da takih primerov med nami Slovenci še ni. Ne upam pa se trditi, da jih ne bo.

Že petnajst let pozaujem ugašanje živiljenjskih moči in luči duha starčkov, ki pozbavljeni venejo, kakor da nikdar niso bili mladi, kakor da nikdar niso bili ljudje. Sodobni Jobi, ki tako rekoč gniajajo na smetišču, izpostavljeni prevečkrat grobim bolničarkam, to so nekdanji starši nosilev današnjega sveta. In med njimi se nahajajo številne matere, katerih otroci se brez da bi jim vest kaj očitala, veseli življenju škoraj nevedoč, da bodo tudi oni nekdaj, če jih smrt ne bo prehitela, ostareli.

Res je, da vse matere danes niso vredne ljubezni in

spoštovanja, saj tudi one svojih otrok ne ljubijo in ne spoštujejo. Vendar človek človeka ne bi smel nikdar toliko zapustiti, da na stara leta ostane brez vsakega dobrostanstva. Sram me je, da sem človek, kadar se približam postelji matere, in takaj slučajev je vse preveč, ki leži privezana leta in leta na posteljo, oblečena v tko raztrgano perilo, da je res le še za brisanje prahu. Ni gumbov, ni gumbic, ni rokavov. Ni niti več sledu o prvotni obliki oblačila. A da o pomanjkanju robčkov sploh ne govorim. Niti glavnika ni, da bi ji strežnica mogla razvozljati zanemarjene lase. Kolikokrat take revice spe zavite v rjuho, ker nimajo niti raztrgane bluze. O topli jopici, o domači oblekli, o nogavicah in toplih copatah je sploh neumnost misliti. Veselim se smrtri starke, ki jo je bolezen razjedla še predno ji je čas razjedel oblačila... Takrat revice, ki bi že zdaj avnjajo rade bile med mrtvimi a še morajo živeti na stramoto svojih otrok, ki se sicer te sramote ne zavedajo "podejajo" kar jim vsaj za silo prav pride. Res je, da se takih revic spomnijo, toda zelo redko, ženske dobrodelne organizacije za Božič, Veliko noč in materinski dan. Košček mila, robček in glavnik so kakor kaplja vode v morje. Nikakor ne morem razumeti otrok, pa četudi so jim bile matere najslabše ženske na svetu, da nimajo vsaj malo milosti do njih. Kadar enkrat staremu človeku ugasne um, takrat se jih otroci izognejo kakor da niso nikdar imeli staršev. Število takih mater, ki se s cunjam vred razpadajo kot nekdaj gobaveci na izoliranih otokih je v nebo vpijoče. A pravi gobaveci so zunaj, ne v domih za starce.

Popolnoma odvisne so od strežnic, ki so "tako nizko padle", da se s tako umazanim delom ukvarjajo", kot je pred leti rekla ena naših narodnih dam. Naj ji Bog ne zameri, saj ne ve kaj govorji. Blagor materam ki se morejo pod starost veseliti svojih otrok, saj se družba več ne zaveda, da so matere nosilke človeštva.

Pavla Gruden

8. maj 1978. - Naše Novine • 9

70 LET SLOVENSKE PROSVETNE ZVEZE

CELOVEC - Koroški Slovenci so slovensko proslavili 70-obljetnico dela slovenske prosvetne zveze. Skoraj 4 ure so se na održevale načnega mestnega gledališča pred prepolno dvorano menjavale peske in tamburaške skupine, ansamblji, folkloristi in recitatorji, iz skoraj vseh koroških krajev, kjer žive Slovenci.

lozotska fakulteta. Prvi dan je bil namenjen posvetu o kritičnih metodologijah, uvodoma pa je predaval dekan tržiške filozofske fakultete rd. Petronio. Zvrstile so se še okrogle mize o množičnih obličih, o raziskavah prazgodovine v deželi Furlaniji-Julijski krajini in druge.

JAKAC RAZSTAVLJA V MEHIKI

Z več kot 70 deli se na razstavi v glavnem mestu Mehiki Mexiku predstavlja jugoslovenski slikar in grafik Božidar Jakac. Razstavljeni dela zaobsegajo približno petdeset let njegovega ustvarjanja, med deli, razstavljenimi v kulturni dvorani Siqueiros, najuglednejšem likovnem salonu mehiškega glavnega mesta, pa so posebno pozornost vzbudile Jakčeve partizanske grafičke.

Razstava del Božidarja Jacka je odpral svetnik za kulturo jugoslovenskega veleposlaništva v Mehiki Peter Vidović, prisostvovali pa so ji številni predstavniki mehiškega kulturnega življenja in diplomatskega zbora.

LJUBLJANA - Te dni je bilo v Ljubljani posvetovanje tržaške in ljubljanske filozofske fakultete, pripravljeno v okviru "Tržaškega tedna v Ljubljani".

Sodelovanje, ki se uspešno razvija od podpisa osimskej sporazumov dalje, se bo v drugi krog nadaljevalo to jesen, ko bo ljubljanska filozofska fakulteta v Trstu priredila "Ljubljanski teden".

Celoten program tokratnega znanstvenega posvetovanja je izdelala tržaška fi-

ZAHODNOMEMŠKO-JUGOSLOVANSKI FILM

LJUBLJANA - "Črno i belo kot dnevi in noči" je naslov filma, ki ga je v proizvodnju "Rebecka film" iz Minhenja in s pomočjo Viba filma iz Wolfgang Petersen, vodilna osebnost nemškega mladega filma v Ljubljani in Opatiji.

Acacia Florist

Cusak Centre
Kingston A.C.T.
Tel: 950-721 /G.da. Sales/

SVADBNE NARUDBINE
VENCE ZA SAHRANE
RODENDANSKA CVEČA
DNEVNA URUČIVANJA /Naruðbine/

Restoran "BLACK SWAN"

Susak Shoping Centre u
Arkadi
Kingston
Canberra A.C.T.

Ovo je restoran koji vam nudi nekoliko vrsta raznih jela uz izvrstan ukus. Specijalna cena za redovne goste obratite se na svom jeziku vlasnici Violeti. Bićete s pažnjom usluženi. Dobro došli!

Ovo je vaša obučarska radnja. Sve vrste opravki kao i prodaja novih cipela možete kupiti kod vašeg zemljaka:

VIKTOR OVCAR
Cusak Shoping Centar u
Arkadi
Kingston
Canberra A.C.T.

Bićete usluženi na svom jeziku.

PIŠETA IN UREJUJETA:
LOJZE KOŠOROK
IN PAVLA GRUDEN

POTOVANJE PO KITAJSKI

KAR PO DOMAČE...

Kadarkoli se spomnim Kitajske je prvo kar pomislim, le kako je tam ljudstvo ubogo. Zdaj, ko se meje Kine opritne in je turizem v tej deželi v prvih širih razmahih, se vprašujem kaj naj bi človek, če bi se namenil da obišče Kino, posnel v dar vsaj nekomu od tega mnogoštivilnega ljudstva. Dovolj se je natrpel, da se je rešilo krutega federalizma. Vendar sem ob drugi pomicli o pomoči Kitajski, tokrat v veliko širšem smislu, prišla do zaključka, da narod, ki se zanaša na pomoč drugih zemlja, ni vreden, oziroma si ne more ustvariti neodvisnosti. Narodu, ki se sam postavi na svoje noge, ki sam ustvarjal temelje svoji bodočnosti, ni treba milosti po kateri segajo ljudje beraškega duha.

Vse do tistega dne, ko sem srečala znanko, ki se je s soprogom vrnila s potovanja po Kitajski, se na to zemljo nisem več spomnila. Še predno smo se začeli spuščati v podrobnosti u njunih doživetjih v Kini sem ju vprašala če se je tudi njima porodilo vprašanje: kaj ponesti v dar temu izčpanemu ljudstvu. Skoraj pokesala sem se tega vprašanja, toda na moje začudenje sta mi odgovorila, da se je ista misel porajala vsakemu potniku, ki se je namenil v to zanimivo dežilo. "Vsak, prav vsak v naši grapi je ponesel s seboj neko darilo v upanju, da ga bo imel priliko komu izročiti." Dodeka sta celo še to, da so vse potovalne agencije, ki organizirajo potovanja v Kino, na to željo potnikov pripravljene in da je tako zamisel sama po sebi umevna. Od ginjenosti nad človeško željo po složnem sožitju med narodi, me je stisnilo v grlu. Politični ekstremisti verjetno turiste, ki se navdušujejo za Kitajsko, smatrajo za simpatizerje tamošnjega režima. Resnica pa je, da človeštvo ni do politike. Mir je najvaženejši temeljni kamen za obstanek človeštva. Politiki naj bi bili ljudje, katerih interes naj bi bil na prvem in zadnjem mestu dobrobit človeštva. Na žalost ni tako

Srečni bodo, če jim prinesete pozdrave iz Avstralije ali od koderkoli. Dragocenih daril ne sprejemajo. Od bijajo vsakršno nepotrebno navlako, ki človeku za življenje ni potrebna. Zelo radi sprejemajo razglednice in brošure iz vseh krajev sveta in vezenine z etničnimi motivi. Podvsem jim je želja izmenjava kulturnih dobrin z zemljami, ki pripa-

dajo zapadni civilizaciji, šta mi hitela pripovedovati.

Na meji mora vsak potnik prijaviti vsako dragocenost, ki je nosi s seboj, bodisi na sebi ili v prtljagi. Pri povratku ne sme manjkati niti eden teh predmetov. Nakita fotografiskih aparativ, filmskih kamer, magnetofonskih trakov in slično, ne smete podariti nikomur, kar je popolnoma razumljivo. Kadar se izpridi razvajen otrok, tako se izpridi tudi narod. Takih zgodovinskih primerov je dovolj, tudi osenne izkušnje iz družinskega življenja nam to vsak dan potrjujejo. Samo po sebi je razumljivo, da se Kitajci, po strašni revoluciji, ki so je preživel, šele postavljajo na noge. Morajo si predvsem ustvariti najprej to, kar jim je za življenje nophodno potrebno.

Televizorje imajo, seveda ne toliko, kot jih imajo zemlje v zapadni civilizaciji. Televizor je tam lastnina skupin, ki si jih s svojimi prihranki kupijo. Okrog televizorja se zbirajo kadar jim čas dovoli - po skončanem delu. Delajo svi brez izjemne, ženske in moški, pa najsi bo to delo s krampon ali ukvarjanje z atomizmom.

Hoteli po mestih so ogromni in služičadi z osnovnim znanjem angleščine več kot dovolj. Vsaka soba ima kopalico, le vroče vode včasih zmanjka in sem pa tja puščajo cevi. Povsod vlada izredna čistoča. Kdor želi evropsko hrano, pride v hotelskih jedilnih cah zadnjih na vrsto. Serviranje kitajskih jedil se vrši brez vsakih težkoč. Red in snaga vlastata tudi v podeželskih naseljih. Ljudstvo je skromno toda dbro oblečeno. Za modo se ne zmeni nihče. V poštev prihajajo le praktična oblačila. Zelo visoke kakovosti so kitajski hožuh, bodisi moški ali ženski. In to pa nizkih cenah. Celo kupac doda kupnji ceni še carino, je cena kitajskih kožuhom za pol manjša od cene, ki jih za sličen izdelak zahtevajo trgovine s krznenimi plašči v Avstraliji.

Letala, v katerih turisti potujejo križem kramžem te ogromne dežale so sodobnih angleških tipov, udobna, čista in na vsakem letališču strog pregledna za slučaj celo najmanjšega kvara. Moja dva znanca, ki sta šla v Kitajsko z organizirano skupino turistov, sta jo prepotovala z letali v šesnajstih dneh. In to brez vsake pritožbe, kar mi je skoraj neverjetno, saj si vsako leto privočita vsaj eno potovanje iz Avstralije. Sploh so

obiski turistov so posebno v solah nad vse dobrodošli. Z velikim veseljem in hvalnostenjo sprejemajo darove

PO SLOVENIJI

BILTEN KOROŠKIH SLOVENCEV

CELOVEC - V Celovcu je te dni izšla prva številka novega informacijskega biltena koroških Slovencev in sicer v nemščini, ker je namenjena nemško govorečim sodeželanom. Pod naslovom "Informacijski biltén Slovencev v Avstraliji" naj zateresiranemu bralcu redno posreduje stališča koroških informacijski in dokumentarijski center Sindok v Celovcu.

"DOLENJSKE ZIDANICE"

V Dolenjski galeriji v Novem mestu so odprli razstavo slik Prešernovega nagrajenca Borisa Kobeta "Dolenjske zidanice". Boris Kobe je predstavil 64 slik, ki jih je ustvarjal na Dolenjskem v zadnjih dneh letih. Predvsem gre za upodobitev starih razpadajočih zidanic teh karakterističnih stavb dolenjskih vinorodnih goričev. Kobe je predstavil lepoto zidanic v vseh štirih letnih obdobjih ter istočasno pokazal lepoto mahke dolenjske pokrajine. V kulturnem delu programa je nastopil Šentjernejski oktet. Razstava ob odprtja do 15 maja.

POMLAD V SLOVENIJI

LJUBLJANA - Po izdanem deževju in vsak dan toplejših sončnih žarkih se je tako v Pomurju kot Primorju naravnost razdrohotila pomlad z razkošjem cvetja. Zlasti češnje in drugo zgodnje sadnje obetajo bogato letino, če ga ne bo presenatala pozeba. Zdravilišče Radensko in Moravske toplice že "oblegajo" tuje, živahan pa je postal promet tudi na menihih prehodih z Madžarsko v Lendavi in Hodošu, ker so sosedje uknili obvezno menjavo dinarjev. Poslednji zimski pozdrav, ki so ga bili ti kraji deležni pred dobrim tednom dni, je prizanesel štokljjam, ki ta čas valijo mladiča v več kot dvesto gnezdih. Lastovki letos v Pomurju začuda ni videti.

me njini vtisti o Kitajski nad vse presenetili. Človek bi smatral, ker sta ne z malo opak veliko začetnico bogataša, da se bosta vrnila nad vse razočaranata izkušnjami z družbenim redom v Kitajski.

Posebno nadvušena sta nad ponosom tega naroda. Če jih človek hoče užaliti, jim mora ponuditi napitnino. Kitajci napitnine ne sprejemajo.

Nad ljubeznjivostjo prebivalstva v notranjosti Kine sta ostala po njunih besedah "brez besed". Z razprostrtnimi rokami sprejemajo turiste in vabijo jih v svoje skromne kočice, vodijo jih na polja in njive in s ponosom razkazujemo sadove svojega truda.

Obiski turistov so posebno v solah nad vse dobrodošli.

Z velikim veseljem in hvalnostenjo sprejemajo darove

Pavla Gruden

NOVO SLOVENSKO DRUŠTVO V SYDNEYU

Kot smo napovedali v našem poročilu dne 10 aprila da se ustanavlja nova slovensko narodno društvo, se je ta vest pokazala za resnično in ni bila le prvoavstraliska potegavščina. Tako je prišlo do ustanovitve 23. aprila in se imenuje Slovensko narodno društvo. Kdo ga je spočel, rodil in mu botroval ni potreba posebej povdarijati. Je plod skoraj 30 letih muk in prastok nam poznanih demagogov in "narodnih voditeljev" v Sydneyu.

Nekateri se ne vem zakaj zaradi tega razburjajo, se morda boje konkurence ali zimed? Ne vem čemu ta malovernost? Končno se je naše slovensko ozračje razčistilo, ideje in mnenja iskrstalizirala in po starem slovenskem principu: svoji k svojim! Tako bo manj trnjenja, manj razburjanja in tudi manj politike po društvi. Narod pa bo šel tja, kjer je njegovo mesto in kjer se bo bolje počutil. Tako nas uči izkušnja. In končno vsi tisti, ki so že leta hoteli voditi barko slovenstva /veslali naj bi pa drugi/, bodo pokazali kaj zmorejo! Na vam je, vi glejte! In ne nazadnje bo dobro tudi za tiste, ki so do sedaj sedeli v eksekutivi Ethnic Community Councila, kot le individualci, bodo sedaj le lahko dobili status

L.K.

Skica Triglavskega doma

Acacia Florist

Cusak Centre
Kingston A.C.T.
Tel: 950-721 /G.dā. Sales/

SVADBNE NARUDBINE
VENCE ZA SAHRANE
ROĐENDANSKA CVEĆA
DNEVNA URUČIVANJA /Naruđbine/

Restoran

"BLACK SWAN"

Susak Shoping Centre u
Arkadi
Kingston
Canberra A.C.T.

Ovo je restoran koji vam nudi nekoliko vrsta raznih jela uz izvrstan ukus. Specijalna cena za redovne goste obratite se na svom jeziku vlasnicu Violeti.

Bićete s pažnjom usluženi.
Dobro došli!

Ovo je vaša obućarska radnja. Sve vrste opravki kao i prodaja novih cipela možete kupiti kod vašeg zemljaka:

VIKTOR OVCAR
Cusak Shoping Centar u
Arkadi
Kingston
Canberra A.C.T.

Bićete usluženi na svom jeziku.

PIŠETA IN UREJUJETA:
LOJZE KOŠOROK
IN PAVLA GRUDEN

PO SLOVENIJI

LJUBLJANA — Že letos bodo pod asfaltno prevleko Čopove ulice, ki je rezervirana samo za pešce, speljali plastične cevi in jih priključili na toplarniško omrežje. Prihodnjo zimo bo ta ulica ogrevana, na njej ne bo ne kupov ledu ne snega. Gre zgolj za poskus; predrago bi bilo ogrevati vse mestne ulice. S tem poskusom, kakor se sliši nenavadno, nameravajo razviti talno ogrevanje stanovanj.

Pri talnem ogrevanju stanovanj bodo namreč lahko uporabljali hladnejšo vodo, kakršna se vrača v toplarno, to pa bi pomenilo velik prihranek. Talno pa bi ogrevali tudi posamezne nevarne odseke cest, križišča, mostove in postajališča povsod tam, kjer je v bližini toplovod.

LJUBLJANA — Letni zaslužek nad 110 000 dinarjev je v Sloveniji posebej obdavljen. V Ljubljani je takšen zaslužek letos prijavilo 14680 zaposlenih ljudi. Največ dohodka je prijavil akademski slikar: 422 885 dinarjev.

BRNIK — Na petnajst let starem ljubljanskem letališču se mrzljeno pripravljajo na 60 »peklenih dni«. Celoletno letališče bodo močno modernizirali ter usposobili za pristajanje težjih in hitrejših letal, zagotovili bodo večjo varnost pri pristajaju letal, nosodobili in povečali bodo letališke stavbe, največ pozornosti bodo posvetili prenovi letaliških stez, ki so se v 15 letih močno obrabile. Letališče Ljubljana na Brniku bo zaprto od polnoči 30. junija do šestih zjutraj 1. septembra. V tem času bodo letala pristajala v Mariboru, Zagrebu in na drugih sosednjih letališčih.

ŽELEZNIKI — Pred časom so nameravali na lepem Rudenskem polju sezidati delavska stanovanja, vendar so se kmetje odločno uprli. O tem dogodku je bila posneto celo zanimiva televizijska drama Željka Kozinca, ki je naletela na živahen odmev. V Železničkih so se sedaj odločili, da bodo plodno zemljo Rudenskega polja pušteli kmetom, saj je to njihovo edino bogastvo, prostor za nove stanovanjske soseske pa bodo poiskali v Selški dolini. Ker je dolina tesna, bodo zidali osemnadstropne stavbe namesto pritličnih družinskih hiš, kakor so nameravali sprva.

JESENICE — Dogovarjanje med Avstrijo in Jugoslavijo glede predora pod Karavankami je v polnem razmahu. Zmenjeno je, da bosta obe državi utrpeli polovico stroškov. Avstrija mora zagotoviti vplačilo 400 milijonov šilingov, Jugoslavija pa ustrezeno vsoto dinarjev. Obe strani bosta ustanovili posebno meddržavno komisijo za cestni predor skozi Karavanke. Predor bo dolg 7600 metrov, potekal bo med Jesenicami in Št. Jakobom v Rožu, širok bo 7,5 m, visok pa 4,7 m.

SVEČANE PROSLAVE MATERINSKEGA DNE

Materinski dan med Slovenci v Sydneu se je že kar dobro uveljavil in je že del naše zgodovine in tradicije. Letos so ga slovensko praznovali kar na treh krajin. Versko središče v Merrilandsu ga je praznilo na prav poseben način. otroško praznovo so vključili kar v bogoslužje. o obredih in po slovesnostih so imeli piknik, katerega se je ubeležilo lepo število rojakov.

V popoldanskih urah pa je Slovensko društvo v svojih prostorih priredilo svojo praznovo na čast materam. Seveda matere so bile posebej počašcene, že pri vodu so jih počastili s kozarcem šampanjca. Številni obiskovalci so se ob lepi glazbi vrteli pozno v noč.

Med južnim in severnim vhodom v predor bo 30 m višinske razlike. Pred obema vhodoma bodo uredili ploščadi za tehnične obratovalne naprave, bivališča ekip, predvidenih za posredovanje v primeru požara ali drugih nesreč kot tudi za mejno kontrolo. Uporabniki predora bodo morali plačati cestnino, ki bo določena po vrstah vozil.

IZOLA — Delamarisovi ribiči so lani ujeli 3900 ton rib, 600 ton mani, kot so načrtovali. Vzrok je bil predvsem v slabem vremenu, na tudi v starelosti 21 ribiških ladij, s katerimi ni mogoče loviti na sodoben način. Izolski ribiči bodo v dveh letih obnovili svojo floto in prešli na modernejši način lova s takoimenovanim kočarijem — globinskim ulovom, ki je povsem neodvisen od luninih men, zato je mogoče loviti v vsakem letnem času in tudi v slabem vremenu. Prvih šest ladij bodo dobili že letos.

MIREN — Kmetijski kombinat Vinava je na 40 hektarjih hruškovih nasadov na mirenskem polju uredil naprave za zamegljevanje, prvo tovrstno napravo v Jugoslaviji. Snomladanske pozebe napravijo v sadovniških veliko škode, lani je na mirenskem polju pozebno več kot 80 odstotkov vsega pridelka hruš. Dosedanjih načini boja proti pozebi — kurjenje, dimljenje, prevetrevanje — so se izkazali kot neučinkoviti. Edini do danes znan učinkovit sistem je zamegljevanje ali oroševanje ob kritičnih temperaturah. Tak sistem že več let uspešno uporablja v okolici Bolzana.

NOVA GORICA — Jože Vodopivec, elektrotehnik v tovarni pohištva Meblo, je izboljšal uvoženo elektroniko pri sušilnih napravah v tovarni ivernih plošč. Za izboljšavo je dobil nagrado 120 000 dinarjev. Značilno je, da je predlog za izboljšave poslalo lani kar 17 odstotkov delavcev Mebla. V minulem letu so dobili povprečno po enovativni predlog na dan.

TREBNJE — Pavle Zupančič, 38. strojni ključavnica, je izdelal »zepni« traktor minor, ki tehta komaj 180 kg, je stabilen in ima veliko delovno moč. Makedonska strojna industrija Minor je po njegovi zamisli naredila prvih 30 takih traktorjev, ki stanejo le 20 000 din. Izumitelj medtem že ponuja nov proizvod svojega duha: lahek mizarski stroj s petimi operacijami.

POSTOJNA — Po 160 letih, kadar je odprta Postojnska jama, pričakujejo letos 15.000.000. obiskovalcev.

KOČEVJE — Konec februarja so zaprli rudnik rjavega premoga, ker je dokončno zmanjšalo premoga. Ob ukiniti rudnika je bilo v niem zaposlenih le še 112 rudarjev (leta 1960 — 800). Rudarji se bodo zaposlili pri drugih podjetjih.

KAR PO DOMAČE...

Društveni življeni 19

Minilo je trideset let o prihoda emigrantov v Avstralijo po drugi svetovni vojni. V teku teh let sta se razvili dve smernici. Smer Avstralije in smer v katero so se podali avstralški emigranti. Bila bi idealna slika, če bi opozovalcem mogel reči, da sta se razvijali vzporedno. Vendar je to daleč, daleč od resnice. Dočim je pot Avstralije, izrecno po zaslugu emigrantov, stalno vodila v napredok, smo emigranti, še danes na isti ravni kot v začetku: drugorazredni člani narodov Avstralije. Avstralija pa se je med tem dvignela v eno najnaprednejših zemelj. Postala je Meka tistega dela človeštva, ki išče sebi boljših pogojev v borbi za obstanek.

Vendar je, da so prvi emigranti bili takoreč primorani sprejeti »gostoljubnost« Avstralije in da so poznajši, takozvani ekonomski emigranti prišli semkaj polnoma po svoji lastni odločitvi. Enim in drugim, ekonomskim in političnim emigrantom pa je Avstralija odprla vrata sama. Enim in drugim, ekonomskim in odprla vrata sama. Torej, če med avstralskim ljudstvom vlada nerazpoloženje nad polnoštevilm dotokom priseljencev, je to kriča avstralske vlade, ki je ustvarila emigrantsko politiko. Ni pa si vlada vse do pred kratkim nito malo prizadevala, da bi v tem oziru poskušala na svoje pravno, t.j. anglosaksono prebivalstvo, ki se še danes, po tridesetih let večinom izogiba tesnejšega stika s priseljenimi.

V javnem življenju ostajemo takoreč izključeni iz avstralske družbe, čeprav ji tudi mi pripadamo. Dočim smo emigranti sprejeti resnico, da je danes Avstralija po svojem narodnem karakterju skupnosti mnogoštevilih narodov, se anglosaksonska družba Avstralije tej resnici trdovratno upira in drži kot noj »glavo v pesku«. Največji dokaz za to je dnevi avstralski tisk, ki etničnega tiska nikdar ne omeni. Večina Avstralcev, ki tuje jezikov ne obvlada, pravzaprav resnične situacije emigrantov ne pozna. Na

od nas, da si naredil kar je bila tvoja dolžnost. Znal si se žrtvovati, zнал si ob svojem delu vrgljati druge, tvaja odlika je, da si zнал razumeti človeka in z njim občevati. Ko si vsa ta leta delal tlako slovenskemu narodu tu v Sydneu, bo tvoje delo tudi košček zgodovine in noben kronist ne bo mogel prezreti tvojega imena.

Ostala bo vrzel za teboj, pogrešali te bodo povsod, pri delu in pogrešali te bomo prijatelji. Življenska pot ti kaže naprej. Odhaješ novemu in drugačnemu življenu naprosti, bogat z življenskimi izkušnjami boš znal življenje v naprej še bolj ceniti in ga tudi zнал živeti. Naj ti bodo tele vrstice v skromno in iskreno zahvalo, za ves tvoj trud in trdo delo, ki sa ga posvetil Slovencem v Sydneu in v Avstraliji. In v nadaljnem življenu naše želje, da bi ti bilo vse dobro in lepo!

Stane, delal si, naredil si veliko. Delal si s srcem in z dušo. Delal si z ljubezijo, zato tvoj trud ne bo zamen. Ni ti treba oditi od nas z gnevom in z grenkobo v duši, čeprav te morda velikokrat najožji sodelavci niso znali ali hoteli razumeti. Lahko greš z mirno vestjo

Lojze Košorok

Pavla Gruden

PIŠETA IN UREJUJETA:
LOJZE KOŠOROK
IN PAVLA GRUĐEN

PO SLOVENIJI

SESTANEK
ZELIŠČARJEV

PORTOROŽ - Tu se je začel sestanek zeliščarjev in drugih strokvnjakov, ki imajo opravak z zdravilnimi zelišči. Prišli so iz skoraj vse Jugoslavije, da bi se pogovorili o zdravilnih zeliščih, ki rastejo v Jugoslaviji, pa o nabiranju, prodaji, predelavi in seveda tudi o uporabi. V sedanjem času dobitvajo zdravilne zeli vse večjo vrednost, saj njihova uporaba pri zdravljenju po svetu narašča.

PREŠERNOVA ULICA V TRSTU

TRST - Tržaški občinski svet je na seji končno sprejel sklep o poimenovanju ulice Petronio, v kateri je slovenski kulturni dom, po Francetu Prešernu. To bo druga tržaška ulica, poimenovana po Slovencu. Pred kratkim je namreč občina

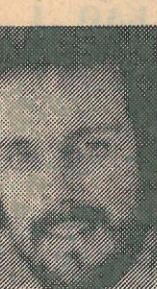
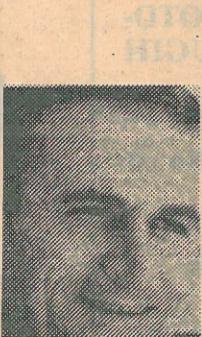
PROROK Proričem vašu sudbinu

Mogu vam reci vasu prošlost i vasu budućnost. Sto ce vam se desit u vasem životu. Posjetite me svakim danom od 12.30. pm. do 7. uvecer. Uvijek sam na istoj adresi. Pitajte za Gos. Anu na adresi.

761 Park Street,
Brunswick 3056.
Melbourne, VIC.

OGLAS

JESTE LI VIDELI OVE LJUDE

JIM

ERIC

DAVE

IZSELJAVANJE IZ SLOVENIJE UPADA

Po najnovejših podatkih zavodah za poslovanje v Sloveniji, beležijo, da je v zagodni Evropi zaposlenih približno 70 tisoč Slovencev. Odhajanje na delo v tujino za četrto leto upada. Še leta 1970 se je v tujini zaposlilo skoraj 10 tisoč Slovencev.

Od leta 1974 naprej pa vedno manj kot pol drugi tisoč, lani na primer se je izselilo komaj 1021 delalcev. Zaposlanje v tujini se je omejilo le na sezonska dela v Avstriji. Zanimiv podatek je, da se lani od 1021 ljudi zaposlilo v tujini 907 delalcev iz Prekmurja. Pomurje je še vedno edino območje, s katerega odhajajo delavci v večjem stevilu na delo v tujino.

Iz tujine se je lani vrnilo 992 slovenskih delavcev iz držav zahodne Evrope. Pravijo, da takšen proces vra-

čanja ni zadovoljiv, po načrtu je predvideno, da se jih vrne vsako leto okrog 5 tisoč delavcev. Vzrok je zato več, delavcev, ki so se v tujini zaposlili ob moderni tehnologiji in se usposobili za take paklice, doma jim tako strokovna usposobljenost ni priznana ali pa takega dela ne dobijo. Drugi vzrok je, da so si doma zgradili hiše ali kupili stanovanja, v teh območjih pa industrije in dela ni. Posebno velja to za Pomurje, severni del Stajerske in Kozjansko.

Izseljavanje v Avstralijo je tisti že pred leti upadlo, retko slišimo, da bi kdo na novo prišel iz Slovenije. Sem ter tja kdo odide domov uživat zaslужen pokoj, večjega izseljavanja ali useljavanja pa med nami slovenci ni.

L.K.

DOMOV, POD RODNI KROV

Kot vsako leto, tako se tudi letos vračajo naši rojaki v svoj rodni kraj, pod rodni krov. Tako odhajajo eni za drugim, nekateri so že doma, drugi bodo še šli, kakor kdo. Obleščakov iz Carimbah so se že vrnili iz domovine iz dopusta. Matuševi so ravno za 1. maj prispevali domov. Odpotovali so že: Franc Omers s hčerko, družina Bogataj, Zofka Brkovec, Mirko in Mariča Ritlop in Hrenovi. Odpotovali pa bodo še: Špiraljevi iz Concorda, Tomšičevi iz Guildforda, Oražnovi iz Abotsforda, Zofija in Danica Šajn, Jože Miklavčič, družina Dekleva, Rudolfovi iz Wollongonga, proti koncu poletja še Lojze Glogovšek, in hoče videti doma kako zori grozdje in poskusiti sladki mošt. Vsem želimo prav lepo bivanje v domovini in veselo srečanje na Izseljenskem pikniku, ki bo 4. junija v Škofiji Liki.

V sredo 24. maja sta se stalno poslovila od nas rojaka Marija in Rudi Maurič iz Burwooda. Zasluženo pokojnino gresta vživat v rodni kraj Marije, v Metlico. Bila sta v Avstraliji nekaj nad četrt stoletja. Oba sta bila ves čas skromna, prijazna in zavedna

rojaka. Rudiju pač v mladosti življenje ni priznalo. Kot sin Slovenskega Primorja je moral mlad v italijansko vojsko, nato v italijanska kaznena taborišča, po kapitulaciji Italije v partizane in zadnje leto vojne je prebil in komaj preživel med živimi mrljicami, v zloglasnem taborišču v Dachau. Po vojni zopet okupil vso sladkost begunskega taborišča v Italiji, odkoder sta z ženo Marijo prišla v Avstralijo in njegovo zadnje taborišče je bila Bonegila. S pridnimi rokami sta si z ženo uredila prijeten dom in kar žal ga je jima bila prodati in zapustiti. V metliki upata, da si zgradita novo gnezdro, kjer bosta med romantičnimi belokrajinimi brezami uživali čist zrak in jesen njunega življenja. Draga nam Rudi in Marija, živila sta med nami mirna in dobra v iskrenom prijateljstvu, pogrešali vajubomo. Zato pa vama iskreno želimo v domovini vse dobro med svojim najdražim. Če nas bo pot kdaj zanesla v domovino, vajubisemo. Do takrat pa na svidenje!

L.K.

DRUŠTVENO GLASILLO "TRIGLAV"

Pred nami je druga letosnjka številka društvenega glasila "Triglav", ki izhaja že 8. leto in nosi štev. 32. Izšla je sicer z nekoliko zamude, vendar zanimivo branje. Priloga štev. 2 Mladi Triglav je posvečen mladini, v katerega piše mladina sama ali so prispevki za mladino v slovenščini in angleščini. Prev prijetna je zopet novica, razpis Cankarjeve literarne nagrade, za katero se bodo tudi letos potegovali mladi pisci. Tema bo letos "Poboda matere". Denarne nagrade bodo v višini do 250.00 dol.

V glasilu najdemo pravosti novic in zanimivosti iz Slovenije, posebno zanimivo branje zlasti za tiste, ki ne čitajo naših tednikov ali Rodne grude. Kot glasilo Kluba in vseh triglavskih

organizacij, najdemo poročila o društvenem delovanju, uspehih, kulturnem življenu med nami in vse kar spada pod društveno dejavnost. Zaman pa obračam liste in iščem kakšnega koli poročila o nadaljevanju gradnje doma. Nobena tajnost ni, da med rojaki in člani vlada malovernost, niti sam nebi hotel biti neverni Tomaž, krožijo nepotrebne govorice češ da doma ne bo itd. Vsem je lahko jasno, da se dom ne zgradi preko noči, vso društveno delo visi na prostovoljnem delu. Vendar za to odgovorni, povejte jasno in glasno, kako zadeva stoji, kje so težave? Člani in delničarji imamo pravico vedeti! Bo tudi manj nevšečnosti, gordnanja in brezplodnega govoricevja.

Borbe za Slovenijo

29. maj 1978.-Naše Novine. 9

KAR PO DOMAČE...

Zdaj, ko se je med etničnimi skupinami Avstralije pojavilo prerojanje narodnih korenin, je čas, da končno tudi Slovenci resno dvignemo svoj glas in da s pomočjo tiska in delegacije pri vladu zahtevamo priznanje polnovrednosti slovenskega jezika vzporedno z ostalimi jeziki, ki so uvrščeni v reden šolski pouk v državnih avstralskih šolah.

V knjigi "Avstralija 2000: Ethnic Impact" na podlagi katere avst. vlada prinaša številne ukrepe o emigrantih, zadevah in v kateri so priobčeni zaključki Prve narodne konference o kulturnem pluralizmu etničnih skupin v Avstraliji po dolgotrajnem in izčrpnom raziskovanju, profesor James Bowen, navaja o jugoslovenskem jezikovnem problemu sledče:

"Jugosloveni so stevilni, toda ta zemlja je federacija še vedno v trenju med šestimi različnimi etničnimi grupami.

Dve največji grupe predstavljajo Srbi in Hrvati, ki govore različne verzije istega slovenskega jezika. Kakšne težave bi za jugoslovensko skupnost povzročila izbira srbskega oziroma hravatskega jezika?"

Smatram, da je take informacije dobil iz poizvedovanja med jugoslovenskimi narodi v Avstraliji. To so pač izjave ljudi, ki ne poznajo ali ne žele poznati resnično situacijo. Na žalost v tem uradnem zgoraj omelanem poročilu o jezikih nismo niti omenjeni.

Temu smo kriji dosti sami ker se premalo zanimamo za etnične zadeve na splošno. Koliko nas je sploh vedelo, da se vrši tozadenvno uradno raziskovanje, ki ga je izvršila New England University iz mesta Armidale.

Vzmemimo še enkrat "pampet in roke" in storimo vse potrebne korake, da dosežemo tudi pri avstralskih oblasteh priznanje kot polnopraven narod s polnovrednim in čistim jezikom, v katerem ni primesi niti iz srbske niti iz hravščine.

Vsaka slovenska organizacija v Avstraliji naj bi pooblastila vsaj enega delegata in vsi ti delegati skupno, brez političnih predsednikov naj zahtevajo konferenco s Komisarjem za Etnične zadeve, federalnim Ministrom za Emigracijo in s Federalnim Ministrom za vzgojo in s tozadenvimi ministrimi vlade NSW-a.

Brez vsakega omahanja, brez strahu in brez dvomov, je treba poslati pismeno, ne prošnjo, nego zahtevo slovenskih vlad v domovini in Slovenski Izseljeniški Matici da naše pravice kot Slovenci v Avstraliji podpreta z uradno izjavo o naših pravicah v Federativni Jugoslaviji.

iji in Sloveniji. V mojem srcu ni dvoma, da smo v Jugoslaviji polnopraven narod.

Istočasno naj bi poslali kopije teh naših zahtev Jugoslovenskemu generalnemu konzulu v Avstraliji, slovenskemu vicekonzulu g. Cerarju in jugoslovenskemu kulturnemu predstavniku v Canberri.

Ker imamo navzlic temu, da smo emigranti, dvojno, tj. avstralsko in jugoslovensko državljanstvo, je absolutno moralna dolžnost naših tozadenvih oblasti v domovini, da nas brez pomisleka podpro. Kar zahtevamo je naša pravica in naša resnica in naša last: naš jezik in naše izvirno narodno ime, ki nam pripada ne samo po zakonih matične domovine nego tudi po zakonih narave.

Vsaj pri tej dolžnosti, ki jih imamo do sebe kot narod, pozabimo na naše razprtje če smo vredni imena Slovenci in vredni svoje materinščine. Če nismo zmožni storiti tega koraka niti sedaj ko se moramo celo v svobodi Avstralije, ne Avstralije, boriti za svoj narodni obstoj, potem nismo vredni privilegijev ki jih kot narod imamo in za katere se že stoletja borimo. Ali želimo postati Anglosaksonci? Ni smo se dali Nemcem. Ne bi se smeli dati lasni ravnodostni in mlačnosti. Ali so vsa naša gesla prazna slama? Ali so vsa naša kulturna prizadevanja le kratečje časa? Pomislite!

V tem trenutku naprošam naše cerkvene, akademske, klubske in predstavnike v Koncilu za etnične skupnosti in vse rojake širom Avstralije, da storimo prvi napotrebnejši korak: povežimo se v duhu za našo "staro pravdo" vsaj za toliko časa, kolikor ga bo zahtevala borba za ustitev našega jezika med vse ostale jezike v rednem šolskem pouku v avstralskih šolah.

Posamezniki, ki iz razočaranja nad izgubljeno bitko za svojo ideologijo ne žele sodelovati pri tej borbi niso vredni slovenskega imena.

Upam in srčno želim, da se bodo temu apelu odzvali tudi slovenki duhovniki v Avstraliji, ki so povezani z duhovščino v Sloveniji.

Moramo se pomiriti z dejstvom, da nam Avstralija naših pravic ne more priznati brez tozadenvne uradne izjave naših oblasti doma ki so v tesnih in prijateljskih odnosih z Avstralijo.

Združili smo se s podpisi v borbi za koroške Slovence. Zato ni vzreka, da bi ne sposobni storiti vse kar je človeško mogoče za naše pravice in za našo ohranitev v Avstraliji.

Pavla Gruden

ZBOG OBIMA POSLA PRODAJE SE ILI TRAŽI ORTAK

Za veoma dobro uvedenu burekdžijsku radnju. Ortak obvezno treba da poznae Engleski jezik. Uplata 5.500 dolara za ortaluk.

Zainteresovani ortak nije obvezno da ima završen pekarski ili burekdžijski zanat, jer će uz vlasnika veoma brzo snavljati ovu veština.

Obratiti se na:
11 Railway Pr. CANLEY VALE, N.S.W.
/Crnčević Dušan/

378

172

240

270

510

524

PIŠETA IN UREJUJETA:
LOJZE KOŠOROK
IN PAVLA GRUDEN

MILIJONI ZA EMIGRANTE

Na predloge raziskovalne komisije, ki jo je vodil Mr. Frank Galballz, je parlamentu predložila svoja poročila s predlogi, o stanju in potrebah emigrantov v Avstraliji tako je federalna vlada končno odobrila 50 milijunov dol. za potrebe emigrantov. V prvem letu proračuna bo dano na ralago 7,9 milijona, drugo leto 15 in tretje leto ostalih 27 milijonov.

Ta denar bo porabljen predvsem za sledeče potrebe: za učenje angleškega jezika novodoših, za otroško varstvo, prosveto, radio in televizijo, služba tolmačev in za izboljšanje emigrantov v zaposlitvi. Verjetno bodo vsaj znatnejše podprtji s tem denarjem že obstoječe dobravoljne socijalne etnične ustanove. Na primer Jug.-Aust. Socijalni Center v Newtownu že obstoji skoro štiri leta in v zadnjih dveh letih ni dobil od vlade niti centa. To je trenutno edini jugoslovenski center v Avstraliji, dočim nekatere druge etnične skupine so bolje organizirane in imajo ječ sličnih ustanov.

Končno računajo, da je v Avstraliji nad 20% emigrantov in je nujno, da se jim nudijo boljše usluge, kot je to bilo v preteklosti. Ustanovljeni bodo novi etnični sveti, kateri bodo že z obstoječimi ustanovami izvajali program. Računa se, da je vsaj pol milijona emigrantov, ki se do sedaj niso posluževali teh uslug. Bodisi da jih ni bilo, da jih nio rabil, nekateri sploh ne vedo za te usluge in so zato neštokrat v velikih neprilikah in v teževah in to največkrat radi neznanja jezika. In kot poročajo časopisi, bo po novem načrtu 10 milijunov dolarjev porabljen za šole emigrantskih otrok. Zaposliti nameravajo več učiteljev, zboljšati metode učenja, nabaviti boljša in modernejše pripomočke in učila.

Izračunali so tudi, da je

L.K.
Junjsko okolje
Po slovensko se reče juniju tudi "rožnik" in s tem junisko okolje najodločne označimo. Vsa narava je tako nagosto postlana s cvetjem, da to v pretežni meri prekrije tudi od človeka onesnaženo okolje. Celo sonce se zdaj ne more dobiti nagledati bogastva narave in zato doseže proti koncu meseca rekord v vztrajanju na nebnu. Noči skoraj ni, pa še ta je tako čarobna, da jo je škoda premižati. Po pisanih travnikih se pasejo dvonoge srne in neusmiljeno pulijo iz njih najlepše cvetje, še več pa ga pomendrajo. Kogar zaloti kresna noč okajenega v gozdu in mu nasuje protnega semena za srajco, zve za vse leto pravilne stolpe športne napovedi in za vse številke državne loterije, utegne pa celo dobiti gradbeno dovoljenje ali telefon, če že tri leta čeka nanj.

Se lepo pod česnjo vlegel in najedel sveti Vid; ti globoko v žep bos segel, če bos hotel biti česenj sit.

P. Pavliha

OGLAS

JESTE LI VIDELI OVE LJUDE

UMRL ŠKOF
DR! MAKSIMILIJAN
DRŽEČNIK

Maribor-Po daljši in hudi bolezni je 13. maja v 75. letu umrl mariborski škof dr. Maksimiljan Držečnik. Pokojni škog se je vedno zavzemal za dobre odnose med katoliško cerkvijo in samoupravno socialistično skupnostjo.

Clan predsedstva SFRJ in predsedstva ZKJ Edvard Kardelj je pomožnemu škofu dr. Vekoslavu Grmiču izrazil sožalje ob smrti mariborskoga škofa dr. Maksimilijana Držečnika.

STAVKA SLOVENSKIH DIJAKOV V TRSTU

Trst-16. maja so stavkali dijaki vseh slovenskih višjih srednjih šol v Trstu. S stavko so dijaki izrazili nezadovoljstvo zaradi negativnega stališča dežele v zvezi z zahtevami za avtonomijo slovenske strokovne šole.

Slovenski strokovni zavod je bil ustanovljen leta 1970, vendar ne kot avtonomna šola, ampak kot odsek italijanskega zavoda "Galvani". Že od vsega začetka se slovenska sekcija bori za avtonomijo. Da je ta boj upravičen, pričajo že podatki o stalnem naraščanju števila dijakov! v šolskem letu 1970-1971 se je v zavod vpisalo le pet dijakov, v letošnjem šolskem letu pa ga obiskuje kar 82 dijakov.

6. SREČANJE SLOVENSKIH DRUŠTEV V ZAHODNI EVROPI

Ljubljana-Tudi letos, že trteči zapored, bo pokrovitelj srečanja slovenskih društev slovenskih delcev na začasnom delu v tujini in izseljencev v zahodni Evropi republiška konferenca SZDL Slovenije.

Sesto po vrsti srečanje bo v reprezentativni dvorani Jahrhunderthalle v Frankfurtu na Mainu, sopkokrovitelj srečanja pa bo ministrski predsednik hessenske vlade Holger Boerner. Prireditv je prikaz kulturno-prosvetnega in športnega delovanja društev slovenskih delcev, ki so na začasnom delu v ZRN Avstiji, Belgiji, Ranciji in v drugih zahodnoevropskih državah ter izseljencev v teh deželah.

KONCERT TRIA LORENZ V SAO PAOLU

V počastitev rojstnega dneva jugoslovenskega predsednika Josipa Broza Tita je ljubljanski komorni ansambel "Trio Lorenz" priredil koncert v Sao Paulu. Koncert so organizirali jugoslovensko izseljensko društvo "Prijatelji Jugoslavije", slovensko podporno društvo "Bertioga" in generalni konzulat SFRJ v Sao Paulu. Na koncertu so se zbrali mnogi predstavniki javnega in kulturnega življenja Sao Paola ter seveda številni izseljenici. Koncert Tria Lorenz je prenašala tudi TV iz Sao Paola.

napad me blizu 21. 6. 1978

6. junij 1978. - Naše Novine - 9.

KAR PO DOMAČE...

strejal.

Vprašam se le zakaj Ježev Jože ni navedel imen kot se Urbančič, Menart in brata Lajovic in še dosti drugih, ki tudi niso korakali za "petokraško". Morda zato ne, ker pripadajo njegovega krogu? Ali pa le ne zato, ker ve do osebe pod gornjimi imeni niso naši voditelji. Saj priznava da sta to g. Čuješ in g. Ovijač. Kolikor vem, g. Ovijač ni več med našimi voditelji.

Ježev Jože navaja tudi 1.000 pobitih v Kočevskem Rogu. Žal mi je njih in vseh pobitih Slovencev. Bodimo stvarni, pobijali so levi in desni. Če bi zmagali tisti, ki so korakali za Hitlerovo zastavo, bi pobili tiste, ki so korakali za "petokraško".

Zbrisali bi sistematično, v znamenu kljukastega križa in v božjem imenu, Slovence z zemeljskega obličja.

Pavla Gruden

SLOVENSKA DOPISNA ŠKOLA V N.S.W.-u

Slovenski Šolski Odbor za N.S.W., ki je v svojem kratkem času obstoja dosegel poučevanje slovenskega jezika v državnih šolah, je sklenil, da bo podvzel vse potrebne korake za ustanovitev slovenske dopisne šole.

Dopisna šola naj bi dala možnost učenja slovenščine /Higher School Certificate level/ tistim dijakom, ki zradi oddaljenosti ali drugih okoliščin ne morejo obiskovati sobotnih slovenskih razredov v Ashfieldu ali Bankstovnu.

Vsi srednješolci /High School Students/, ki se zanimajo za pouk slovenščine potom dopisne šole, naj čimprej sporče svoja imena, rojstne podatke, naslov, razred in šolo na:

The Secretary,
Slovenian Schools
Committee of N.S.W.,
P.O. Box 188,
COOGEE, N.S.W., 2034.

že odraslim otrokom. Pol milijona je namenil v dobrodelne svrhe.

STANETINCI — Jože Markovič, najstarejši Pomurec, je praznoval svoj stoti rojstni dan. Ob visokem jubileju so ga obiskali predstavniki krajevne skupnosti Videm ob Ščavnici in skupščine občine Gornja Radgona. Jože Markovič je bil rojen leta 1878, njegov sin Alfonz leta 1908, vnuk Franc leta 1938, pravnik Marjan leta 1968. Med posameznimi rodovi je natančna časovna razlika — trideset let.

LIPICA — Lipica se že sedaj pravljiva na svojo štiristoletnico. Leta 1580 je namreč avstrijski nadvojvod Karel ukazal postavitev prvega hleva v takrat še neznanem zaselku Lipica. Lipiški konji so danes znani po vsem svetu, število obiskovalcev je naraslo na 150.000 letno. Do svoje štiristoletnice bo imela Lipica 200 konj. Takrat bodo natisnili tudi izčrpno monografijo, organizirali vrsto simpozijev, razstav, tekmovanj, turnirjev in jahalnih manifestacij, ki bodo popularizirale lipiškega konja pa tudi vztrajnost človeka, ki se je skozi stoletja ukvarjal z vzrejo lipicancev.

MARIBOR — Kavarno Astoria, klasično kavarno danes že preživelega dunajskega tipa bodo preuredili v večji kombinirani trgovsko-gostinski lokal, v katerem bodo delikatesa, slaščičarna, grill, pivnica, kavarna, klubski prostor (igralnica) in klasična restavracija ter pokrit vrt.

MURSKA SOBOTA — Na poljih v Pomurju si v zadnjih štirih letih gojenje hrena počasi, toda vztrajno utira pot. Lani so s hrenom zasadili 23 hektarjev polj in ga pridelali 14 vagonov, od česar so tretjino izvozili. Letos bodo zasadili hren na 40 ha. Povpraševanje po hrenu raste tako doma kot tudi v zahodni Evropi in je sedaj petkrat večje od ponudbe. Hren s pomurskih polj je po kvaliteti enakovreden hrenu iz sosednje Avstrije in je gospodarsko prav zanimiva kultura, saj daje 100.000 dinarjev brutto dohodka na hektar.

MURSKA SOBOTA — Štefan Kosedner, 48, natak, je zadel na športni napovedi 60 starih milijonov dinarjev. Dobitek ga ni spravil s tira. Povedal je, da bo denar uporabil za zidavo hiše, neka pa bo dal tudi svojim

PIŠETA IN UREJUJETA:
LOJZE KOŠOROK
IN PAVLA GRUDEN

TELEFONIJA ZA FRANCIJO

LJUBLJANA-Slovensko podjetje Iskra Commerce je podpisalo pogodbo s francosko firmo Semetel o poslovnu sodelovanju. Francoski partner se je obvezal, da bo kupoval izključno Iskrine zasebne telefonske centrale in telefonske aparate in jih prodajal na francoskem trgu.

Firma Semetel je že lani prodala za 600.000 dolarjev Iskrin central. Za letos računajo, da se bo vrednost povzpela na poldruži milijon dolarjev, v prihodnjih dveh treh letih pa na 3 milijone dolarjev.

LEPO PRIZNANJE PODVINU

PODVIN-Hotel v Podvinu ima med gosti skoraj 85. odstotkov tujcev. Eden takih redkih hotelov, kakršen je podvinski grad, že dolgo slovi po visoki ravni vseh gostinskih in hotelskih storitev. Te dni je ta hotel dobil

posebno priznanje zahodnognemške avtomobilsko-turistične organizacije Adac. Adac priporoča hotel Podvin vsem svojim članom in je ta hotel tudi uvrstil v katalog najboljših evropskih hotelov

TRDNEJSJE VEZI Z DOMOVINO

TRBOVLJE-Za 31. otrok slovenskih delavcev, ki so začasno na delu v Tujini in učence slovenskega dopolnilnega pouka v Muenchnu so v Trbovljah pripravili slovensen sprejem v pionirske organizacije.

PRVI SLOVENSKI RAČUNALNIK

LJUBLJANA-25. maja so v Sloveniji izročili namenu prvi slovenski računalniški sistem Delta. Sistem Delta ni rezultat licenčnega sodelovanja, temveč je v celoti dosegek strokovnjakov Elektrotehne in drugih podpisnih sporazuma iz Jugoslavije.

PRAZNOVALI SMO

Kar prileže se zopet takle dolgi konec tedna kot je bilo praznovanje kaljincenega rojstnega dne. Tudi otroci pridejo takrat na svoj račun ko lahko prižigajo kresove, streljajo s petardami in spuščajo rakete. Tako so prav prijetno praznovali tako otroci pri streljanju in spuščanju raket na gričku v Horsley parku v soboto 3. junija. Starejši pa seveda po svoje v dvoranu na toplem ob dobri kapljici in dobrvi večerji. Tako so se privičavrteli po novem parketnem zložčenem podu ob poskočni muziki Oberkrajnjev.

TAKO STA V KROGU svojih prijateljev in svojcev ta večer praznovala svoj rojstni dan Darko Borc i Milena Mavko. Da brez čestitk in napitnic ni šlo je seveda razumljivo.

V nedeljo naslednji dan pa je Milena Mavko doma v ožjem krogu svojih prijateljev, po lepi starci slovenski šegi nedaljevala s praznovanjem. Lep krog Slovencev pozna gostoljubnost Mavkovih in si lahko mislite, da ni manjkalo dobro. Škoda, da se nisem mogel najesti vsaj za en teden naprej. Še danes vidim pred seboj obloženo mizo, res prava paša za slehernega sladokusca. Darko in Milena, kličemo vama še na mnoga leta!

L.K.

ŠOLSKA PROSLAVA V NEWTOWNU

Jugoslovanska etnična šola je v soboto 3. junija praznovala praznik šolske mladine ali Dan šole. Pred 2. leti 29. maja 76. je šola začela s svojim delom, s

kjer se poučuje vse štiri jugoslovanske jezike.

Letos že tretjo leto mladi na vsako soboto je prihaja k pouku materinega jezika. Pred pričetkom pouka in po pouku kar velik živ-žav, saj jih prihaja nekaj manj kot 600 vse do 7. do 15. leta starosti. Šolski odbor ki vzdržuje in skrbi za šolo je že v začetku leta sklenil, da bo 29. maj praznik Jugosl. Etnične šole v Newtownu. Učitelji kot učenci so se za ta praznik kar lepo pripravili. Tako je bilo na šolski proslavi nič manj kot 32 točk in program je trajal debeli dve uri. Na odru se je zvrstilo lepo število učencev, nekaj med njimi so kar pravi mladi talenti in tako so pokazali kaj znajo. Tako smo videli recitatorje, tako poedinično ali v zboru, mlade pevce in harmonikarje, bili so kar trije mali pevski zborčki ter dve folklorni skupini itd.

Slovenski razred se je predstavil s folklornim plesom. Bili so na razporedi prvi in dobili prav lep aplavz. Brez dvoma, bili so najprestreni ker so bili vsi v slovenskih narodnih nošah. Za nastop jih je pripravila in naučila Marija Košorok.

Imeli so le dve vaji, no nekateri so že preje večkrat plesali in so se kar dobro odrezali. Skušali bomo v bodoče vpeljati folkloro kot del rednega pouka, mogoče vsako drugo soboto. Led je prebit, tako je šola dobila "status" vseh štirih jezikov in vsi učenci so na nastopu dokazali s svojim zanjem upravičenost obstoja šole.

L.K.

KAR PO DOMAČE...

Kultura, kultura, kultura... Ta beseda je danes že tako obrabljen, da ob njej malo kdo resno obstane. Posebno med nami Slovenci je neprenehoma predmet pregovora in celo prepirov. Največkrat se pogovor o kulturi med nami začne pri kozarcu in pri kozarci tudi neha. Res je, da se na vse moči trudimo obdržati našo kulturo, res pa je tudi, da jo držimo vedno na isti ravni in še to z veliko muko posameznikov.

Res je, da negujemo jezik bolj kot vse drugo in to je prav, saj je jezik oče kulture. Pisava ji je mati. Kultura je započela s početkom človeštva, vendar v kulturi se je šele s pisano besedo. Prvič takrat, ko je človek prvič zarezal v kamnem prvi simbol. Pisava je ena najvažnejših in najbolj zanesljivih sredstev za prenos kulture iz roda v rod. Semkaj spada tudi znanje jezikov. Zato je nad vse važno, da svoj jezik čimbolj negujemo. Slovenci smo v tem pogledu res hvale vredni tu ni kaj pripomniti.

Vendar pa je nad vse važno, da se tudi odrasli, ne samo otroci v naših sobotnih šolah, še nadelje izobražujemo v znanju slovenskega jezika, da bi mogli čitati ne samo naše časopise in knjige, ampak, da bi se mogli pridružiti tudi važnim razgovorom ne za omizji, ki se krivijo od polnih kozarcev in gomilo steklenic, nego tudi pri važnih odločitvah na družbenih sejah. Ni rečeno, da so izobraženci pametnejši od preprostega človeka. Samo poglejmo malo okrog sebe, pa bomo videli, da je družinsko življenje pri izobražencih velikokrat slabše urejeno kakor v družini preprostih delavcev.

Velikokrat sem bila priča pogovoru, kjer so ravno preprosti ljudje imeli pamerne predlage s katerima pa se ne upajo na dan za časa društvenih sestankov oziroma sej. Razlog zato jih je, tešaj ne znam dobro slovensko. Ne bi znal povedati kaj hočem. In tako ostaja vse naša kulturno delo na peščici nad vse požrtvovalnimi ljudi, večinoma vedno istih.

Veliko naših ljudi sprejema časopise in revije in povestne knjige iz domovine Toda koliko njih v resnici resno prečita in globoko premisli vsak stavek od besede do besede? Koliko nas je takih, ki čitamo na le v zavabu ampak z željo, da bi se še vedno kaj naučili? Koliko nas je sploh takih, ki nas tare skrb kaj bo z našim kulturnim predanjem, ko današnjih naših kulturnih delavcev več ne bo. Kdo bo prevzel naše sobotne šole kdo bo prevzel radio-odajke, kdo bo prevzel slovenski tisk?

Zato je treba z velikim veseljem pozdraviti oglas, ki nudi pouk slovenščine srednjoevropskim dijakom. Upati je, da je, med nami vsaj peščica staršev, katerim je želja, da se kot Slovenci v tujini obdržimo ne samo kot emigrantska skupina, ampak tudi kulturno delujoča narodna skupnost v družini, v našem slučaju, avstralskih narodov.

Ta pouk pa naj bi ne bil

dostopen samo srednješolcem današnje dobe. Bilo bi koristno posameznikom, tistim, ki so se brez srednješolske vzgoje naporili v tujino, da zgrabijo to priliko z vso silo in se tudi oni vpšejo v to dopisno šolo za pouk slovenskega jezika. S tem bi si svoje obzorce vsaj toliko razširili, vsaj toliko bi se dvignili na lestvici znanja, da bi mogli čitati ne samo tisto, kar jim je v zabavo ampak tudi kaj poučnega.

Mogli bi tako čitati knjige kot so naša politična, gospodarska, socijalna in kulturna zgodovina, da bi se šele zavedli, kaj je naša kulturna dediščina. Istočasno pa bi tudi spoznali, kakšna je naša naloga v tujini, da bi se mogli kot emigranti povzpeti na kulturni nivo tistih narodov v Avstraliji, ki danes že resnično vplivajo na avstralsko življenje ne samo v političnem, gospodarskem ampak tudi v umetniško-ustvarjalnem razvoju.

Ni dovolj, da počivamo na mrtvi slavi, da prirejamo za slovensko skupnost odrške prireditve, da se v narodnih nošah košatimo ob slavnostih, dneh, da imamo pečico svojih časopisov da zaživamo samo kadar nas obiščejo delegati iz naše matične domovine. Važno je, da negujemo vsak svoje znanje, ne samo tistega, ki ga že imamo, nego vsak za sebe bi se moral truditi, da to svoje znanje tudi širi in tako sam po sebi raste.

Prepričana sem, da je med nami še dovolj ljudi, ki bi se mogli pridružiti našim kulturnim delavcem pa tega koraka. Ne videli, da je družinsko življenje pri izobražencih velikokrat slabše urejeno kakor v družini preprostih delavcev.

Velikokrat sem bila priča pogovoru, kjer so ravno preprosti ljudje imeli pamerne predlage s katerima pa se ne upajo na dan za časa društvenih sestankov oziroma sej. Razlog zato jih je, tešaj ne znam dobro slovensko. Ne bi znal povedati kaj hočem. In tako ostaja vse naša kulturno delo na peščici nad vse požrtvovalnimi ljudi, večinoma vedno istih.

Veliko naših ljudi sprejema časopise in revije in povestne knjige iz domovine Toda koliko njih v resnici resno prečita in globoko premisli vsak stavek od besede do besede? Koliko nas je takih, ki čitamo na le v zavabu ampak z željo, da bi se še vedno kaj naučili? Koliko nas je sploh takih, ki nas tare skrb kaj bo z našim kulturnim predanjem, ko današnjih naših kulturnih delavcev več ne bo. Kdo bo prevzel naše sobotne šole kdo bo prevzel radio-odajke, kdo bo prevzel slovenski tisk?

Zato je treba z velikim veseljem pozdraviti oglas, ki nudi pouk slovenščine srednjoevropskim dijakom. Upati je, da je, med nami vsaj peščica staršev, katerim je želja, da se kot Slovenci v tujini obdržimo ne samo kot emigrantska skupina, ampak tudi kulturno delujoča narodna skupnost v družini, v našem slučaju, avstralskih narodov.

Sveti dolžnost tistih slovenskih izseljencev v Avstralijo, ki imajo še kaj duhovnih moči, še kaj interesa za nadaljnji osebni razvoj in ki jim je pri srcu naš društveni razvoj, da se oprimejo dopisnega pouka slovenščine skupno s svojimi srednjoevropskimi rojaki; že znanje jezikov človeka samega nažene, da sega še po na daljini izobrazbi.

Predvsem si bodo uglasili in razširili besedni zaklad, oblajšali bodo pot vsake svoje misli k živi besedi,

L.K.

LOJZE KOŠOROK U DOMOVINO

Naš poznani rojak in sorednik te slovenske strani, se je minuli petek napotil za nekaj tednov v domovino. Želimo mu srčno pot, srečno bivanje doma med svojimi in srečno vrnitev v želji, da se vrne z osvezenimi telesnimi in duhovnimi močmi inkopico razveseljivih novic iz domovine. Upati je, da se bo do časa do časa oglasil s kakšnim dopisom za to našo stran. Med tem pa bom morala šama držati "fronto" kakor pač v znam.

P.G.

*Tipkele
Hrvatice
in
Srbkiye*